

Industriemonitor

Jaargang 4 - juni 2000

Voorburg

Bezoekadres
Prinses Beatrixlaan 428

Postadres
Postbus 4000
2270 JM Voorburg

Telefoon (070) 2337 38 00
Fax: (070) 337 74 29

Internet
<http://www.cbs.nl>

Heerlen

Bezoekadres
Kloosterweg 1

Postadres
Postbus 4481
6401 CZ Heerlen

Telefoon (045) 570 60 00
Fax (045) 572 74 40

De infogroepen van het CBS

Infoservice is het centrale informatiepunt voor algemene voorlichting over het CBS en zijn producten; geeft aankoopadviezen; draagt zorg voor de beantwoording van vragen die over verschillende terreinen gaan; geeft antwoord op gestelde vragen over andere onderwerpen dan hieronder vermeld zijn.

Infogroepen	Telefoon	Fax	E-mail
Infoservice	(045) 570 70 70	(045) 570 62 68	infoserv@cbs.nl
Arbeid en lonen	(070) 337 58 50	(070) 337 59 94	infosec@cbs.nl
Bedrijven (aantal)	(045) 570 79 37	(045) 570 62 66	infogwm@cbs.nl
Bevolking	(070) 337 58 30	(070) 337 59 87	infosbv@cbs.nl
Bouw	(070) 337 42 41	(070) 337 59 75	infolbn@cbs.nl
Conjunctuur en regio	(070) 337 38 00	(070) 337 59 81	infopcr@cbs.nl
Consumentenprijsindex (inflatie)	(070) 337 58 09	(070) 337 59 94	infosec@cbs.nl
Cultuur, toerisme en recreatie	(070) 337 58 67	(070) 337 59 96	infokcr@cbs.nl
Eurostat Datashop	(070) 337 49 00	(070) 337 59 84	datashop@cbs.nl
Financiële markten	(070) 337 45 67	(070) 337 59 77	infohfo@cbs.nl
Gezondheid en welzijn	(070) 337 58 64	(070) 337 59 79	infokgw@cbs.nl
Industrie	(045) 570 76 17	(045) 570 62 77	infolin@cbs.nl
Inkomen, vermogen, koopkracht	(045) 570 75 23	(045) 570 62 72	infosiv@cbs.nl
Internationale handel	(045) 570 79 17	(045) 570 66 75	infohih@cbs.nl
Landbouw	(070) 337 58 03	(070) 337 59 51	infolb@cbs.nl
Milieu	(070) 337 58 96	(070) 337 59 76	infolmi@cbs.nl
Nationale rekeningen	(070) 337 58 76	(070) 337 59 81	infopni@cbs.nl
Onderwijs	(070) 337 53 45	(070) 337 59 78	infosoz@cbs.nl
Overheid	(070) 337 58 99	(070) 337 59 80	infokov@cbs.nl
Rechtsbescherming, veiligheid	(070) 337 58 66	(070) 337 59 79	infokrv@cbs.nl

Verklaring der tekens

.	=	gegevens ontbreken
*	=	voorlopig cijfer
x	=	geheim
-	=	nihil
-	=	(indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (00)	=	het getal is minder dan de helft van de gekozen eenheid
niets (blank)	=	een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
1999-2000	=	1999 tot en met 2000
1999/2000	=	het gemiddelde over de jaren 1999 tot en met 2000
1999/'00	=	oogstjaar, boekjaar, schooljaar, enz., beginnend in 1999 en eindigend in 2000
1989/'90-1999/'00	=	boekjaar enz., 1989/'00 tot en met 1999/'00

In geval van afronding kan het voorkomen dat de totalen niet geheel overeenstemmen met de som der opgetelde getallen. Verbeterde cijfers in staten en tabellen zijn niet als zodanig gekenmerkt.

De Industriemonitor wordt samengesteld door de Divisie Landbouw, Nijverheid en Milieu.

Inlichtingen

Bouwnijverheid 070 – 3374241
Industrie 045 – 5707617
Landbouw 070 – 3375803
Milieu 070 – 3375896

Inhoud

Artikel	
Bouwen en bouwmaterialen	5
Industrie totaal	
Nederland en de industrie	9
Industrie per branche	
Voedings- en genotmiddelenindustrie	13
Textiel-, kleding- en lederindustrie	19
Papier- en grafische industrie	25
Aardolie-, chemische, rubber- en kunststofindustrie	31
Metaal-, elektrotechnische en transportmiddelenindustrie	37
Hout-, bouwmaterialen- en overige industrie	45
Gepubliceerde artikelen	50
Gepubliceerde producttabellen	51
Andere CBS-publicaties	52
Informatieservice	53
Alfabetische begrippenlijst	54

© Centraal Bureau voor de Statistiek,
Voorburg / Heerlen 2000
Bronvermelding is verplicht.
Verveelvoudiging voor eigen gebruik of
intern gebruik is toegestaan.

Bestelinformatie

Verkrijgbaar bij het CBS,
Sector Marketing en Verkoop,
Postbus 4481, 6401 CZ Heerlen.
Telefoon: 045 – 570 70 70,
fax: 045 – 570 62 68,
e-mail: verkoop@cbs.nl.
Abonnement: Prijs: f 190,- / € 86,22 per
jaar (11 nummers)
Losse nummers f 26,- / € 11,80
Prijzen excl. administratie- en
verzendkosten.
Kengetal: K-2/2000
ISSN 1384 - 6965

Centraal Bureau voor de Statistiek

Bouwen en bouwmaterialen

Willem Heijnen ¹

In het artikel "De top vijf van de industrie in 1999" in de Industriemonitor van mei 2000 is kort ingegaan op de forse groei van het omzetvolume in dat jaar van de glas-, aardewerk-, cement- en kalkindustrie, ook wel kortweg de bouwmaterialenindustrie genoemd. In dit artikel worden de ontwikkelingen van de bouwmaterialenindustrie in 1999 in een wat breder kader en meer in detail besproken.

Inleiding

Bouwmaterialen worden in hoofdzaak geproduceerd in de glas-, aardewerk-, cement- en kalkindustrie. Daarnaast is ook de houtindustrie een belangrijke producent van bouwmaterialen. De twee bedrijfsklassen tezamen zijn goed voor ongeveer 6% van de totale industriële werkgelegenheid. Het aandeel van de bouwmaterialen in de totale industriële productiewaarde ligt tussen vier en vijf procent. Van de productie wordt ongeveer 20% rechtstreeks van de producenten naar buitenlandse afnemers geleverd. Dit is weinig in vergelijking met de totale industrie die ongeveer 50% van de omzet rechtstreeks op de buitenlandse markt afzet. Het aandeel van de bouwmaterialen in de internationale handel is dan ook laag en bedraagt nog geen half procent. Dit lage aandeel is te verklaren uit de aard van de producten. Veel bouwmaterialen hebben namelijk een relatief lage toegevoegde waarde. Dit gegeven bij de veelal ongunstige fysieke verhoudingen van bouwmaterialen belemmert een transport over grotere afstand. De ongunstige fysieke verhoudingen hebben betrekking op het feit dat veel bouwmaterialen, zoals bijvoorbeeld betonwaren, een klein volume koppelen aan een hoog gewicht of net andersom, zoals bijvoorbeeld minerale wol, een laag gewicht met een zeer groot volume.

Door deze factoren zijn de producenten voor hun afzet in hoofdzaak aangewezen op de binnenlandse regionale markten. Met uitzondering van de grensstreken betekent dit dat er weinig concurrentie uit het buitenland is. Dat geldt met name voor producten zoals cement, betonmortel, betonwaren, kalkzandstenen en bakstenen. Een uitzondering vormen een aantal keramische producten, zoals wand- en vloertegels, plavuizen en sanitair. Deze producten ondervinden concurrentie uit met name Zuid Europese landen en voormalige Oostblok landen.

Niet alleen voor de producten maar ook voor de grondstoffen die voor de productie van bouwmaterialen nodig zijn geldt dat de toegevoegde waarde laag is en de transportkosten hoog zijn. De bouwmaterialenproducenten vestigen zich dan ook bij voorkeur daar waar de benodigde grondstoffen voorhanden zijn, zoals bijvoorbeeld de baksteenfabrikanten bij de klei-afzettingen langs de grote rivieren en de cementindustrie bij kalksteenvoorkomens van voldoende omvang. Ook locaties langs de grote waterwegen zijn populaire vestigingsplaatsen vanwege de mogelijkheid van aan- en afvoer per schip, waardoor de transportkosten laag gehouden kunnen worden.

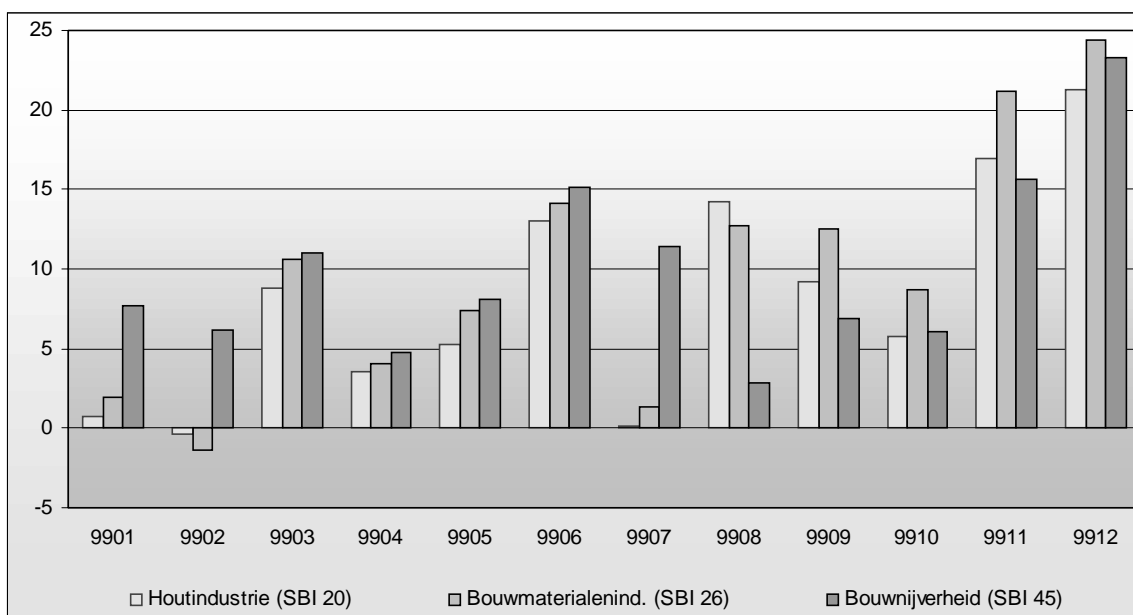
De bouwnijverheid en de bouwmaterialenindustrie

Dat de bouwmaterialenindustrie het leeuwendeel van haar producten afzet aan de bouwnijverheid (SBI 45) zal voor niemand een verrassing zijn. Aangezien de bouwnijverheid conjunctuurgevoelig is, geldt dit bijgevolg ook voor de bouwmaterialenindustrie. Het gunstige economische klimaat in 1999 heeft de bouwnijverheid geen windeieren gelegd. De bouw realiseert in dit jaar namelijk een omzetsijging van 11% ten opzichte van 1998. Deze stijging zien we zowel bij de burgerlijke en utiliteitsbouw als bij de grond-, weg- en waterbouw.

Een deel van de toename in de burgerlijke en utiliteitsbouw kan worden verklaard uit de waardestijging van de in 1999 verleende bouwvergunningen. Voor projecten met een bouwsom van 50 duizend gulden en meer worden in dit jaar voor een totaalbedrag van 36,3 miljard gulden vergunningen verleend. Dat is ten opzichte van 1998 een toename van bijna 2,4 miljard gulden. Van deze toename komt 0,9 miljard gulden voor rekening van de utiliteitsbouw en 1,5 miljard gulden voor rekening van de nieuwbouw van woningen. In totaal wordt er in 1999 voor een bedrag van ruim 17 miljard gulden aan bouwvergunningen verleend voor nieuw te bouwen woningen. Dat is ruim 9% meer dan in het voorliggend jaar. In aantallen gemeten dalen de verleende bouwvergunningen voor woningen echter met ruim 3 duizend stuks ten opzichte van 1998, naar ruim 84 duizend stuks. Prijs-effecten spelen in de waardetoename van het aantal verleende bouwvergunningen voor woningen slechts een ondergeschikte rol. De prijsontwikkeling van de kostenbestanddelen voor het bouwen van woningen blijft in 1999 namelijk net onder de 2% toename. De verklaring voor de waardetoename bij een gedaald aantal is een verschuiving van goedkopere naar duurdere woningen. Terwijl het aantal afgegeven vergunningen voor goedkope en middeldure woningen ten opzichte van 1998 met ongeveer 6850 stuks daalt, neemt het aantal afgegeven vergunningen voor dure woningen, dat zijn woningen met een bouwsom van 261 duizend gulden en meer exclusief BTW, met 3380 stuks toe. Het rotsvaste vertrouwen van de consument in de economie, de lage hypotheekrente en de toegenomen koopkracht stimuleert de vraag naar grotere en duurder uitgevoerde woningen. Zo is de inhoud van nieuw gebouwde huurwoningen in 1999 gemiddeld 352 m³ tegen 320 m³ in 1998 en voor eigen nieuwbouwwoningen 511 m³ tegen 490 m³ in 1998. De gemiddelde bouwkosten per m³ stijgen van 1998 op 1999 voor de huur-

¹ De auteur is werkzaam bij de Sector Industrie van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

1. Procentuele omzetmutatie ten opzichte van dezelfde maand voorgaand jaar.

woningen van 114 duizend gulden naar 127 duizend gulden en voor de eigen woningen van 188 duizend gulden naar 205 duizend gulden.

Naast de waardetoeename van het aantal verleende bouwvergunningen hebben ook de weersomstandigheden in 1998 invloed op de bouwactiviteiten in het jaar 1999. Door de aanzienlijk meer dan gemiddelde hoeveelheid neerslag in het najaar van 1998 lopen veel projecten vertraging op, zowel in de uitvoering als in de aanvang. Deze vertraging leidt tot een overloop van de projecten naar 1999 en dit heeft uiteraard invloed op de afzet van de bouwmaterialenindustrie in de beide jaren.

In 1999 profiteren de bouwmaterialenproducenten duidelijk van de toegenomen bouwactiviteit in Nederland, zoals in bovenstaande grafiek te zien is.

De minerale bouwmaterialenindustrie, SBI 26

Zoals al werd opgemerkt is 1999 voor de producenten van bouwmaterialen een gunstig jaar geweest. Dat geldt zeker voor de producenten van minerale bouwmaterialen. In vergelijking met 1998 neemt de omzet van deze bedrijfsklasse met bijna 10% toe terwijl de afzetprijzen nagenoeg gelijk blijven. Dit betekent een volumestijging van de omzet van 10%. Dit is de grootste toename van het omzetvolume binnen de hele industrie in 1999.

Het productievolume, dat de reële ontwikkeling van de toegevoegde waarde weergeeft, komt ruim 8% hoger uit dan in 1998. Dit is het hoogste groeipercentage binnen de gehele industrie. Uit voorlopige cijfers van Eurostat blijkt dat dit percentage zeer gunstig afsteekt tegen de ruim 1% stijging die de bedrijfsklasse gemiddeld over de EU genomen realiseert.

De omzet van de bedrijven met 20 en meer werknemers, een kleine 300 stuks, komt in 1999 uit op ruim 10 miljard gulden. De bedrijfsklasse telt echter ook nog ruim 2000 kleine bedrijven, dat zijn bedrijven met minder dan 20 werknemers. Wanneer de kleine bedrijven worden meegeteld dan kan de omzet van de totale bedrijfsklasse in 1999 op een kleine 13 miljard gulden geschat worden. In totaal hebben de ongeveer 2300 bedrijven in deze bedrijfsklasse zo'n 33 duizend mensen op de loonlijst staan.

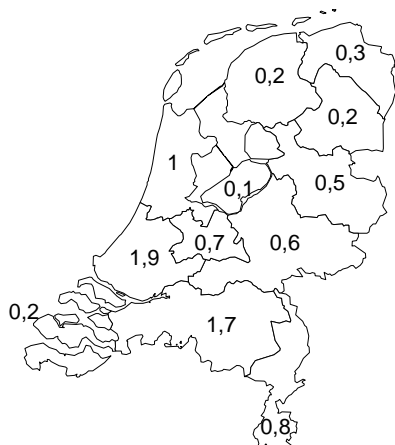
Naar producten bezien is met name de omzet van betonmortel en van beton- en cementwaren fors toegenomen in 1999. Ten opzichte van het voorgaand jaar bedraagt de omzetstijging respectievelijk bijna 16% en ruim 14%. Bij de betonmortel wordt onderscheid gemaakt naar stortklare betonmortel en overige mengsels. Overige mengsels betreffen met name de droge mortels en de prefab-metselspecie. De afzet van deze producten bedraagt in 1998 ruim 0,6 miljoen m³ en in 1999 ruim 0,7 miljoen m³.

De afzet van stortklare betonmortel komt in 1999 uit op een totaal van 8,2 miljoen m³ tegen 8,0 miljoen m³ in 1998. De meeste betonmortel is bestemd voor de woningbouw, in 1999 totaal 3,8 miljoen m³. Ten opzichte van 1998 is dit is een toename van 35%.

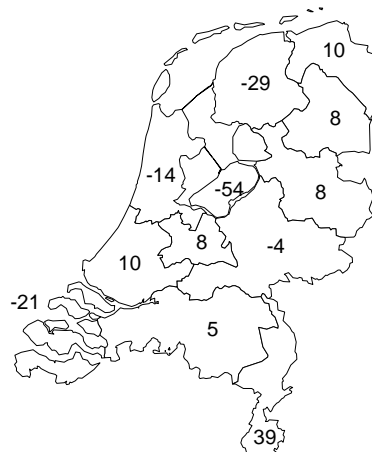
Per provincie bezien is Zuid-Holland het grootste afzetgebied binnen Nederland met een totaal van bijna 1,9 miljoen m³ stortklare betonmortel, op de tweede plaats gevolgd door Noord-Brabant met 1,7 miljoen m³.

De ontwikkelingen in de afzet van betonmortel verschillen fors per provincie. Procentueel gezien is de toename van de afzet in de provincie Limburg het grootste, bijna 40%.

Afzet betonmortel per provincie, miljoen m³

Procentueel verschil afzet betonmortel 1999 t.o.v. 1998

In de linker kaart zijn de procentuele verschillen in de afzet van stortklare betonmortel in 1999 ten opzichte van 1998 per provincie weergegeven. De rechter kaart geeft een overzicht van de in 1999 afgezette hoeveelheden betonmortel per provincie in miljoen m³.

De groei van de beton- en cementwaren zit met name in de geprefabriceerde bouwelementen. In 1999 komt de omzet van deze producten ruim 300 miljoen gulden hoger uit dan in 1998, een stijging van bijna 20%, en belooft een totaalbedrag van ruim 2,1 miljard gulden. Ook de betonnen vloerelementen laten een omzettoename van bijna 20% zien ten opzichte van het voorgaand jaar tot een totaal van bijna 0,9 miljard gulden. Opmerkelijk is de slechts geringe toename van de omzet van betonnen bouwblokken en kalkzandstenen. Deze haalt amper de 2%.

Ook de vraag naar bakstenen is in vergelijking met 1998 in 1999 fors toegenomen. De omzet komt ongeveer 10% hoger uit op een totaalbedrag van 639 miljoen gulden. In hoeveelheden uitgedrukt is de procentuele toename van de afzet ongeveer even groot, waardoor de totale afzet in 1999 uitkomt op ruim 1600 miljoen stuks waalformaat.

De keramische tegelindustrie kent in 1999 geen groei van de omzet, maar handhaaft het niveau van 1998, totaal 212 miljoen gulden. Aangezien de prijzen ten opzichte van 1998 niet wijzigen blijft het omzetvolume gelijk.

Ondanks het feit dat de transportkosten van bouwmaterialen en mineralen hoog zijn en daarom transport zoveel mogelijk beperkt wordt, hebben de toegenomen bouwactiviteiten en de daarmee gepaard gaande grotere vraag naar bouwmaterialen toch een positieve uitstraling naar het goederenvervoer. In 1999 neemt het tonnage van door Nederlandse vrachtoertuigen vervoerde bouwmaterialen en ruwe mineralen met bijna 17% toe in vergelijking

met het voorliggend jaar. In totaal worden ruim 160 miljoen ton bouwmaterialen en ruwe mineralen vervoerd. Dat is ruim een kwart van het totale over de weg door Nederlandse vrachtauto's vervoerde tonnage.

De houtindustrie, SBI 20

Alhoewel de groei van de houtindustrie (exclusief houten meubelen) een stuk minder uitbundig is dan die van de minerale bouwmaterialenindustrie, mag deze bedrijfsklasse toch niet klagen over de gang van zaken in 1999. Ten opzichte van het voorgaand jaar neemt de omzet met 4,5% toe. De afzetprijzen stijgen slechts marginaal met 0,2%, en dit betekent dat het omzetvolume per saldo met ruim 4% toeneemt.

Het productievolume van de bedrijfsklasse, dat de reële ontwikkeling van de toegevoegde waarde weergeeft, neemt ten opzichte van 1998 met 1,7% toe. Dat is wat lager dan de productievolumeontwikkeling die de houtindustrie gemiddeld in de hele EU realiseert. Volgens voorlopige cijfers van Eurostat komt die uit op ruim 2%.

De omzet van de bedrijven met 20 en meer werknemers, een kleine 200 stuks, komt in 1999 uit op 3,3 miljard gulden. Ruim 60% van deze omzet betreft schrijn- en timmerwerk voor bouwwerken. Net als de minerale bouwmaterialenindustrie kent ook deze bedrijfsklasse veel kleine bedrijven, ongeveer 2800. Wanneer deze bedrijven worden meegeteld dan kan de omzet in 1999 voor de totale bedrijfsklasse geschat worden op ruim 5 miljard gulden. In totaal hebben de ongeveer 3000 bedrijven in deze bedrijfsklasse ruim 19 duizend mensen op de loonlijst staan.

Op productniveau zijn van de kleine bedrijven geen verkoopcijfers bekend, maar wel van de bedrijven met 20 en meer werknemers. Bij deze bedrijven neemt de omzet van het schrijn- en timmerwerk

voor bouwwerken in 1999 met bijna 8% toe vergeleken met het voorliggend jaar en komt uit op een totaalbedrag van bijna 2,1 miljard gulden.

Het grootste gedeelte van dit bedrag betreft het schrijnwerk: de fabricage van houten deuren, ramen en kozijnen. De omzet van deze producten groeit met zo'n 8% tot een totaal van 816 miljoen gulden. Opmerkelijk is dat de met de houten uitvoering concurrerende producten van kunststof, aluminium en staal, niet allemaal profiteren van de hogere bouwproductie in 1999. Alleen ramen en kozijnen van aluminium laten een toename van de omzet zien en wel met 7% ten opzichte van het voorliggende jaar, tot een totaalbedrag van 500 miljoen gulden. Daarentegen daalt de omzet van ramen en kozijnen uit kunststof met bijna 3% tot 281 miljoen gulden. De omzet van de stalen uitvoeringen blijft in 1999 gelijk aan die van 1998 op een totaal van 353 miljoen gulden.

Het overig timmerwerk, dakconstructies, wanden, panelen en trappen, laat een omzettoename zien van 20% in vergelijking met 1998, tot een totaal bedrag van 389 miljoen gulden.

Voor de grondstoffenvoorziening, voornamelijk hout, is de bedrijfsklasse in hoofdzaak aangewezen op het buitenland. De toename van de omzet van de houtindustrie heeft dan ook direct invloed op de houtimport. In vergelijking met het voorgaand jaar neemt deze in 1999 met bijna 7% toe tot een bedrag van bijna 2,5 miljard gulden. Aangezien de importprijzen niet gewijzigd zijn ten opzichte van

1998 betekent dit een volumetoename van de import van eveneens 7%.

De vooruitzichten voor 2000

De op dit moment beschikbare cijfers van het CBS wijzen op een verdere groei in het jaar 2000:

- De architectenbureaus hebben eind december 1999 voor een totaal bedrag van bijna 49,5 miljard gulden aan onderhanden ontwerpen. Dat is 9% meer dan eind december 1998. Het betreft hier projecten van 500 duizend gulden en meer.
- De hout- en bouwmaterialenindustrie realiseert in het eerste kwartaal van 2000 een omzettoename van ongeveer 11%.

Ook volgens het Centraal Planbureau zijn de vooruitzichten voor zowel de bouwnijverheid als de hout- en bouwmaterialenindustrie voor het jaar 2000 gunstig. In het Centraal Economisch Plan 2000 wordt voor de bouwnijverheid een volume-ontwikkeling van de binnenlandse afzet en van de bruto toegevoegde waarde tegen factorkosten van 4,25% voorzien.

Voor de hout- en bouwmaterialenindustrie is de prognose van het Centraal Planbureau 2000 een volumetoename van 3,5% van de bruto toegevoegde waarde en een volume-ontwikkeling van de werkgelegenheid van 1,5% in 2000. Daarbij zal de prijsontwikkeling van de bruto productie driekwart procent bedragen.

Nederland en de industrie

Het jongste economische cijfer laat opnieuw een hoog groeitempo zien. De conjunctuurindicatoren geven reden voor optimisme, en consumenten en producenten tonen dan ook veel vertrouwen in de economie. Ook de werkloosheid blijft dalen. Minder gunstig is dat de prijzen van producten en grondstoffen flink stijgen en dat de inflatie iets toeneemt.

Economische groei blijft hoog

De indicatoren voor de ontwikkeling van de Nederlandse conjunctuur blijven in april net als in de voorafgaande maanden hoofdzakelijk positieve signalen afgeven. Het bruto binnenlands product is in het eerste kwartaal 4,2% groter dan in het overeenkomstige kwartaal van vorig jaar. Weliswaar is de economische groei daarmee iets lager dan in het vorige kwartaal, maar het groeicijfer blijft onveranderd hoog. De productie in de industrie neemt toe en de werkloosheid blijft dalen, al neemt het tempo van de daling de laatste maanden iets af. De gunstige economische ontwikkelingen voeden het vertrouwen van zowel de consumenten als de producenten. In mei is het vertrouwen van de consumenten in de Nederlandse economie ongeveer even groot als in april. Het vertrouwen van de producenten bereikt in april een recordhoogte. De prijsontwikkelingen zijn minder gunstig. Met name de prijzen van verbruikte grondstoffen en halffabrikaten liggen in maart veel hoger dan in maart vorig jaar. Ook de inflatie blijkt in april iets toe te nemen. Op de valutamarkten is het onrustig. Sinds zijn introductie heeft de euro gestaag terrein verloren ten opzichte van de Amerikaanse dollar en het Engelse pond.

Industriële productie stijgt

In maart stijgt het volume van de industriële productie, gecorrigeerd voor seizoensinvloeden, in vergelijking met maart van het voorafgaande jaar met 3,4%. De omzet is in dezelfde periode met 13,5% gestegen. Dit hoge cijfer wordt echter grotendeels verklaard door de forse stijging van de afzetprijzen. Zo stijgt de buitenlandse omzet met bijna 16%, terwijl de afzetprijzen in het buitenland met ruim 14% zijn gestegen. In het binnenland zijn de mutaties iets minder heftig: de omzet stijgt er met 11%, de prijzen met bijna 8%. De verbruiksprijzen zijn in

dezelfde periode met meer dan 20% gestegen, de prijzen van uit het buitenland geïmporteerde grond- en hulpstoffen zelfs met meer dan 30%.

Orderpositie daalt licht

De index van de orderpositie, die een indicator vormt voor het aantal maanden werk in voorraad, is in april licht gedaald vergeleken met de waarde die in maart werd gemeten. In maart is nog een behoorlijke stijging gemeten van de waarde van de orderontvangsten: de gemiddelde stijging van 14% is opgebouwd uit een stijging van 19% voor buitenlandse orders en 9% voor binnenlandse orders.

Producentenvertrouwen naar recordhoogte

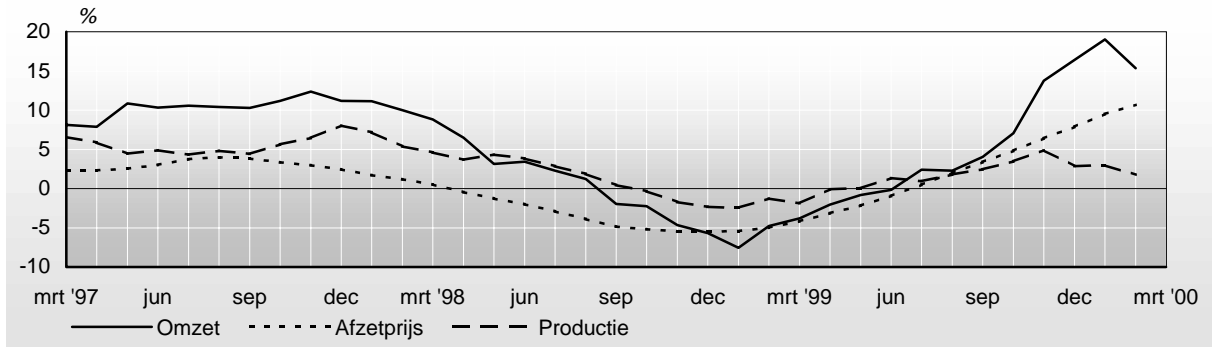
Het vertrouwen van de industriële producenten in de economie is in april verder toegenomen. De stemmingsindicator steeg voor de vierde achtereenvolgende maand, en komt in april na een toename van 1,2 procentpunt uit op 7,8. Dit is de hoogste waarde ooit gemeten, sinds het CBS vijftien jaar geleden begon met de waarneming van het producentenvertrouwen. De toename in april is vooral het gevolg van een positiever oordeel over de voorraden gereed product en de verwachte groei van de productie. Ook over de orderpositie zijn de ondernemers optimistisch gestemd.

Verwachtingen

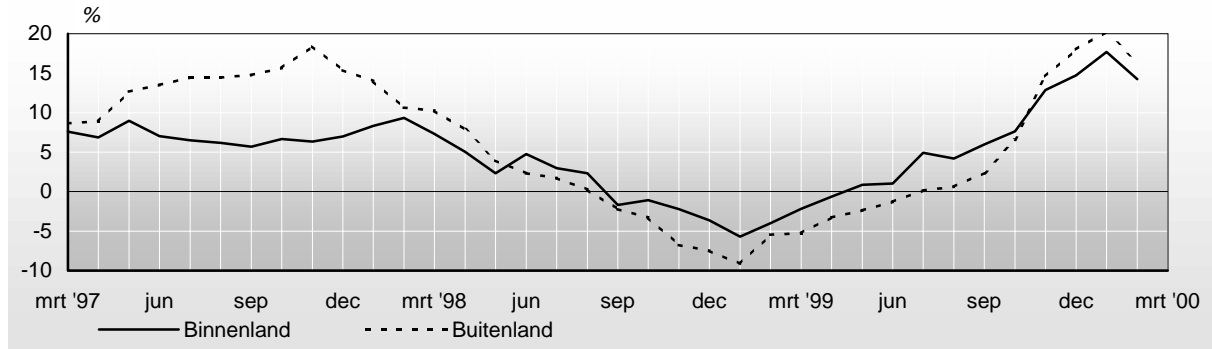
Voor de maanden mei tot en met juli verwachten de ondernemers in de industrie een verdere toename van de bedrijvigheid. Tevens verwachten zij dat de reeks prijsstijgingen van industriële producten nog verder zal doorzetten.

Procentuele ontwikkeling t.o.v. dezelfde periode voorgaand jaar (3-maands voortschrijdend gecentreerd gemiddelde)

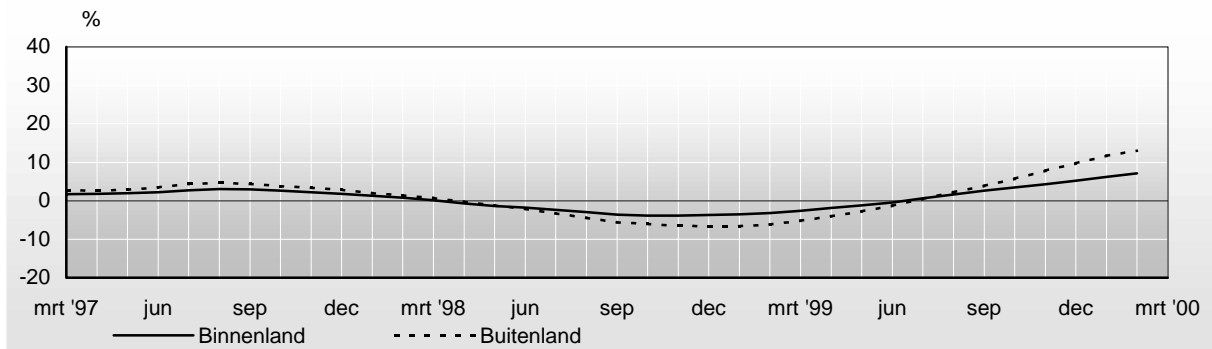
Omzet, afzetprijs en productie

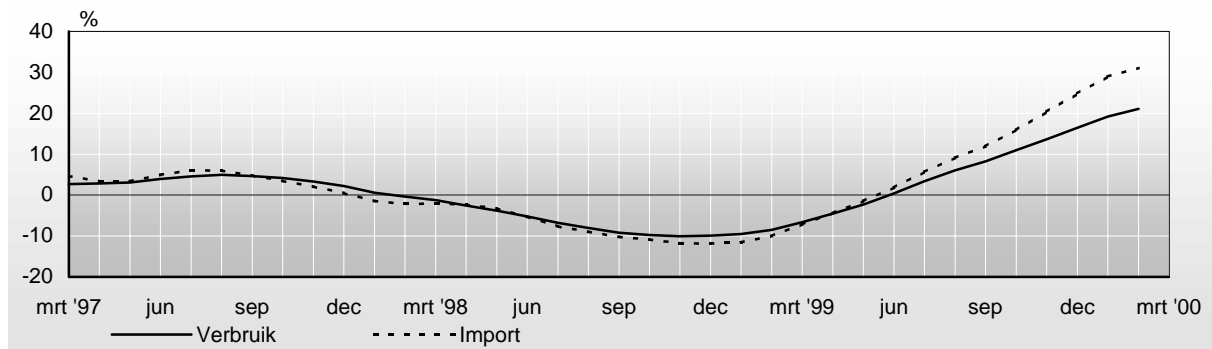
Omzet

Afzetprijs

Verbruiks- en importprijs

Tabel 1.1

Kerngegevens: Nederland en de industrie

	Eenheid c.q. basis	jaar		kwartaal			maand					Ontwik- keling ¹⁾	
		1998	1999	1999		2000	1999		2000				
				1e kw.	2e kw.		4e kw.	1e kw.	feb.	mrt.	jan.		feb.
<i>1995=100</i>												%	
Industrie													
Omzet (waarde)		116,2	119,2	110,6	117,7	132,5	127,4	102,8	125,9	114,1	125,2	142,9	13,5
binnenland		114,7	118,7	124,2	134,4	147,3	130,5	101,3	125,7	111,3	124,0	139,5	11,0
buitenland		117,6	119,6	111,5	116,9	133,7	129,7	104,1	126,1	116,7	126,4	146,0	15,8
Ontvangen orders (waarde)		117,4	123,2	117,2	119,2	142,2	129,1	112,4	124,8	117,4	127,1	142,7	14,3
binnenland		122,0	124,3	119,9	126,6	134,8	131,8	115,1	132,0	120,4	131,0	144,1	9,2
buitenland		113,5	122,2	115,0	113,0	148,4	126,8	110,1	119,0	115,0	123,9	141,5	18,9
Afzetprijs		102,0	102,2	99,0	100,5	106,0	109,6	98,6	99,5	108,1	109,7	111,1	11,7
binnenland		101,8	102,2	100,1	101,0	104,6	107,3	99,9	100,4	106,2	107,3	108,3	7,9
buitenland		102,1	102,3	98,3	100,2	107,0	111,1	97,8	98,9	109,2	111,2	112,9	14,2
Verbruiksprijs		100,4	102,3	95,5	99,4	109,5	115,6	94,8	96,6	113,1	116,2	117,5	21,6
import		101,5	105,7	95,3	102,0	116,0	125,0	94,5	96,9	121,3	125,9	127,8	31,8
Productie (volume gemiddelde dag)		108,8	110,3	107,4	114,3	115,5	109,2	106,2	111,1	101,9	111,2	114,7	3,2
Productie (seizoengecorrigeerd)		108,8	110,3	109,1	109,4	111,9	111,1	107,1	109,5	107,8	112,3	113,2	3,4
Bruto Toegevoegde Waarde (fk, volume)		108,7	111,3	105,2	112,8	119,7	.						6,8
Vacatures													
openstaand ⁴⁾	1000	19	23	20	24	26	.						36,8
ontstaan	1000	91	103	24	28	25	.						8,7
vervuld	1000	89	96	23	24	23	.						4,5
Aantal bedrijven ⁵⁾													
Uitgesproken faillissementen	1	475	393	102	101	91	106						
Aantal werkdagen	1	255	256	63	61	66	65	20	23	21	21	23	
Energieverbruik	PJ	1199	1218	310	298	321	.						
<i>1995=100</i>													
Nederland													
Bruto Binnenlands Product (volume, mp)		110,9	114,8	111,3	117,1	119,8	116,0						4,2
Gezinsconsumptie (volume)		111,2	115,8	111,9	118,1	119,5	117,2						4,7
Bedrijfsinvesteringen (volume)		120,8	127,9	127,4	130,3	138,3	133,2						4,6
Invoer van goederen en diensten (volume)		122,5	129,0	124,9	126,8	136,8	134,1						7,4
Uitvoer van goederen en diensten (volume)		121,3	127,0	123,3	124,5	131,6	131,6						6,7
Geregistreerde werkloosheid ⁶⁾	1000	287	221	265	216	189	215	265	246	201	215	201	-18,3
Vacatures													
openstaand ⁴⁾	1000	123	158	146	182	168	.						35,5
ontstaan	1000	790	882	225	250	210	.						15,8
vervuld	1000	772	839	204	214	200	.						14,6
Aantal uren uitzendkrachten	mln uren	374,6	.	74,5	80,4	80,9	.						-8,5
Aantal bedrijven ⁵⁾													
Uitgesproken faillissementen ⁵⁾	1	4015	3238	857	838	795	825						
Energieverbruik	PJ	3024	2978	856	677	831	.						
Consumentenvertrouwen													
economische klimaat	⁶⁾	15	14	7	11	21	26	6	7	28	24	25	
koopbereidheid	⁶⁾	20	5	-6	-2	20	29	-7	-8	34	25	27	
CBS-koersindex algemeen	⁶⁾	18	20	16	20	22	23	16	17	24	23	23	
CBS-koersindex algemeen		106,3	108,6	107,7	108,6	109,4	110,4	107,5	108,5	109,1	109,6	110,6	1,9
Gemiddeld rendement staatsleningen	%	713,0	777,2	723,2	771,3	825,4	924,9	711,9	728,7	893,6	922,8	958,2	
		4,53	4,45	3,85	4,00	5,15	5,42	3,84	4,01	5,46	5,46	5,33	

¹⁾ Laatst gepubliceerde maand t.o.v. vergelijkbare maand voorgaand jaar. Kwartaalcijfers laatst gepubliceerde kwartaal t.o.v. kwartaal voorgaand jaar.

⁴⁾ Jaarcijfer is gemiddelde.

⁵⁾ Stand per 1 januari.

⁶⁾ Kwartaalcijfer, betreft middelste maand van het kwartaal.

⁷⁾ Bedrijven en instellingen.

⁸⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-).

Tabel 1.2
Conjunctuurtest gegevens: industrie

	Eenheid ⁴⁾	jaar		kwartaal				maand				Gemidd. laatste 12 mnd.		
		1998	1999	1998				2000		1999			2000	
				1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.	mrt.	apr.	mrt.		apr.	
Producentenvertrouwen		3,7	3,0	0,1	1,7	4,3	6,1	6,1	0,6	1,2	6,6	7,8	5,1	
Orderontvangst t.o.v. vorige maand		3	8	7	7	9	7	13	14	3	21	2	9	
binnenlandse markt		2	5	5	5	7	4	10	14	4	17	0	6	
buitenlandse markt		1	7	5	6	10	9	14	10	0	22	4	10	
Bedrijvigheid t.o.v. vorige maand		3	5	4	3	5	7	8	13	1	16	1	6	
Bezettingsgraad ³⁾	%	85,0	84,3	84,1	84,1	84,3	84,5	84,7					84,4	
Productiebelemmeringen ²⁾														
geen	%	83	81	84	81	79	81	83					81	
stagnatie a.g.v.														
onvoldoende vraag	%	7	8	9	8	7	6	4					6	
tekort aan arbeid	%	4	6	3	5	8	7	7					7	
te geringe productiecapaciteit	%	3	2	1	2	2	2	2					2	
overige belemmeringen	%	3	4	3	4	4	4	4					4	
Orderpositie ⁴⁾		99,1	99,3	98,6	98,8	99,2	100,7	102,4	98,7	99,0	103,4	102,4	100,5	
Beoordelingen:														
orderontvangst		-4	-5	-7	-8	-3	-1	1	-6	-8	4	0	-2	
orderpositie totaal		-2	-3	-6	-6	-2	1	3	-6	-6	4	2	0	
orderpositie buitenland		-2	-2	-7	-5	-1	3	5	-7	-5	7	7	2	
productiecapaciteit		1	2	4	3	0	1	0					1	
voorraden gereed product		4	5	8	6	3	3	3	8	7	2	0	3	
Concurrentiepositie t.o.v. kw t-1														
binnenlandse markt		4	5	4	4	6	7	4					5	
buitenlandse markt														
binnen Europese Unie		4	4	2	1	2	10	2					4	
buiten Europese Unie		1	3	0	0	4	6	5					4	
Verwachting														
buitenlandse afzet komende 3 mnd		7	10	9	5	14	12	19					13	
bedrijvigheid komende 3 mnd		9	9	12	7	12	6	15	11	7	13	12	10	
verkoopprijs komende 3 mnd		0	7	0	3	9	15	15	3	2	16	15	12	
personeelssterkte komende 6 mnd		-1	-1	0	-1	-1	0	3					0	
toe- of afname personeelssterkte	%	-0,2	-0,3	-0,2	-0,2	-0,4	-0,2	0,1					-0,2	

¹⁾ De vragen zoals ze in de Conjunctuurtestenquête worden gesteld, zijn te vinden in de alfabetische begrippenlijst.

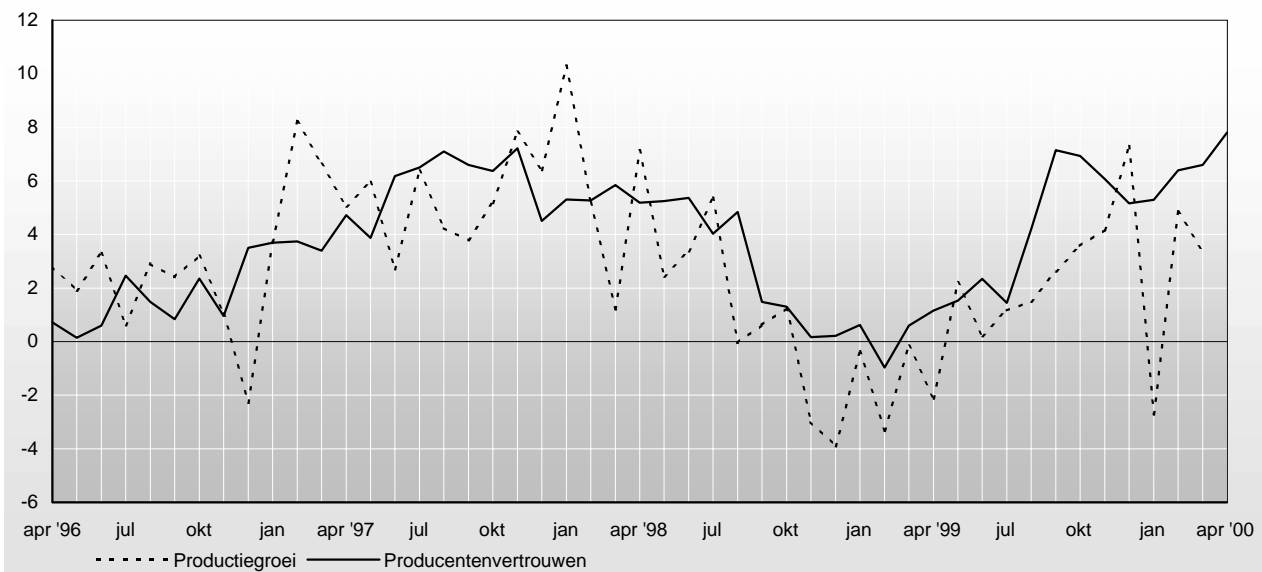
²⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-), tenzij anders vermeld.

³⁾ Het kwartaalcijfer heeft betrekking op de laatste maand (verslagmaand) van het betreffende kwartaal.

⁴⁾ Indices: maart 1996=100.

Productiegroei en producentenvertrouwen

april 1996 - april 2000

Voedings- en genotmiddelenindustrie

Over het eerste kwartaal van 2000 behaalt de voedings- en genotmiddelenindustrie een omzetgroei van ruim 4% ten opzichte van dezelfde periode van voorgaand jaar. De toename van de gemiddelde dagomzet in het eerste kwartaal wordt echter gedrukt door de negatieve ontwikkeling in de maand januari. In april handhaaft de omzet zich op hetzelfde niveau als in maart. Voor de maanden mei tot en juli zijn de verwachtingen positief.

Omzet groeit in eerste kwartaal

De voedings- en genotmiddelenindustrie sluit het eerste kwartaal van 2000 af met een omzetgroei van ruim 4% in vergelijking met dezelfde periode van het voorgaand jaar. Hierbij moet wel worden aangetekend dat het eerste kwartaal in 2000 twee werkdagen meer telt dan in 1999. Het positieve effect hiervan op de omzet wordt geraamd op 3%. Als hiervoor gecorrigeerd wordt dan komt de gemiddelde dagomzet ongeveer 1% hoger uit dan in het eerste kwartaal van voorgaand jaar. Prijseffecten spelen geen rol omdat de afzetprijzen in beide perioden nagenoeg gelijk zijn.

De groei van de gemiddelde dagomzet in het eerste kwartaal wordt gedrukt door de negatieve ontwikkeling van ongeveer 5% van de gemiddelde dagomzet in januari. In februari zowel als in maart wordt echter een toename gerealiseerd van ongeveer 4% ten opzichte van dezelfde maanden in 1999.

In de Conjunctuurtest van maart hadden de ondernemers al aangegeven dat de omzet in deze maand fors hoger was dan in februari. Nu de gegevens over maart bekend zijn blijkt de omzet inderdaad fors te stijgen met ruim 13%. Bij deze stijging speelt het werkdageffect echter een grote rol. Maart telt namelijk twee werkdagen meer dan februari. Wanneer hiervoor en voor de prijsstijging van ongeveer 0,7% gecorrigeerd wordt, resteert een toename van de gemiddelde dagomzet van ongeveer 3%.

Volume gemiddelde dagproductie neemt toe

Het volume van de gemiddelde dagproductie, dat de reële ontwikkeling van de toegevoegde waarde

weergeeft, komt in het eerste kwartaal 3,5% hoger uit dan in dezelfde periode van voorgaand jaar. Dit cijfer steekt gunstig af ten opzichte van de 1,7% groei die de totale industrie realiseert.

Omzet blijft in april gelijk

Uit de Conjunctuurtest van april blijkt dat volgens de ondernemers de omzet in deze maand gelijk blijft aan die van de maand maart.

De bedrijvigheid laat een lichte toename zien ten opzichte van maart. Met name vanuit de broodfabrieken en bakkerijen en vanuit de dranken- en tabaksindustrie wordt een toename van de bedrijvigheid gemeld. Daarentegen ziet de veevoederindustrie de bedrijvigheid fors dalen.

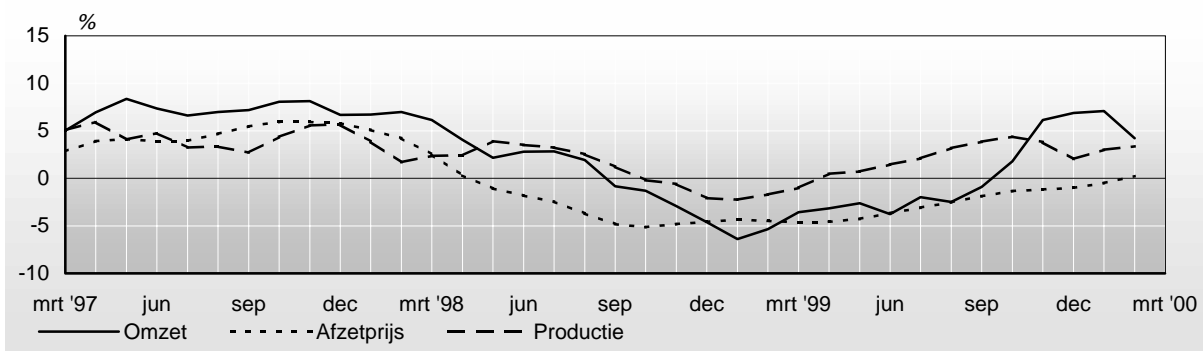
De ondernemers tonen zich iets minder tevreden over de gang van zaken in april, met name over de afzet. De voorraden gereed product als minder te groot ervaren gelet op de te verwachten afzet.

Verwachtingen

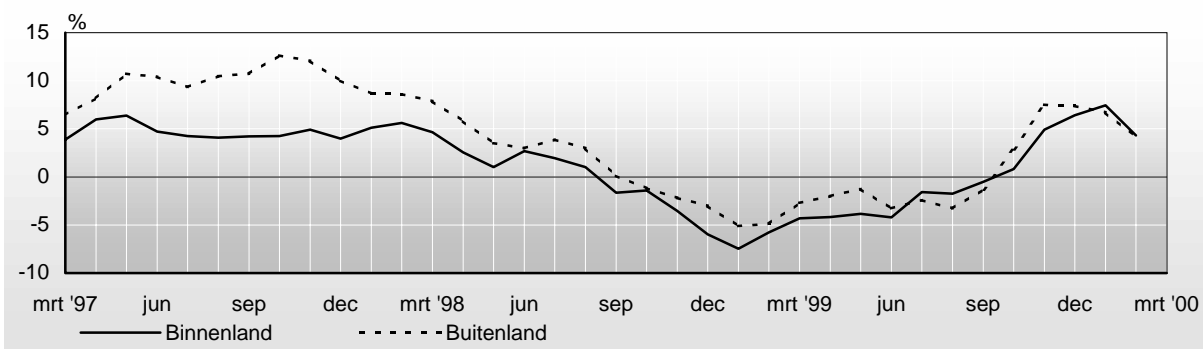
Voor de maanden mei tot en met juli verwachten de ondernemers een toename van de bedrijvigheid. Dit beeld wordt in grote mate bepaald door de dranken- en tabaksindustrie waar een zeer forse toename van de bedrijvigheid wordt verwacht.

Voor wat betreft de ontwikkeling van de afzetprijzen in mei tot en juli verwachten veel ondernemers dat deze verder zullen stijgen.

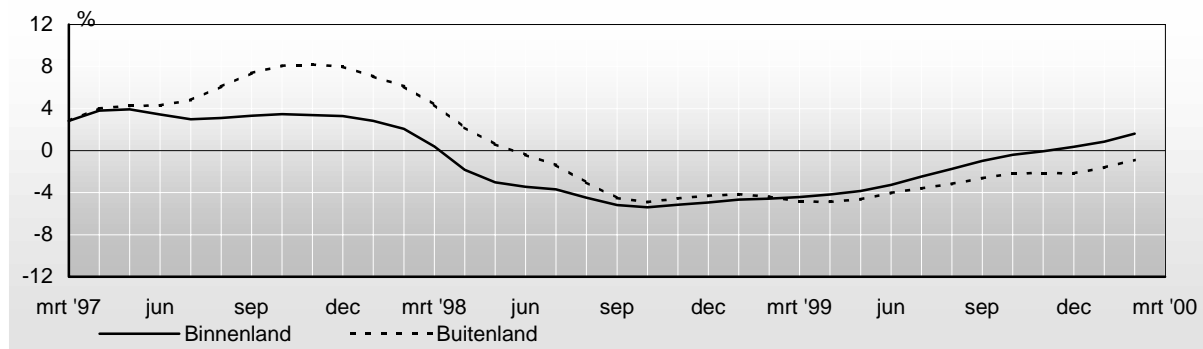
Omzet, afzetprijs en productie

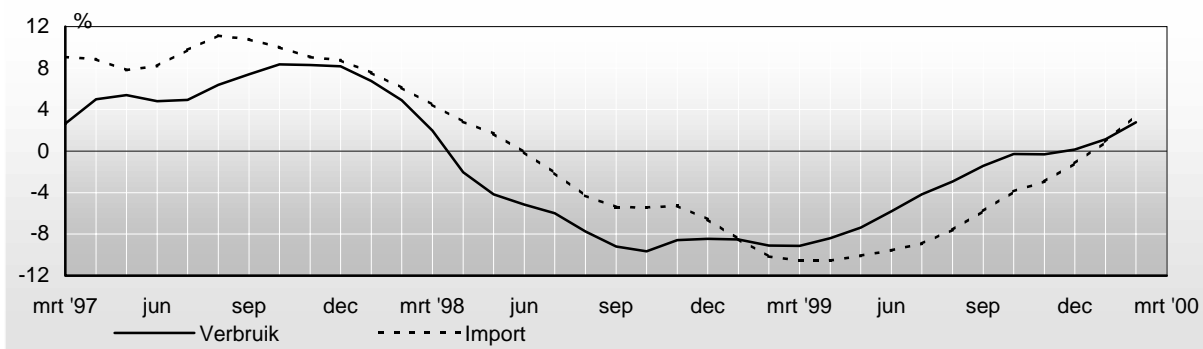
Omzet

Afzetprijs

Verbruiks- en importprijs

Tabel 2.1
Kerngegevens: Voedings- en genotmiddelenindustrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand					Ontwik- keling ¹⁾
		1998	1999	1999			2000	1999		2000			
				1e kw.	2e kw.	4e kw.		1e kw.	feb.	mrt.	jan.	feb.	
<i>1995=100</i>													%
Omzet (waarde)		112,2	110,9	105,7	110,3	118,0	110,2	99,1	116,8	100,5	108,0	122,1	4,6
binnenland		107,3	105,5	101,1	104,1	112,2	105,4	95,1	111,4	97,4	103,5	115,3	3,5
buitenland		118,4	117,7	111,5	118,0	125,2	116,1	104,0	123,4	104,3	113,4	130,5	5,8
Afzetprijs		104,9	101,6	102,3	101,1	101,5	102,6	102,2	102,3	101,7	102,7	103,4	1,1
binnenland		102,8	100,2	100,4	99,6	100,5	102,0	100,6	100,4	101,2	102,2	102,7	2,3
buitenland		106,7	102,8	104,0	102,4	102,5	103,1	103,6	103,9	102,1	103,1	104,0	0,1
Verbruiksprijs		103,5	98,3	98,1	97,1	99,1	100,8	97,7	98,3	99,7	101,1	101,7	3,4
import		112,9	104,1	104,8	104,0	104,7	108,5	104,7	104,3	107,2	108,2	109,9	5,4
Productie (volume gemiddelde dag)		108,5	110,2	103,4	111,6	120,0	107,0	100,3	106,3	100,7	108,4	111,8	5,1
Bruto Toegevoegde Waarde (fk, volume)		108,5	110,5	100,5	107,6	125,1	.						5,3
Aantal bedrijven ⁴⁾	1000	5,5	5,5										
Uitgesproken faillissementen	1	48	46	15	14	7	11						
Aantal werkdagen	1	255	256	63	61	66	65	20	23	21	21	23	
Energieverbruik	PJ	100	112	25	24	33	.						

¹⁾ Laatste gepubliceerde maand t.o.v. vergelijkbare maand voorgaand jaar. Kwartaalcijfers laatste gepubliceerde kwartaal t.o.v. kwartaal voorgaand jaar.

⁴⁾ Stand per 1 januari.

Tabel 2.2
Conjunctuurtest ¹⁾ gegevens: Voedings- en genotmiddelenindustrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand				Gemidd. laatste 12 mnd.	
		1998	1999	1999			2000	1999		2000			
				1e kw.	2e kw.	3e kw.		4e kw.	1e kw.	mrt.	apr.		mrt.
Verkoop / orderontvangst t.o.v. vorige maand		12	15	15	10	18	19	19	29	10	23	0	16
binnenlandse markt		6	6	6	4	6	6	11	15	4	19	0	6
buitenlandse markt		15	23	21	14	30	28	23	33	12	26	-2	22
Bedrijvigheid t.o.v. vorige maand		5	8	6	8	7	13	8	17	5	18	5	9
Bezettingsgraad ²⁾	%	85,5	85,8	85,5	85,5	85,7	86,3	85,8					85,8
Productiebelemmeringen ³⁾													
geen	%	85	85	84	84	83	88	88					86
stagnatie a.g.v.													
onvoldoende vraag	%	9	5	10	4	4	2	2					3
tekort aan arbeid	%	1	5	2	5	7	4	4					5
te geringe productiecapaciteit	%	1	1	1	1	1	2	2					2
overige belemmeringen	%	4	5	3	6	5	4	4					5
Beoordelingen:													
verkoop / orderontvangst		-9	-5	-11	-9	-2	1	1	-7	-7	1	1	-2
afzet / orderpositie totaal		-10	-7	-11	-9	-6	-2	-1	-10	-9	0	-4	-4
afzet / orderpositie buitenland		-10	-5	-10	-10	-2	2	2	-13	-7	5	0	-1
productiecapaciteit		6	5	9	5	2	3	2					3
voorraden gereed product		4	6	11	7	4	1	4	9	10	4	0	3
Concurrentiepositie t.o.v. kw t-1													
binnenlandse markt		8	10	11	7	12	10	8					9
buitenlandse markt													
binnen Europese Unie		16	19	20	14	20	23	23					20
buiten Europese Unie		16	18	21	17	18	16	16					17
Verwachting													
buitenlandse afzet komende 3 mnd		18	23	28	13	31	21	29					24
bedrijvigheid komende 3 mnd		14	16	18	13	20	14	24	18	17	25	13	17
verkoopprijs komende 3 mnd		12	10	8	8	15	11	15	6	7	16	19	13
personeelssterkte komende 6 mnd		-4	3	8	5	-1	-2	2					1
toe- of afname personeelssterkte	%	0,2	0,0	0,0	0,4	-0,2	-0,2	0,3					0,1

¹⁾ De vragen zoals ze in de Conjunctuurtestenquête worden gesteld, zijn te vinden in de alfabetische begrippenlijst.

²⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-), tenzij anders vermeld.

³⁾ Het kwartaalcijfer heeft betrekking op de laatste maand (verslagmaand) van het betreffende kwartaal.

Tabel 2.3

Industriële verkopen: voedingsmiddelen, dranken en tabak

Code	1998		1999					
	totaal	4e kw.	totaal ¹⁾	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw. ¹⁾	
: mln gld								
Voedingsmiddelen en dranken	15	77225	19183	75756	18339	18700	18714	20004
w.v.								
<i>Vlees en vleesproducten</i>	15.1	14689	3656	14530	3417	3466	3667	3980
w.o.								
kalfs- en rundvlees, hele en halve dieren, voor- en achtervoeten, vers of gekoeld	15.11.11.40	1384	356	1379	346	326	334	372
kalfs- en rundvlees, vers of gekoeld, excl. hele en halve dieren, voor- en achtervoeten	15.11.11.90	1351	353	1463	338	349	341	434
kalfs- en rundvlees, delen, bevroren	15.11.12.00	154	31	160	34	34	43	49
varkensvlees, hele en halve dieren, vers of gekoeld	15.11.13.30	955	202	948	194	237	251	267
varkenshammen, -schouders en delen daarvan, vers of gekoeld	15.11.13.50	1660	380	1470	326	355	390	399
varkensvlees, delen zoals karbonadenstrengen, buiken, buikspek en voorstukken, vers of gekoeld	15.11.13.90	1529	366	1537	327	359	426	427
varkenshammen, -schouders en delen daarvan, met been, bevroren	15.11.14.50	x	x	x	x	x	x	x
eebare slachtafvallen van runderen, varkens, schapen, geiten, paarden, ezels, muilezels en muilieren, excl. darmen, blazen en magen	15.11.19.00	193	55	191	45	42	51	52
huiden en vellen van runderen, paarden of paardachtigen	15.11.22.00	171	41	174	40	43	41	50
reuzel en ander gesmolten vet van varkens en pluimvee	15.11.30.50	81	21	66	19	16	15	17
kippen en hanen, niet in stukken gesneden, vers of gekoeld	15.12.11.13	553	131	555	136	125	142	153
hanen en kippen, delen van, vers of gekoeld	15.12.11.53	1457	353	1485	380	366	367	373
kippen en hanen, niet in stukken gesneden, bevroren	15.12.12.13	226	56	214	55	52	52	55
kippen en hanen, delen van, bevroren	15.12.12.53	472	115	434	118	106	108	102
buiken van varkens alsmede delen daarvan	15.13.11.30	209	54	194	48	47	40	60
varkensvlees, gedroogd, gezouten of gerookt, excl. buiken, hammen en schouders	15.13.11.50	242	63	326	63	87	83	93
rundvlees, gedroogd, gezouten of gerookt	15.13.11.70	60	14	49	13	12	12	13
leverworst	15.13.12.13	91	24	86	24	21	20	21
worst, frikandellen, worsten- en saucijzenbroodjes e.d.producten, excl. leverworst bereidingen, incl. snacks, van vlees, slachtafvallen en bloed van pluimvee, excl. kalkoenen, excl. levers	15.13.12.35	809	225	827	196	184	199	248
bereidingen van varkensvlees, minder dan 40 gew.% vlees of slachtafvallen, spek of vet bevattend, incl. snacks	15.13.12.53	459	112	480	115	117	117	131
bereidingen van vnl. varkensvlees, slachtafval, spek of vet, ook gecombineerd met andere vleessoorten, vleesgehalte 40 of meer gew.%	15.13.12.59	130	34	153	33	37	39	44
bereidingen van vnl. vlees of slachtafval van runderen, excl. sauzen, soepen, e.d.	15.13.12.60	512	142	484	112	117	130	126
		218	56	268	62	64	70	72
<i>Bereidingen en conserven van vis en visproducten</i>	15.2	1167	355	1123	265	269	276	313
w.o.								
visfilets en ander visvlees, ook indien fijngemaakt, vers of gekoeld	15.20.11.90	163	51	149	37	37	37	38
zeevis, bevroren, excl. filets of fijngemaakt visvlees of van graten ontdaan visvlees	15.20.12.10	108	29	111	26	26	29	31
visfilets, bevroren	15.20.12.70	350	93	338	86	87	79	85
bereidingen en conserven van schaal-, schelp- en weekdieren met groente en deegwaren, excl. gevulde deegwaren, soepen, sauzen, of preparaten hiervoor	15.20.16.00	189	82	144	30	25	42	48
<i>Bereidingen en conserven van groenten en fruit</i>	15.3	5655	1448	6181	1486	1588	1531	1575
w.o.								
aardappelmeel, -gries, -vlokken, -korrels en -pellets	15.31.12.30	161	57	207	54	52	48	54
aardappelen en aardappelproducten, bevroren, bijv. voorgebakken, excl. in azijn of azijnzuur verduurzaamd	15.31.12.50	1381	375	1574	375	427	398	374
aardappelen en aardappelproducten, verduurzaamd, niet bevroren, excl. meel, gries en vlokken	15.31.12.90	762	187	818	206	224	203	184
groenten (incl. gemengde groenten), bevroren, ook indien alleen vooraf gekookt of gestoomd	15.33.11.00	218	45	183	43	40	46	54
paddestoelen en truffels, niet bereid of verduurzaamd in azijn of azijnzuur	15.33.14.30	466	124	563	130	128	134	171
groenten en vruchten, verduurzaamd in azijn of azijnzuur	15.33.15.00	107	28	107	24	29	29	25
grondnoten, gegrild, gezouten, gesuikerd of op andere wijze gezoet, in alcohol of op andere wijze bereid of verduurzaamd (pindakaas), echter geen borrelnootjes	15.33.23.30	268	70	296	68	72	73	83
<i>Ruwe oliën en vetten</i>	15.41	2333	512	2085	489	494	521	581
<i>Geraffineerde oliën en vetten</i>	15.42	2833	663	2524	656	613	620	635
w.o.								
geraffineerde sojaolie en fracties daarvan, niet chemisch gewijzigd	15.42.11.10	776	162	587	162	156	139	130
geraffineerde palmolie en vloeibare fracties daarvan, niet chemisch gewijzigd	15.42.12.10	673	162	617	161	145	155	156
geraffineerde kokosolie (kopraolie), incl. fracties daarvan, niet chemisch gewijzigd	15.42.12.20	205	45	x	59	61	x	x
dierlijke vetten en oliën, alsmede fracties daarvan, gehydrogeneerd en veresterd	15.42.13.30	76	10	93	18	22	27	26
plantaardige vetten en oliën, alsmede fracties daarvan, gehydrogeneerd en veresterd	15.42.13.50	489	125	460	126	116	107	111
<i>Margarine en vetten voor menselijke consumptie, excl. ruwe en geraffineerde oliën en vetten</i>	15.43	1175	312	1075	266	252	262	295
w.o.								
margarine, excl. vloeibare margarine	15.43.10.30	859	229	798	196	186	198	218
bereidingen van vetten en oliën voor menselijke consumptie (vloeibare margarine)	15.43.10.50	316	83	277	70	66	64	78
<i>Zuivelproducten</i>	15.5	12678	3049	12311	3098	3160	2966	3087
w.o.								
melk en room, met een vetgehalte van meer dan 1%, doch max. 3%, zonder zoetstoffen, excl. ingedikd	15.51.11.40	x	x	x	x	x	x	x
melk en room, met een vetgehalte van meer dan 3%, doch max. 6%, zonder zoetstoffen, excl. ingedikd	15.51.11.60	229	52	244	43	46	69	86
melk en room, met vetgehalte van meer dan 6%, zonder zoetstoffen, excl. ingedikd	15.51.12.00	186	51	108	35	20	18	35
melk in vaste vorm met een vetgehalte van max. 1,5%	15.51.20.30	x	x	x	x	x	x	x
melk en room in vaste vorm, vetgehalte meer dan 1,5%, zoals poeder, korrels e.d.	15.51.20.60	731	181	765	180	208	199	178
boter met een vetgehalte van max. 85%	15.51.30.30	882	217	995	240	370	211	173

Tabel 2.3 (vervolg)

Industriële verkopen: voedingsmiddelen, dranken en tabak

	Code	1998		1999				
		totaal	4e kw.	totaal ¹⁾	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw. ¹⁾
		<i>mln gld</i>						
Zuivelproducten (vervolg)	15.5							
w.o.								
boter met een vetgehalte van meer dan 85% en andere van melk afkomstige vetstoffen, excl. smeersels vervaardigd met zuivelproducten	15.51.30.50	x	x	341	84	84	x	x
wrongel, weikaas en andere verse, niet-gefermenteerde kaas, zoals kwark, cottage cheese, verse roomkaas e.d.	15.51.40.30	x	x	x	x	x	x	x
kaas, excl. wrongel, weikaas, smeltkaas en andere verse kaas	15.51.40.50	4802	1172	4460	1153	1056	1077	1174
smeltkaas, excl. geraspt of in poeder	15.51.40.70	184	45	114	28	30	29	28
ingedikte melk en room, met zoetstoffen	15.51.51.08	590	131	416	119	90	84	123
gestremde melk, room, yoghurt en andere gefermenteerde producten, zonder smaakstoffen en zonder toegevoegde vruchten, noten of cacao, niet in vaste vorm	15.51.52.43	236	52	229	53	51	56	68
karnemelk, niet in vaste vorm	15.51.52.65	176	38	175	39	46	49	41
lactose en melksuikerstroop	15.51.54.00	229	52	230	62	53	54	60
wei in poeder, korrels of andere vaste vorm	15.51.55.33	404	92	453	120	95	115	123
consumptie-ijs, ook indien cacao bevattend	15.52.10.00	239	30	272	43	113	77	39
Maalderijproducten	15.61	1333	316	1296	308	316	325	347
w.o.								
mengsels en deeg voor de bereiding van brood, gebak, biscuits, koekjes, beschuit, wafels, ontbijtkoek, hosties en ouwel, excl. broodverbeteraars	15.61.24.00	166	47	205	49	52	48	56
halfwitte of volwitte rijst	15.61.40.30	x	x	x	x	x	x	x
Zetmeel en zetmeelproducten	15.62	2250	540	2268	562	573	557	575
w.o.								
glucose en glucosestroop, met minder dan 50 % fructose in droge toestand	15.62.21.10	389	83	385	96	97	96	96
maïszetmeel	15.62.22.13	207	47	181	46	46	43	47
tarwegluten ook indien gedroogd	15.62.22.50	137	32	129	31	36	32	31
afvallen van zetmeelfabrieken en dergelijke afvallen	15.62.30.00	227	52	201	51	49	51	51
Bereide diervoeders	15.7	8246	2035	7297	1863	1777	1766	1891
w.o.								
diervoeders, excl. voor huisdieren	15.71.10.00	7640	1892	6754	1731	1649	1630	1744
honden- en kattenvoer, opgemaakt voor de verkoop in het klein	15.72.10.30	565	133	504	122	119	126	136
Bakkerijproducten	15.81	2589	672	2600	612	643	643	703
w.v.								
brood en broodjes, incl. roggebrood en afgebakken bake-off broodproducten, excl. gevuld brood en broodjes	15.81.11.00	1464	373	1461	346	363	365	387
bakkers- en banketwaren, gezoet, zoals natgebak, oliebolle, donuts, schuimgebak en gevuld banket, vruchten-, noten- en suikerbrood, croissants of brioches	15.81.12.00	1124	299	1139	265	279	278	316
Beschuit, koekjes en ander houdbaar banketbakkerswerk	15.82	1977	523	1972	464	486	492	530
w.o.								
beschuit, geroosterd brood en dergelijke geroosterde producten	15.82.11.50	151	44	156	33	36	42	45
snijkoek (ontbijt-, candij-, luxekoek) en taaitai	15.82.12.30	108	30	107	x	x	27	30
gezoete koekjes, biscuits, wafeltjes, met cacao	15.82.12.53	206	54	201	50	53	52	46
gezoete koekjes en biscuits, zonder cacao	15.82.12.55	448	118	507	118	126	128	135
wafels en wafeltjes zonder cacao	15.82.12.59	114	24	126	30	33	32	31
koekjes, biscuits en crackers, niet gezoet	15.82.13.40	213	54	143	40	33	30	41
geëxtrudeerde en geëxpandeerde producten, gezouten of gearomatiseerd, op basis van bloem, meel of maïs	15.82.13.50	205	56	215	53	53	52	58
Suiker	15.83	x	x	x	x	x	x	x
Cacao, chocolade en suikerwerk	15.84	5132	1352	5057	1319	1130	1233	1374
w.o.								
cacaoboter, cacaovet en cacao-olie	15.84.12.00	1503	388	1327	372	280	326	350
cacaopoeder, zonder toegevoegde suiker of andere zoetstoffen	15.84.13.00	396	97	438	107	107	108	116
zoethoutextract meer dan 10 gew. % saccharose bevattend, incl. drop, zonder andere toegevoegde stoffen	15.84.23.20	161	42	146	39	39	32	36
pasta's en spijs (incl. marsepein), zonder cacao	15.84.23.53	118	48	133	21	29	35	49
gom- en geleipproducten, incl. vruchtenpasta's toe bereid als suikergoed	15.84.23.65	200	47	188	48	50	39	51
Macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren	15.85	147	38	136	31	33	34	38
Thee en koffie	15.86	x	x	x	x	x	x	x
w.o.								
extracten, essences en concentraten van koffie, in vaste vorm, met een gehalte aan droge, uit koffie afkomstige stof van 95 % of meer	15.86.12.30	243	67	249	58	51	50	91
Specerijen en kruiden	15.87	1466	347	1497	353	378	376	390
w.o.								
tomatenketchup en andere tomatensausen	15.87.12.30	388	96	425	100	112	x	x
sausen en preparaten voor sausen; samengestelde kruiden en dergelijke producten, excl. sojasaus, tomatensausen, mosterdmeel en bereide mosterd	15.87.12.70	981	227	973	229	240	232	272
Gehomogeniseerde voedingspreparaten en dieetvoeding	15.88	894	213	854	217	233	190	214
w.o.								
kindervoeding bestemd voor de detailhandel	15.88.10.70	688	157	624	161	177	129	157

Tabel 2.3 (slot)

Industriële verkopen: voedingsmiddelen, dranken en tabak

Code	1998		1999				
	totaal	4e kw.	totaal ¹⁾	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw. ¹⁾
<i>min gl</i>							
<i>(Overige) voedingsmiddelen zoals (preparaten voor) soepen, eiproducten, gist, moutextract, samengestelde bakpoeders, producten van meel, gries en "fondues"</i>	15.89						
w.o.							
preparaten voor soep of voor bouillon; bereide soep en bouillon	15.89.11.00	662	203	685	168	156	206
eiproducten, excl. ovoalbumine	15.89.12.30	177	44	183	46	46	47
bereidingen voor menselijke consumptie van meel, gries, griesmeel, zetmeel enz. proteïneconcentraten w.o. puddingpoeder, voedingssuppl., gisthydrolysaten, producten met i.p.v. melkvet plantaardig vet, zonder cacao, incl. limonadesiropen	15.89.14.39	198	54	295	72	72	78
	15.89.14.91	466	117	559	132	142	146
Dranken	15.9	6715	1598	7014	1493	1860	1851
w.o.							
gin en jenever	15.91.10.50	201	50	216	43	52	64
likeuren, wodka, alcoholvolumegehalte van meer dan 45,4 % en andere gedistilleerde dranken, zoals likeuren, vieux, advocaat, arak, boerenjongens e.d., excl. gedistill. uit fruit of wijn, whiskey, rum, tafia, gin, jenever en wodka	15.91.10.80	171	48	174	36	41	54
bier van mout	15.96.10.00	4191	1003	4336	907	1154	1127
mineraalwater en spuitwater, ongezoet	15.98.11.30	56	13	62	11	17	19
frisdranken en water, gezoet, incl. mineraal- en spuitwater, excl. sportdranken	15.98.12.30	1292	297	1391	302	371	389
alcoholvrije dranken, zonder melkvet, excl. ongegistte vruchten- en groentesappen	15.98.12.50	367	80	383	89	112	102
alcoholvrije dranken met melkvet	15.98.12.70	94	22	82	x	x	20
Tabaksproducten	16	6730	1707	6929	1550	1863	1773
w.o.							
sigaren en sigarillo's, tabak bevattend	16.00.11.30	550	143	597	140	151	148

¹⁾ Voorlopige cijfers.

Textiel-, kleding-, leder- en schoenindustrie

Voor het eerste kwartaal van 2000 komt het volume van de gemiddelde dagproductie ruim 1,5% lager uit. Zowel de omzet als de ontvangen orders stijgen in maart 2000. Doordat de bedrijvigheid stabiel blijft en de orders dalen, neemt de orderpositie in april af. De ondernemers zijn dan ook minder tevreden met de gang van zaken in april. Wel verwachten ze dat de bedrijvigheid in de periode mei tot en met juli licht zal toenemen.

Ontwikkelingen in het eerste kwartaal 2000

Het volume van de gemiddelde dagproductie ligt in het eerste kwartaal van dit jaar ruim anderhalf procent lager dan in het eerste kwartaal van 1999. Daarentegen stijgt de omzet nog met ruim 5%, waarbij de afzetprijzen met gemiddeld ruim 1% zijn toegenomen. Wel telt het eerste kwartaal dit jaar twee werkdagen meer dan dat van vorig jaar. De hieruit te berekenen volumegroei van de gemiddelde dagomzet komt uit op een plusje van bijna 1%.

Omzet en orders stijgen in maart

Ten opzichte van maart vorig jaar is de omzet met bijna 3% gestegen. De toename wordt vrijwel volledig gerealiseerd op de exportmarkten. Want de binnenlandse omzet blijft nagenoeg stabiel. Voor zowel de binnenlandse als de buitenlandse markt geldt dat de afzetprijzen ongeveer 1% hoger liggen dan een jaar geleden. De verbruiksprijs neemt in deze periode met bijna 2% toe. Na correctie voor het prijseffect bedraagt de omzettoename in volume 2%.

Flink hoger is de waarde van de ontvangen orders, namelijk bijna plus 9%. Vooral vanuit Nederland groeit de vraag: ruim 12% meer dan in maart 1999. De waarde van de buitenlandse orders ligt bijna 6% hoger.

Minder orders bij stabiele bedrijvigheid in april

De branche als geheel ziet de waarde van de ontvangen orders in april ten opzichte van maart afnemen. En hoewel de voorraden gereed product als te groot worden gevonden, houdt men de bedrijvigheid op peil. Hierdoor neemt de orderpositie licht af. De tevredenheid binnen de branche over de orderontvangst en de orderpositie loopt dan ook meteen terug.

1. Textielindustrie

Ten opzichte van maart bij de textielindustrie stijgen de orderontvangsten in april licht. Ook de bedrijvigheid neemt enigszins toe. Toch loopt de index van de orderpositie in april met ruim 2 procentpunten op. Desondanks loopt de tevredenheid van de on-

dernemers over de orderontvangsten en de orderpositie fors terug.

Voor de periode mei tot en met juli verwachten de producenten een toename van de bedrijvigheid. Verder is het percentage ondernemers dat hogere afzetprijzen voorziet flink gestegen.

2. Kledingindustrie

De positieve ontwikkelingen van maart zijn in april verdwenen. Ten opzichte van maart daalt de waarde van de orderontvangsten. Vooral de buitenlandse orderontvangsten dalen fors. De ondernemers zijn daar duidelijk ontevreden over. Ondanks de lagere orderontvangsten houden de ondernemers de bedrijvigheid op peil. Hierdoor loopt de orderpositie terug en zakt de index dan ook met ruim drie procentpunten. Over deze orderpositie is het oordeel van de fabrikanten wel flink gewijzigd. Vooral met de buitenlandse orderpositie zijn de ondernemers minder tevreden.

Ook vinden ze de voorraden gereed product nog steeds te groot. Toch verwachten de producenten de bedrijvigheid in mei tot en met juli nog enigszins op te voeren.

3. Lederindustrie

Uitgaande van de voor het seizoen gecorrigeerde cijfers dalen de orderontvangsten in april, vergeleken met maart, zeer fors. Het zijn met name de binnenlandse orders die afnemen, want die uit het buitenland vertonen nog een toename. Aangezien de tevredenheid over de orderontvangsten niet gewijzigd is, hebben de ondernemers dit blijkbaar verwacht. De bedrijvigheid is in april maar licht gedaald, waardoor de voor het seizoen gecorrigeerde index van de orderpositie flink afneemt.

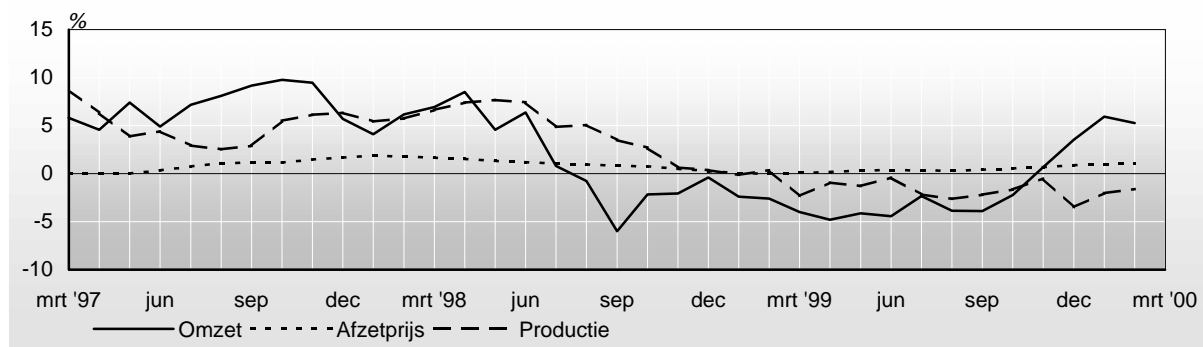
Ook de tevredenheid over de orderpositie is flink teruggelopen. Daarnaast worden ook hier de voorraden gereed product als te groot ervaren.

Desondanks verwachten de ondernemers dat de bedrijvigheid in de periode mei tot en met juli toch weer sterk zal toenemen.

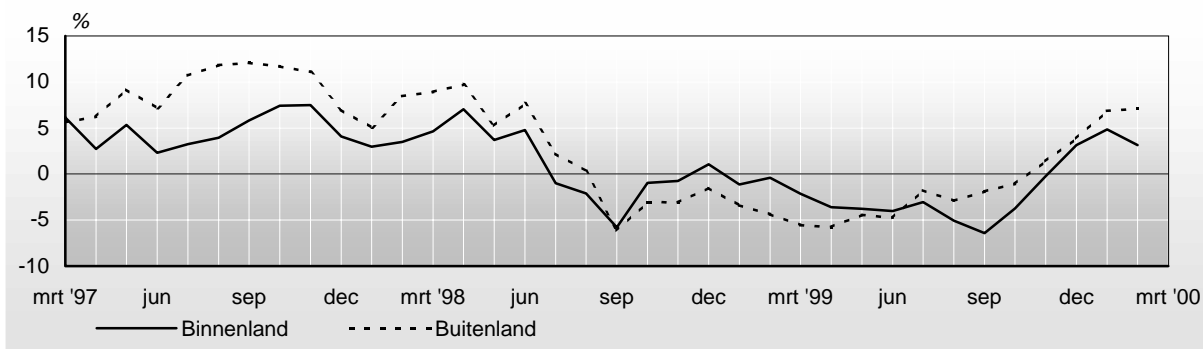
Verwachtingen

Voor de gehele branche verwachten de ondernemers dat de bedrijvigheid licht zal toenemen in de periode mei tot en met juli. Ten aanzien van de afzetprijzen wordt een verdere stijging verwacht.

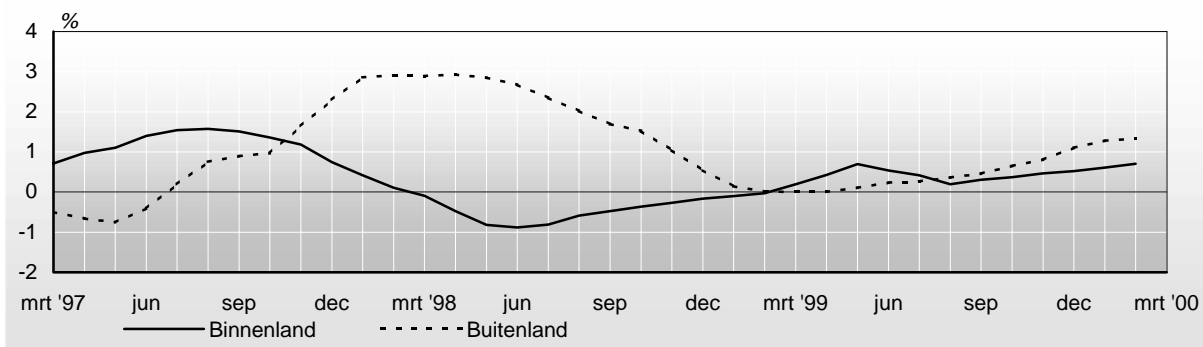
Omzet, afzetprijs en productie

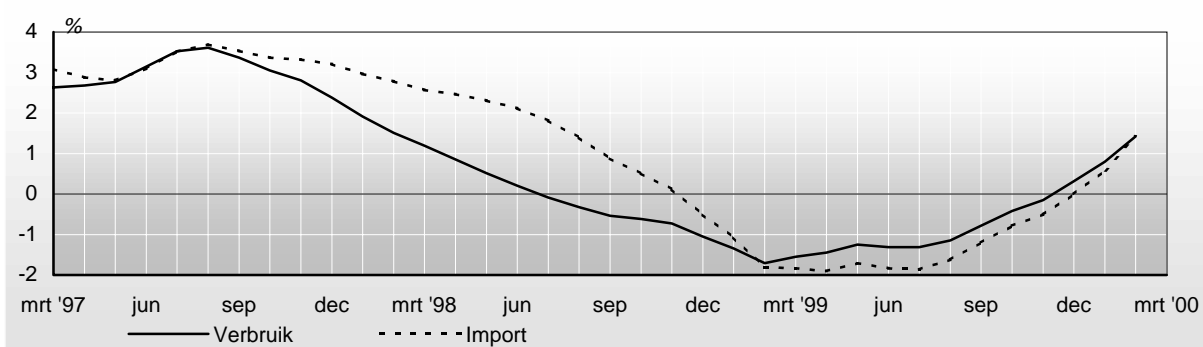
Omzet

Afzetprijs

Verbruiks- en importprijs

Tabel 3.1
Kerngegevens: Textiel-, kleding-, leder- en schoenindustrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand					Ontwik- keling ¹⁾	
		1998	1999	1999			2000		1999		2000			
				1e kw.	2e kw.	4e kw.	1e kw.	feb.	mrt.	jan.	feb.	mrt.		
<i>1995=100</i>													%	
Omzet (waarde)		108,3	105,5	110,3	104,0	107,5	116,0	103,9	123,9	104,7	115,8	127,6	2,9	
binnenland		107,9	105,2	112,8	104,6	106,3	116,2	106,6	127,3	104,9	116,1	127,5	0,2	
buitenland		108,7	105,7	108,3	103,5	108,4	115,9	101,7	121,2	104,5	115,6	127,6	5,3	
Ontvangen orders (waarde)		111,6	108,4	114,5	109,0	110,6	118,5	105,0	122,1	104,9	118,1	132,5	8,5	
binnenland		110,0	105,6	113,0	105,6	111,1	119,9	98,4	120,0	110,1	114,7	134,9	12,4	
buitenland		112,9	110,4	115,6	111,6	110,2	117,5	109,9	123,6	101,1	120,7	130,9	5,9	
Afzetprijs		100,7	101,0	100,7	100,9	101,2	101,8	100,7	100,8	101,7	101,8	101,7	1,0	
binnenland		98,8	99,1	98,9	99,1	99,2	99,6	98,9	98,9	99,5	99,6	99,7	0,8	
buitenland		102,0	102,3	101,9	102,2	102,6	103,3	101,9	102,1	103,3	103,3	103,2	1,1	
Verbruiksprijs		102,8	101,7	101,7	101,6	101,9	103,2	101,8	101,4	102,9	103,2	103,4	1,9	
import		105,9	104,4	104,5	104,3	104,6	106,0	104,8	103,9	105,7	106,1	106,3	2,3	
Productie (volume gemiddelde dag)		109,5	108,5	112,2	114,4	109,4	110,4	108,8	114,9	103,5	111,0	116,6	1,5	
Bruto Toegevoegde Waarde (fk, volume)		109,4	108,5	91,9	114,2	125,6	.						1,3	
Aantal bedrijven ²⁾	1000	3,9	3,9											
Uitgesproken faillissementen	1	47	26	7	10	5	12							
Aantal werkdagen	1	255	256	63	61	66	65	20	23	21	21	23		
Energieverbruik	PJ	10	9	2	2	2	.							

¹⁾ Laatst gepubliceerde maand t.o.v. vergelijkbare maand voorgaand jaar. Kwartaalcijfers laatst gepubliceerde kwartaal t.o.v. kwartaal voorgaand jaar.

²⁾ Stand per 1 januari.

Tabel 3.2
Conjunctuurtest ¹⁾gegevens: Textiel-, kleding-, leder- en schoenindustrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand				Gemidd. laatste 12 mnd.	
		1998	1999	1999			2000		1999		2000		
				1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.	mrt.	apr.	mrt.		apr.
Orderontvangst t.o.v. vorige maand		6	2	0	-3	3	6	9	-1	-16	8	-8	5
binnenlandse markt		5	2	3	-6	2	9	8	9	-20	3	-9	4
buitenlandse markt		3	-1	-5	0	0	-1	8	-11	-9	11	-2	3
Bedrijvigheid t.o.v. vorige maand		9	3	3	-3	7	6	10	-1	-13	12	-2	6
Bezettingsgraad ²⁾	%	84,7	84,2	84,2	83,2	84,1	85,2	85,3					84,5
Productiebelemmeringen ³⁾													
geen	%	86	83	87	82	81	83	87					83
stagnatie a.g.v.													
onvoldoende vraag	%	7	8	9	9	6	7	5					7
tekort aan arbeid	%	2	5	2	5	7	5	3					5
te geringe productiecapaciteit	%	3	2	1	2	2	2	3					2
overige belemmeringen	%	2	3	1	2	4	3	2					3
Orderpositie	⁴⁾	116,5	111,0	111,8	110,6	110,0	111,4	115,5	111,9	109,7	116,9	116,7	112,5
Beoordelingen:													
orderontvangst		-1	-8	-12	-10	-5	-3	3	-12	-20	3	-6	-3
orderpositie totaal		-3	-8	-11	-14	-3	-4	1	-13	-19	2	-7	-4
orderpositie buitenland		-3	-11	-14	-16	-3	-9	-4	-16	-18	0	-13	-8
productiecapaciteit		1	4	6	4	1	3	-3					1
voorraden gereed product		10	14	12	14	12	19	18	13	15	20	20	16
Concurrentiepositie t.o.v. kw t-1													
binnenlandse markt		11	6	3	6	7	7	0					5
buitenlandse markt													
binnen Europese Unie		6	0	-2	-1	-4	6	-6					-1
buiten Europese Unie		5	1	2	2	0	-1	-1					0
Verwachting													
buitenlandse afzet komende 3 mnd		15	6	-5	10	4	14	17					11
bedrijvigheid komende 3 mnd		9	7	-1	4	12	12	10	0	5	5	6	10
verkoopprijs komende 3 mnd		5	6	2	2	2	18	15	-1	4	13	12	10
personeelssterkte komende 6 mnd		4	2	4	-2	3	2	-4					0
toe- of afname personeelssterkte	%	0,1	-0,3	-0,1	-0,2	0,2	-1,1	-0,5					-0,4

¹⁾ De vragen zoals ze in de Conjunctuurtestenquête worden gesteld, zijn te vinden in de alfabetische begrippenlijst.

²⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-), tenzij anders vermeld.

³⁾ Het kwartaalcijfer heeft betrekking op de laatste maand (verslagmaand) van het betreffende kwartaal.

⁴⁾ Indices: maart 1996=100.

Tabel 3.3
Industriële verkopen: producten van textiel of leder

	Code	1998		1999				
		totaal	4e kw.	totaal ¹⁾	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw. ¹⁾
		<i>mln gld</i>						
Textiel	17	4901	1222	4821	1225	1209	1134	1253
w.v.								
<i>Textielgarens</i>	17.1	246	56	128	40	30	28	30
w.o.								
tapijtgarens met tenminste 85% synthetische vezels, n.o.v.k.	17.10.52.31	32	x	x	x	x	x	x
<i>Textielweefsels</i>	17.2	537	134	550	137	141	125	146
w.o.								
stoffen van synth. filamentgarens, excl. voor kleding, wandbekleding of woningtextiel	17.20.31.59	101	23	101	20	27	27	27
stoffen voor vitrages, gordijnen, rolgordijnen e.d. van weefsels met tenminste 85% synthetische vezels	17.20.32.14	43	16	50	9	13	13	15
<i>Textielveredelingsdiensten</i>	17.3	690	175	655	175	167	136	177
w.o.								
verven van weefsels van katoen	17.30.22.30	69	16	52	15	14	10	13
bedrukken van weefsels van katoen	17.30.30.30	254	71	238	62	61	48	67
bedrukken van weefsels van kunstmatige filamentgarens en stapelvezels	17.30.30.60	45	14	35	10	8	7	10
<i>Geconfectioneerde artikelen van textiel, excl. kleding</i>	17.4	678	169	726	176	194	173	183
w.o.								
vitrages, gordijnen, rolgordijnen en valletjes, geweven	17.40.15.50	133	36	145	33	39	37	35
dekbedden en andere textielwaren, niet gevuld met veren of dons, excl. slaapzakken en matrassen	17.40.24.99	83	22	90	26	23	19	22
geconfectioneerde artikelen, zoals zwemgordels, -vesten, dweilen, vaatdoeken e.d. van brei- of haakwerk	17.40.25.90	113	23	96	25	26	23	22
<i>Vloerkleden en tapijt</i>	17.51	1617	419	1699	432	412	407	448
w.o.								
geweven tapijt, incl. handgeweven	17.51.12.00	101	27	102	25	27	23	27
getufte tapijten, incl. tegels	17.51.13.00	1376	357	1443	365	347	349	382
tapijten van vilt, incl. tegels, excl. gevlokt of getuft	17.51.14.30	x	x	x	x	x	x	x
tapijten, excl. geweven, geknoopt, getuft of van vilt	17.51.14.90	x	x	x	x	x	x	x
<i>Koord, bindgarens, touw en netten</i>	17.52	18	3	18	4	6	4	4
<i>Gebonden textielvlies en artikelen van gebonden textielvlies, excl. kleding</i>	17.53	446	98	500	112	131	129	128
<i>Textielproducten, excl. garens, weefsels, geconfect. art., vloerbedekking, touw, netten, (art. van) gebonden textiel, kleding, gebreide, gehaakte stoffen en art.</i>	17.54	425	92	323	85	79	78	82
w.o.								
beklede weefsels	17.54.37.00	142	23	83	21	19	20	23
<i>Gebreide en gehaakte stoffen</i>	17.6	73	20	72	19	20	16	17
w.o.								
brei- en haakwerk, a/h stuk, excl. pool brei- en haakwerk en excl. gordijnen en vitrages van kunstmatige en synthetische vezels	17.60.12.90	56	x	x	x	x	x	x
<i>Gebreide en gehaakte artikelen</i>	17.7	173	54	149	45	29	37	38
w.o.								
truien, jumpers, pullovers en slipovers voor dames/meisjes, van synthetische of kunstmatige vezels, excl. hemdtruien (sous-pulls)	17.72.10.72	102	26	90	29	17	x	x
Kleding; bont	18	1003	243	871	245	192	226	208
w.v.								
<i>Kleding van leer</i>	18.1	x	x	x	x	x	x	x
<i>Werkkleding</i>	18.21	x	x	x	x	x	x	x
w.o.								
werk- en bedrijfskleding voor heren/jongens, van katoen, excl. ensembles, jasjes, blazers, lange broeken en overalls	18.21.30.11	44	12	28	7	7	7	7
<i>Bovenkleding</i>	18.22	390	92	309	87	58	92	72
w.o.								
lange broeken voor heren/jongens, van weefsels van synthetische garens, excl. werk- en bedrijfskleding	18.22.24.46	44	10	42	12	7	12	10
anoraks en blousons voor dames/meisjes, van weefsels van katoen	18.22.31.21	x	x	x	x	x	x	x
anoraks en blousons voor dames/meisjes, van weefsels van synthetische of kunstmatige garens	18.22.31.25	x	x	x	x	x	x	x
blazers en andere jasjes voor dames/meisjes, van textielweefsels, excl. van wol, fijn haar of katoen	18.22.33.39	11	2	6	1	1	2	2
japonnen voor dames/meisjes, van katoenen weefsels	18.22.34.71	19	2	12	5	4	x	x
japonnen voor dames/meisjes, van weefsels van synthetische garens	18.22.34.76	19	5	13	4	3	3	3
rokken en broekrokken voor dames/meisjes, van weefsels van katoen	18.22.34.81	9	x	x	x	x	x	x
rokken en broekrokken voor dames/meisjes, van weefsels van synthetische garens	18.22.34.86	5	x	3	1	1	1	1
lange broeken voor dames/meisjes, van weefsels van katoen, excl. van denim of corduroy, ook excl. werk- en bedrijfskleding	18.22.35.43	30	10	30	11	7	7	5
lange broeken voor dames/meisjes, van synth. weefsels, excl. werk- en bedrijfskleding	18.22.35.46	14	2	13	1	1	6	5
<i>Onderkleding</i>	18.23	239	60	224	57	56	57	54
w.o.								
overhemden voor heren/jongens, van brei- of haakwerk	18.23.11.10	6	2	6	2	2	2	1
slips- en onderbroeken voor heren/jongens, van brei- of haakwerk	18.23.12.20	20	5	20	5	5	5	4
blouses en hemdblouses voor dames/meisjes, van brei- of haakwerk	18.23.13.10	25	7	30	6	8	7	8

Tabel 3.3 (slot)

Industriële verkopen: producten van textiel of leder

Code	1998		1999					
	totaal	4e kw.	totaal ¹⁾	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw. ¹⁾	
<i>min gl</i>								
<i>Onderkleding (vervolg)</i>	18.23							
w.o.								
blouses en hemdblouses voor dames/meisjes, van synthetische of kunstm. garens	18.23.23.15	23	5	11	3	1	4	2
t-shirts, van brei- of haakwerk, van katoen	18.23.30.30	38	8	33	8	x	x	x
<i>Ov. kleding en toebehoren, excl. werk-, boven-, onder-, nachtkleding en kleding van leer</i>	18.24	204	44	167	58	38	35	36
w.o.								
babykleding van brei- of haakwerk	18.24.11.00	x	x	x	x	x	x	x
zwemkleding voor dames/meisjes van brei of haakwerk	18.24.12.50	30	2	29	17	x	x	x
kledingtoebehoren, zoals koppels, moffen, mouwbeschermers, etiketten, insignes, van gewezen stoffen, excl. zakdoeken, sjaals, dassen, handschoenen	18.24.23.93	38	x	40	11	10	9	10
Leder en lederwaren	19	600	150	546	146	133	133	133
w.v.								
<i>Leder</i>	19.1	261	60	238	61	62	58	57
w.o.								
gesplit leder van runderen, zonder natuurlijke nerf, na het looien verder bewerkt	19.10.20.50	198	44	184	46	48	43	47
leder van runderen, zonder natuurlijke nerf, na het looien verder bewerkt	19.10.20.70	64	16	x	x	x	x	x
<i>Reiskoffers, handtassen e.d.; zadel- en tuigmakerswerk</i>	19.2	72	20	47	9	13	12	13
w.o.								
handtassen	19.20.12.20	x	x	x	x	x	x	x
kleinlederwaren, die gewoonlijk in de zak of in de handtas worden meegedragen, zoals portefeuilles, etuis, kokers	19.20.12.30	24	8	15	3	3	3	6
<i>Schoeisel</i>	19.3	268	70	261	76	59	63	62
w.o.								
wandelschoenen, bovendeele leder, voor heren, binnenzoolengte groter dan of gelijk aan 24 cm	19.30.13.51	80	22	83	23	20	17	24
wandelschoenen, bovendeele leder, voor dames, binnenzoolengte groter dan of gelijk aan 24 cm	19.30.13.52	41	9	43	11	7	18	6

¹⁾ Voortopige cijfers.

Papier- en grafische industrie

In maart nemen zowel de omzet als de waarde van de ontvangen orders toe. Ook in april nemen volgens de Conjunctuurtest de orderontvangsten en bedrijvigheid verder toe. De ondernemers blijven gunstig oordelen over hun orderontvangsten en orderpositie. Voor mei tot en met juli verwacht men een gelijkblijvende bedrijvigheid en hogere verkoopprijzen.

Brancheomzet groeit

Omzet en orders laten in maart een verdere groei zien. In vergelijking met een jaar eerder groeit de omzet met ruim 7%. Deels hangt deze groei samen met de toename van de afzetprijzen, die in dezelfde periode met 3,5% zijn gestegen, deels is een groei ook seizoenmatig te verwachten. In omzetvolume groeit de binnenlandse markt het sterkst. De afzetprijzen stijgen in het binnenland bijna 3% tegen ruim 4,5% voor de buitenlandse markt, waarbij de omzetgroei van de binnenlandse markt bijna 2 procentpunten hoger ligt dan die van de buitenlandse markt.

De stijging van de verbruiksprijs met ruim 8%, is in vergelijking met de stijging van 22% voor de totale industrie in zijn totaliteit, gering te noemen.

Orderontvangsten nemen toe in april

Volgens de ondernemers in de Conjunctuurtest nemen de orderontvangsten in april in vergelijking met de maand maart toe. Op de buitenlandse markt is de toename zelfs fors te noemen. Ook de bedrijvigheid blijft volgens de ondernemers toenemen, zij het minder sterk dan voorgaande maanden. De index van de orderpositie komt eind april uit op 136. De stemming in de branche in april is duidelijk positief. Met name de buitenlandse orderpositie noemt men sterk verbeterd.

1. Papierindustrie

In de papierindustrie zijn de verkopen in 1999 in vergelijking met 1998 in waarde met ongeveer 3% afgenomen. Zoals blijkt uit tabel 4.3 treedt deze daling op bij alle belangrijke productgroepen, maar relatief sterk bij huishoudelijke en sanitaire papierwaren en bij gegolfd papier en golfkarton.

De omzet in de papierindustrie groeit in maart met 7% ten opzichte van dezelfde maand vorig jaar. De ontvangen orders uit het binnenland stijgen in deze periode met bijna 5%. De omzetstijging hangt samen met de oloprijzen. Deze laten namelijk een stijging zien van bijna 8%. Op de buitenlandse

markt zijn de prijzen dan nog 1 procentpunt meer gestegen. Deze ontwikkelingen houden in dat het volume van de omzet in deze periode niet groeit. Op de buitenlandse markt is zelfs sprake van een lichte afname.

Uit de Conjunctuurtest blijkt dat de bedrijvigheid in april vergeleken met de maand maart op ongeveer hetzelfde niveau ligt. Dat geldt ook voor de orderontvangsten. Op de binnenlandse markt treedt een lichte stijging op, terwijl men voor de buitenlandse markt een lichte terugval meldt.

2. Grafische industrie

De omzet van drukwerk en opgenomen media is in 1999 vergeleken met 1998 met bijna 6% gegroeid. Vooral de productgroep boeken en couranten droeg bij aan deze stijging (zie tabel 4.3).

De ontwikkeling van de omzet in de grafische industrie in maart wijkt niet af van de ontwikkeling van de branche in zijn geheel. Ook hier groeit de omzet met ruim 7% en is de groei op de buitenlandse markt met 5% iets lager. De prijzen in de grafische industrie stijgen echter nauwelijks (minder dan 1%). Dit betekent dat in de grafische industrie het omzetvolume met ongeveer 6% is toegenomen.

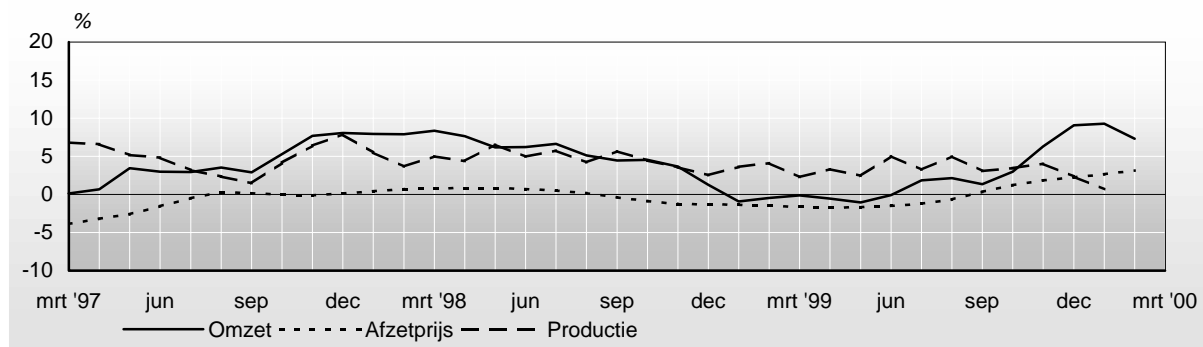
De ondernemers melden dat de bedrijvigheid ongeveer op hetzelfde niveau ligt als een maand eerder. Op de buitenlandse markt wordt een terugval in de orderontvangsten gemeld. Vergeleken met de maand maart toont men zich weer iets meer tevreden met de orderontvangst. Wel is men nog niet tevreden over de orderpositie.

Verwachtingen

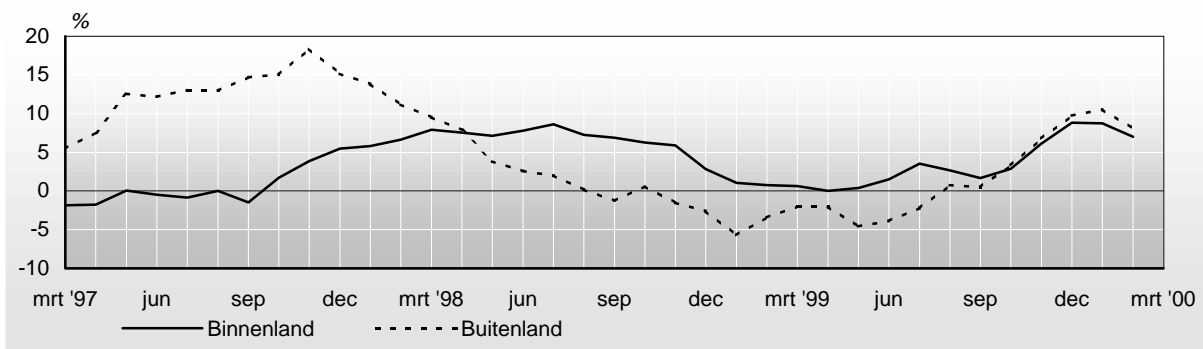
In de branche in zijn geheel verwacht men voor mei tot en met juli dat de bedrijvigheid per saldo nagenoeg gelijk zal blijven. De ondernemers in de grafische industrie verwachten echter een afname, terwijl in de papierindustrie nog een flinke stijging in de bedrijvigheid wordt voorzien.

De verwachting is dat de verkoopprijzen in de gehele branche nog verder zullen stijgen.

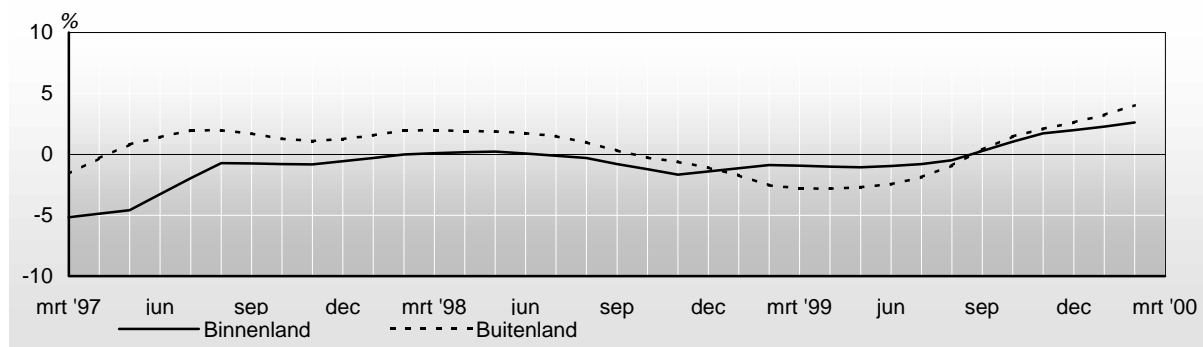
Omzet, afzetprijs en productie

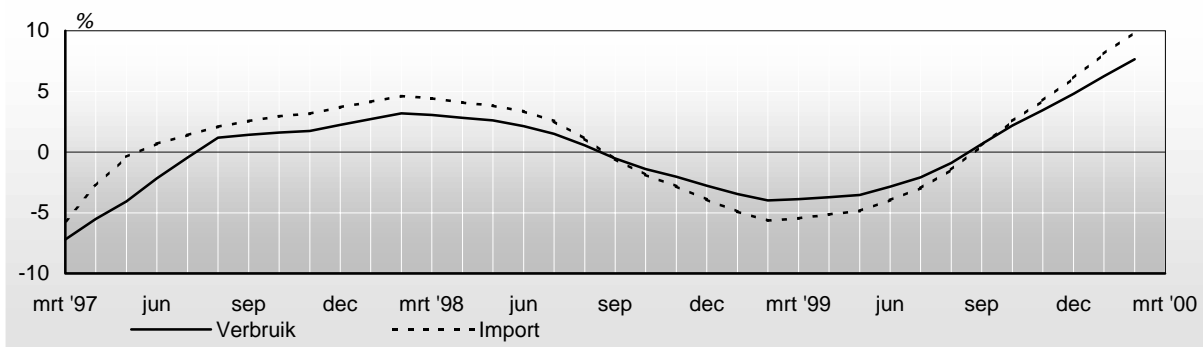
Omzet

Afzetprijs

Verbruiks- en importprijs

Tabel 4.1
Kerngegevens: Papier- en grafische industrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand					Ontwik- keling ¹⁾
		1998	1999	1999			2000	1999			2000		
				1e kw.	2e kw.	4e kw.		1e kw.	feb.	mrt.	jan.	feb.	
<i>1995=100</i>													%
Omzet (waarde)		110,9	113,0	106,0	110,7	125,2	113,7	99,8	120,8	103,0	108,9	129,4	7,1
binnenland		109,3	112,2	104,7	110,5	124,5	112,0	98,9	119,2	101,2	106,7	128,2	7,6
buitenland		115,1	115,0	109,6	111,2	126,8	118,3	102,2	125,2	107,8	114,6	132,5	5,8
Ontvangen orders (waarde)		113,5	110,4	107,7	110,7	115,1	116,9	100,3	124,6	107,4	114,5	128,8	3,4
binnenland		104,9	99,5	97,3	101,2	104,5	104,9	89,9	111,7	95,8	101,8	117,2	4,9
buitenland		121,9	121,1	117,9	120,1	125,5	128,7	110,5	137,2	119,0	127,1	140,2	2,1
Afzetprijs		96,3	95,8	95,3	95,2	96,9	98,3	95,3	95,2	98,0	98,3	98,6	3,5
binnenland		96,4	96,2	95,9	95,8	96,9	98,4	95,9	95,9	98,2	98,4	98,6	2,8
buitenland		96,1	95,1	94,3	94,1	97,0	98,1	94,4	94,2	97,6	98,2	98,6	4,6
Verbruiksprijs		92,5	91,3	89,7	90,1	93,8	96,6	89,7	89,7	96,1	96,6	97,1	8,2
import		92,8	90,9	88,6	89,3	94,2	97,3	88,5	88,6	96,7	97,5	97,9	10,4
Productie (volume gemiddelde dag)		112,0	116,3	111,0	120,3	124,7	.	111,0	116,5	101,6	108,8	.	-1,9
Bruto Toegevoegde Waarde (fk, volume)		112,0	115,1	110,2	115,7	121,7	.						4,8
Aantal bedrijven ²⁾	1000	7,5	7,5										
Uitgesproken faillissementen	1	81	69	11	18	21	5						
Aantal werkdagen	1	255	256	63	61	66	65	20	23	21	21	23	
Energieverbruik	PJ	43	42	11	10	11	.						

¹⁾ Laatste gepubliceerde maand t.o.v. vergelijkbare maand voorgaand jaar. Kwartaalcijfers laatste gepubliceerde kwartaal t.o.v. kwartaal voorgaand jaar.
²⁾ Stand per 1 januari.

Tabel 4.2
Conjunctuurtest ¹⁾ gegevens: Papier- en grafische industrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand				Gemidd. laatste 12 mnd.	
		1998	1999	1999			2000	1999		2000			
				1e kw.	2e kw.	3e kw.		4e kw.	1e kw.	mrt.	apr.		mrt.
Orderontvangst t.o.v. vorige maand		5	10	7	4	17	13	9	22	-7	26	10	12
binnenlandse markt		6	11	6	3	22	15	6	23	-10	24	8	13
buitenlandse markt		-2	8	10	8	0	13	17	15	0	25	24	11
Bedrijvigheid t.o.v. vorige maand		8	5	2	-4	11	11	14	26	-11	33	7	10
Bezettingsgraad ³⁾	%	86,9	85,1	84,9	84,7	85,0	85,7	86,1					85,4
Productiebelemmeringen ³⁾													
geen	%	81	75	72	75	77	77	81					78
stagnatie a.g.v.													
onvoldoende vraag	%	8	12	14	14	9	9	3					9
tekort aan arbeid	%	3	7	5	7	10	7	8					8
te geringe productiecapaciteit	%	2	1	1	0	1	2	4					2
overige belemmeringen	%	6	5	8	4	3	5	4					4
Orderpositie	⁴⁾	110,6	119,0	112,0	111,8	122,6	129,6	132,6	112,8	112,2	135,3	136,3	126,2
Beoordelingen:													
orderontvangst		0	-5	-6	-17	-1	3	-3	-6	-16	4	5	-3
orderpositie totaal		0	-6	-9	-15	-1	0	-3	-9	-10	2	3	-4
orderpositie buitenland		-1	-6	-13	-12	-6	8	9	-16	-16	6	7	2
productiecapaciteit		-3	3	5	8	-3	2	-6					0
voorraden gereed product		5	5	7	4	4	5	3	5	5	2	1	4
Concurrentiepositie t.o.v. kw t-1													
binnenlandse markt		4	10	10	6	14	10	-3					7
buitenlandse markt													
binnen Europese Unie		0	-5	-7	-10	3	-7	-16					-8
buiten Europese Unie		-4	-4	-5	-17	9	-3	-1					-3
Verwachting													
buitenlandse afzet komende 3 mnd		7	7	12	-12	7	21	14					8
bedrijvigheid komende 3 mnd		10	12	17	-1	29	2	23	20	-3	17	2	14
verkoopprijs komende 3 mnd		2	13	-1	2	24	25	27	0	2	33	27	22
personeelssterkte komende 6 mnd		-6	-2	-6	3	-7	1	4					0
toe- of afname personeelssterkte	%	-0,5	-0,5	-0,3	0,1	-1,1	-0,6	-0,2					-0,5

¹⁾ De vragen zoals ze in de Conjunctuurtestenquête worden gesteld, zijn te vinden in de alfabetische begrippenlijst.

²⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-), tenzij anders vermeld.

³⁾ Het kwartaalcijfer heeft betrekking op de laatste maand (verslagmaand) van het betreffende kwartaal.

⁴⁾ Indices: maart 1996=100.

Tabel 4.3

Industriële verkopen: papier en grafische producten

Code	1998		1999					
	totaal	4e kw.	totaal ¹⁾	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw. ¹⁾	
	<i>mln gld</i>							
Pulp, papier en kartonwaren	21	10370	2554	10013	2401	2480	2512	2621
w.v.								
<i>Pulp</i>	21.11	x	x	x	x	x	x	x
<i>Papier en karton</i>	21.12	3801	918	3747	905	913	945	985
w.o.								
houtvrij grafisch papier en karton, met max. 10% mechanische vezels, met een minimaal gewicht van 150 g/m ² , ongestreken	21.12.14.50	129	29	134	35	33	33	33
kraftpapier, ongestreken, met een gewicht van max. 150 g/m ² , excl. gecrept, geplisseerd of voor kraffliner of grote zakken	21.12.23.33	127	31	113	31	28	28	26
papier en karton, vervaardigd uit oud papier, met een gewicht van minimaal 225 g/m ² , ongestreken, excl. testliner	21.12.30.85	725	171	743	176	183	186	198
papier en karton, met een deklaag van kunststof, gebleekt, gewicht groter dan 150 g/m ² , excl. deklaag van kleefmiddelen	21.12.56.55	94	26	52	x	x	x	x
<i>Gegolfd papier en golfkarton en verpakkingsmateriaal van papier en karton</i>	21.21	3259	806	3075	735	786	781	774
w.o.								
gegolfd papier en gegolfd karton, ook indien geperforeerd	21.21.11.00	303	67	262	68	72	69	53
zakken van verpakkingspapier of -karton, met een bodembreedte van minder dan 40 cm, incl. puntzakken	21.21.12.50	95	25	89	22	22	22	22
dozen van gegolfd papier of van gegolfd karton	21.21.13.00	965	240	946	226	233	229	257
vouwdozen van verpakkingskarton, excl. van gegolfd papier of karton	21.21.14.00	1268	301	1228	280	327	322	300
verpakkingsmiddelen, incl. bussen, vaten en kernen van composietmat., zachte verpakkingsmidd. en hoezen voor grammofoonplaten, excl. vouwdozen en zakken	21.21.15.30	533	151	462	117	110	117	118
<i>Huishoudelijke en sanitaire papierwaren</i>	21.22	1177	303	1067	232	253	277	305
w.o.								
toilet papier	21.22.11.10	159	39	x	x	x	x	x
keukenrollen, handdoeken van papier of cellulosewatten	21.22.11.35	108	29	x	x	x	x	x
luiers, inlegluiers, onderleggers voor zieken, artikelen voor incontinentie van papier, cellulosewatten of vliezen van cellulosewatten	21.22.12.30	586	155	606	124	144	156	182
<i>Kantoorbenodigdheden van papier</i>	21.23	799	202	794	194	196	188	216
w.o.								
enveloppen	21.23.12.30	400	103	410	105	101	95	109
postbladen, brief- en correspondentiekaarten van papier, excl. prentbriefkaarten	21.23.12.50	11	3	13	4	3	3	3
assortimenten van papierwaren voor correspondentie in dozen	21.23.12.70	15	3	11	3	3	3	3
<i>Behangsel papier</i>	21.24	x	x	x	x	x	x	x
<i>Papier- en kartonwaren, excl. verpakkingsmateriaal, sanitaire- en huishoudelijke papierwaren, kantoorbenodigdheden, behangsel papier, golfpapier en -karton</i>	21.25	x	x	x	x	x	x	x
w.o.								
bedrukte etiketten van papier of karton, zelfklevend	21.25.12.35	537	128	539	135	133	134	138
klossen, hulzen en dergelijke artikelen van papier of karton, voor het opwinden van textielgarens	21.25.14.30	65	16	68	17	17	17	17
bierviltjes en andere artikelen van papier of karton, zoals kartonnen strippen voor kleeerhangers, staafjes van papier voor mondstukken voor sigaretten	21.25.14.90	91	23	96	24	22	23	27
Drukwerk en opgenomen media	22	19140	5294	20274	4698	4889	5017	5669
w.v.								
<i>Boeken, couranten en dergelijk drukwerk</i>	22.1	10038	2676	10989	2529	2675	2850	2936
w.o.								
boeken, brochures en dergelijk drukwerk, in losse vellen	22.11.10.00	386	107	478	109	112	116	141
schoolboeken	22.11.20.10	409	54	636	83	100	333	120
kinderboeken, excl. prentenalbums, -boeken, teken- of kleurboeken	22.11.20.20	77	24	82	18	17	20	26
letterkundige boeken	22.11.20.30	52	17	56	12	13	14	17
sociale en menswetenschappelijke boeken	22.11.20.40	120	x	x	x	x	x	30
natuurwetenschappelijke en technologische boeken	22.11.20.50	112	29	123	35	28	31	29
boeken, brochures en dergelijk drukwerk, zoals telefoon- en adresboeken, telex- en telefaxgidsen, beroeps- en exportgidsen, fotoalbums en plaatwerken	22.11.20.60	587	178	571	127	140	125	178
dagbladen en tijdschriften, vier of meer keer per week verschijnend	22.12.10.00	3771	984	3986	977	1001	943	1065
dagbladen en tijdschriften, minder dan vier keer per week verschijnend	22.13.10.00	4111	1114	4497	1041	1146	1119	1191
prentbriefkaarten en andere gedrukte briefkaarten	22.15.11.30	8	2	13	2	2	x	x
gedrukte kaarten met persoonlijk. wens of mededelingen, al dan niet met enveloppe	22.15.11.50	x	x	54	x	x	x	x
kalenders van alle soorten, gedrukt, incl. kalenderblokken	22.15.13.50	x	x	5	x	x	2	3
<i>Drukkerijen en diensten in verband met drukkertijen</i>	22.2	7756	2199	7935	1839	1927	1863	2307
w.o.								
drukken van dagbladen en tijdschriften, vier of meer keer per week verschijnend	22.21.10.00	209	54	242	59	62	59	61
waardepapieren, w.o. nieuwe postzegels, gezegeld papier; cheques, bankbiljetten, aandelen e.d.	22.22.11.00	174	48	157	32	36	37	52
handelscatalogi	22.22.12.30	211	61	217	48	46	54	69
reclamedrukwerk zoals brochures, folders, reisgidsen, sales promotionmateriaal, excl. handelscatalogi	22.22.12.50	2183	627	2239	501	549	522	667
drukwerk zoals handelsformulieren, vergunningen, reisbiljetten, toegangskarten en familiedrukwerk, excl. kettingformulieren en reclamedrukwerk	22.22.13.00	903	255	999	257	238	250	254
opbergmappen, mappen en banden, omslagen voor dossiers, van papier en karton	22.22.20.50	149	38	134	34	34	32	34
onderleggers, boekomslagen en andere bedrukte papierwaren	22.22.20.90	13	4	8	2	2	1	3
drukken van boeken, brochures (geen reclame), jaarverslagen e.d. drukwerk, prentenalbums, prenten-, teken- en kleurboeken, geschreven of gedrukte muziek	22.22.31.00	563	162	598	131	142	135	190
drukken van dagbladen en tijdschriften, minder dan vier keer per week verschijnend	22.22.32.20	1570	427	1600	359	398	351	492
drukken van cartografische en topografische werken van alle soorten	22.22.32.30	x	x	2	x	1	x	1

Tabel 4.3 (slot)
Industriële verkopen: papier en grafische producten

Code	1998		1999				
	totaal	4e kw.	totaal ¹⁾	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw. ¹⁾
<i>min gld</i>							
<i>Drukkerijen en diensten in verband met drukkertijen (vervolg)</i>	22.2						
w.o.							
drukken van prenten, posters, gravures en foto's	22.22.32.70	30	10	45	10	11	13
afwerken van boeken en dergelijke artikelen (vouwen, lijmen, snijden, inbinden e.d.)	22.23.10.10	188	51	199	43	49	58
afwerken van brochures, tijdschriften, catalogi, reclamemateriaal, prospectussen, e.d. (vouwen, lijmen, snijden, inbinden e.d.)	22.23.10.30	258	74	268	65	66	75
drukletters, clichés, drukplaten, drukcilinders en dergelijke	22.24.20.00	307	78	264	67	63	70
<i>Reproductie van opgenomen media</i>	22.3	1346	419	1349	331	288	304
w.o.							
reproductie van magneetbanden voor geluid, breedte max. 4 mm	22.31.10.30	95	34	82	17	18	27
reproductie van compact discs	22.31.10.70	797	262	803	181	172	188
gereproduceerde magneetbanden voor video (breedte meer dan 6,5 mm)	22.32.10.50	268	75	204	68	39	62

¹⁾ Voorlopige cijfers.

Aardolie-, chemische, rubber- en kunststofverwerkende industrie

April valt vooral voor de producenten van kunststofproducten wat tegen. Voor de branche als geheel blijven de orderontvangst en de orderpositie zich goed ontwikkelen. De krappe voorraden dragen bij aan de verwachting van de ondernemers om de productie in de komende maanden op te voeren. De afzetprijzen zijn geheel in de ban van de aardolieprijzen. Gezien de stijging van die aardolieprijzen is het niet vreemd dat de ondernemers verwachten dat ook hun afzetprijzen verhoogd moeten worden.

Productiegroei blijft hoog

De productie komt in maart van dit jaar ruim 5% hoger uit dan in maart '99. Hiermee is de productie in het eerste kwartaal van 2000 met 4,5% gegroeid ten opzicht van hetzelfde kwartaal vorig jaar.

Stijging omzet in maart door hogere prijzen

In maart 2000 wordt de stijging van de omzet (+42%) ten opzichte van maart 1999 vrijwel geheel veroorzaakt door de hogere afzetprijzen. Hetzelfde geldt voor de omzetstijging in het eerste kwartaal van 2000.

Sinds medio 1999 toont de binnenlandse omzet hogere groeicijfers dan de buitenlandse omzet. In de twee jaren daarvoor bleef de binnenlandse omzetgroei juist achter bij die van de buitenlandse.

Normale stagnatie van orderontvangst in april

Volgens de deelnemers aan de Conjunctuurtest blijft in april het niveau van de orderontvangst vrijwel even hoog als in maart. Dit is een ontwikkeling die zich ook in vorige jaren voordeed. Toch zijn de ondernemers minder tevreden met de orderontvangst dan in maart. Opgemerkt moet worden dat de tevredenheid in maart tot zeer grote hoogte was gestegen.

De bedrijvigheid is in april iets lager dan in maart. Toch moest de orderpositie, ondanks het toch hoge niveau van de orderontvangst, iets inleveren. Het indexcijfer van de orderpositie zakt van 104,1 in maart naar 103,7 in april. De afname van de

orderpositie geldt vooral voor de bedrijven in de kunststofverwerkende industrie. Hier is geen sprake van de eerder genoemde seizoenmatige ontwikkeling en het oordeel van de ondernemers over de orderpositie verslechtert flink. Deze verslechtering werkt door naar de branche als totaal.

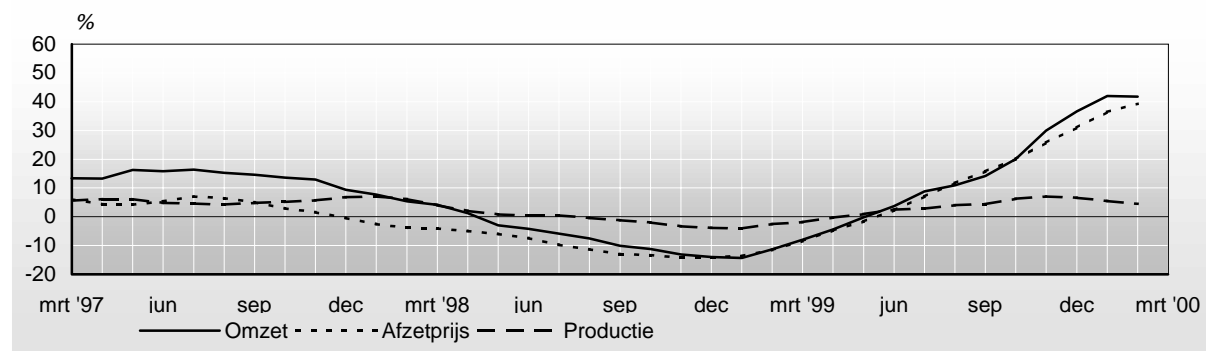
Krappe voorraden

In vrijwel de gehele branche melden de ondernemers dat de voorraden gereed product laag zijn gezien de verwachte afzet. De krapte wordt vooral in de basischemie geconstateerd. Ondanks de tegenvallende ontwikkelingen in april, beoordelen ook veel minder ondernemers in de kunststofverwerkende industrie hun voorraden als te groot.

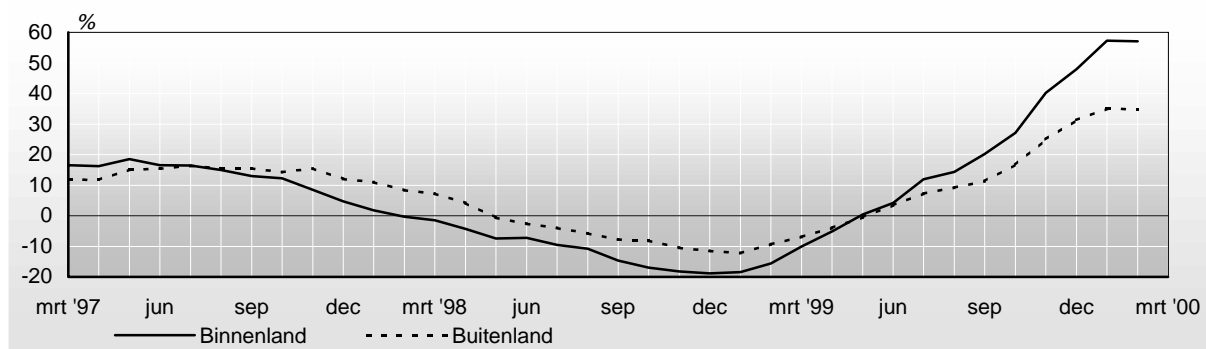
Verwachtingen

Volgens de ondernemers in het panel van de Conjunctuurtest zal de productie in de periode mei-juli toenemen. De goede orderontvangst en krappe voorraden zullen hier debet aan zijn. Over een daling van de aardolieprijzen wordt op de wereldmarkt niet meer gesproken. De lage benzinevoorraden in de VS en de wens van de OPEC-landen om de productie van ruwe aardolie pas op te voeren bij een prijs 28\$ per barrel vormen hiertoe bepaald geen aanleiding. Evenals in maart verwachten de producenten in de branche een forse stijging van de afzetprijzen.

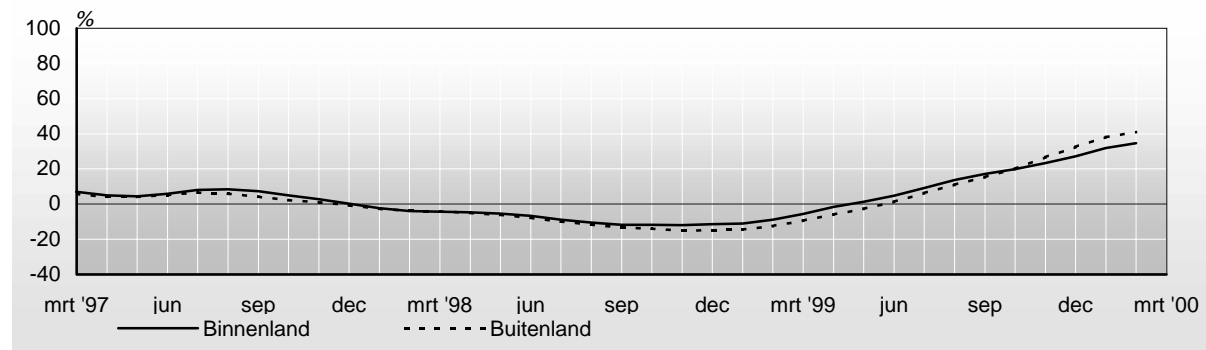
Omzet, afzetprijs en productie

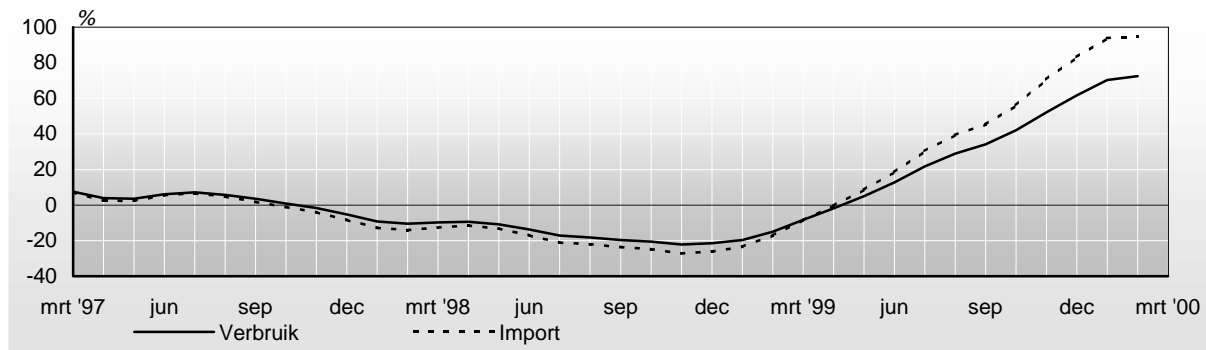
Omzet

Afzetprijs

Verbruiks- en importprijs

Tabel 5.1

Kerngegevens: Aardolie-, chemische, rubber- en kunststofverwerkende industrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand			Ontwik- keling ¹⁾		
		1998	1999	1999			2000		1999				
				1e kw.	2e kw.	4e kw.	1e kw.	feb.	mrt.	2000		jan.	feb.
1995=100											%		
Omzet (waarde)		113,6	120,9	106,7	116,4	137,1	151,3	100,8	118,4	138,1	147,8	168,1	41,9
binnenland		111,2	120,8	99,3	116,2	142,5	155,6	92,0	112,2	140,3	154,2	172,4	53,7
buitenland		114,7	120,9	110,5	116,5	134,3	149,2	105,2	121,6	137,0	144,6	165,9	36,4
Afzetprijs		99,5	104,9	92,6	99,4	118,4	128,9	91,3	94,5	124,7	129,1	133,1	40,8
binnenland		101,0	108,0	95,9	102,9	120,3	129,1	94,2	98,2	125,4	129,0	133,1	35,6
buitenland		98,9	103,8	91,4	98,1	117,8	128,9	90,3	93,2	124,4	129,1	133,1	42,7
Verbruiksprijs		96,7	112,4	88,6	103,8	135,9	152,8	86,4	92,4	145,6	154,8	158,0	71,0
import		94,4	116,0	85,5	105,7	145,2	166,4	82,8	90,4	156,7	169,3	173,2	91,5
Productie (volume gemiddelde dag)		103,3	105,6	104,3	109,0	105,2	109,0	106,1	106,8	103,4	111,2	112,2	5,1
Bruto Toegevoegde Waarde (fk, volume)		103,3	107,5	100,7	108,9	110,9	.						10,7
Aantal bedrijven ⁴⁾	1000	1,9	1,9										
Uitgesproken faillissementen	1	22	25	2	8	5	10						
Aantal werkdagen	1	255	256	63	61	66	65	20	23	21	21	23	
Energieverbruik	PJ	813	823	209	205	211	.						

¹⁾ Laatst gepubliceerde maand t.o.v. vergelijkbare maand voorgaand jaar. Kwartaalcijfers laatst gepubliceerde kwartaal t.o.v. kwartaal voorgaand jaar.

⁴⁾ Stand per 1 januari.

Tabel 5.2

Conjunctuurtest ¹⁾ gegevens: Aardolie-, chemische, rubber- en kunststofverwerkende industrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand				Gemidd. laatste 12 mnd.	
		1998	1999	1999			2000		1999		2000		
				1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.	mrt.	apr.	mrt.		apr.
Orderontvangst t.o.v. vorige maand		-4	7	6	12	8	1	20	17	9	34	3	10
binnenlandse markt		-5	7	7	9	12	1	21	20	12	38	-12	9
buitenlandse markt		-5	7	5	13	5	4	20	17	7	32	9	11
Bedrijvigheid t.o.v. vorige maand		1	5	6	4	7	5	9	15	9	19	-5	5
Bezettingsgraad ²⁾	%	86,3	84,9	83,6	85,4	85,2	85,5	86,0					85,5
Productiebelemmeringen ³⁾													
geen	%	86	83	83	82	83	85	79					82
stagnatie a.g.v.													
onvoldoende vraag	%	6	8	12	9	6	5	4					6
tekort aan arbeid	%	3	4	1	3	5	5	7					5
te geringe productiecapaciteit	%	2	2	1	2	2	2	3					2
overige belemmeringen	%	4	4	3	4	4	3	7					5
Orderpositie	⁴⁾	102,8	101,6	100,1	101,5	103,0	101,8	102,9	100,5	100,5	104,1	103,7	102,6
Beoordelingen:													
orderontvangst		-5	-2	-9	-4	2	2	4	-8	-6	9	-4	1
orderpositie totaal		-5	-3	-10	-5	-1	2	5	-10	-9	4	-1	1
orderpositie buitenland		-6	-2	-12	-1	-1	5	6	-12	-4	7	4	3
productiecapaciteit		1	3	4	3	3	1	-3					1
voorraden gereed product		8	4	12	3	1	0	0	10	4	-2	-7	0
Concurrentiepositie t.o.v. kw t-1													
binnenlandse markt		2	-2	-6	-1	-2	3	0					0
buitenlandse markt													
binnen Europese Unie		-2	1	-4	-3	-2	14	-2					2
buiten Europese Unie		-7	0	-7	-5	2	10	2					2
Verwachting													
buitenlandse afzet komende 3 mnd		-1	7	2	2	9	15	11					9
bedrijvigheid komende 3 mnd		4	6	9	11	-1	6	3	11	11	-4	11	5
verkooprijks komende 3 mnd		-12	8	-8	4	14	22	20	2	-4	23	25	17
personeelssterkte komende 6 mnd		-6	-12	-14	-15	-11	-7	-1					-9
toe- of afname personeelssterkte	%	-0,5	-1,2	-1,0	-1,1	-1,6	-0,9	-0,5					-1,0

¹⁾ De vragen zoals ze in de Conjunctuurtestenquête worden gesteld, zijn te vinden in de alfabetische begrippenlijst.

²⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-), tenzij anders vermeld.

³⁾ Het kwartaalcijfer heeft betrekking op de laatste maand (verslagmaand) van het betreffende kwartaal.

⁴⁾ Indices: maart 1996=100.

Tabel 5.3

Industriële verkopen: chemische producten en producten van rubber of kunststof

Code	1998		1999					
	totaal	4e kw.	totaal ¹⁾	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw. ¹⁾	
	: mln gld							
Chemische producten en synthetische of kunstmatige vezels	24	54144	12506	55579	12931	13469	13811	15368
w.v.								
<i>Basischemicaliën</i>	24.1	32171	7384	32452	7401	7701	8090	9260
w.o.								
<i>Industriële gassen</i>	24.11	340	87	400	96	94	104	105
<i>Kleurstoffen en pigmenten</i>	24.12	763	175	782	187	202	216	178
w.o.								
kleur- en verfstoffen, preparaten en luminoforen, excl. op basis van titaanoxide, of chroom- of cadmiumverbindingen	24.12.24.70	206	47	175	44	48	44	39
<i>Anorganische chemische basisproducten, excl. industriële gassen, kleur- en verfstoffen</i>	24.13	2028	492	2003	492	488	509	514
w.o.								
fosforzuur en polyfosforzuren	24.13.14.55	205	53	245	57	x	x	x
<i>Organische chemische basisproducten</i>	24.14	12686	2943	13788	2896	3074	3546	4271
w.o.								
cycloalkanen, cycloalkenen en cycloterpenen, excl. cyclohexaan	24.14.12.15	103	24	122	28	31	34	29
benzeen, zuiverheid minstens 95 gew. perc.	24.14.12.23	351	95	418	74	88	97	159
esters van azijnzuur, excl. ethyl- en vinylacetaat	24.14.32.19	69	13	60	14	14	16	16
mono-, di-, trichloorazijnzuur, propion-, boter-, valeriaanzuur en zouten of esters daarvan	24.14.32.20	133	x	137	x	31	38	x
verzadigde eenw. acyclische carbonzuren, incl. zouten en esters daarvan, excl. mieren-, azijn-, propion-, boter-, valeriaan-, palmatine- en stearinezuur	24.14.32.80	x	x	x	x	x	x	x
carbonzuren met andere zuurstofhoudende groepen en derivaten daarvan, excl. citroenzuur en derivaten daarvan	24.14.34.75	233	57	228	59	46	x	x
aminoverbindingen met zuurstofhoudende groepen, excl. aminoalcoholen, lysine en glutaminezuur	24.14.42.90	319	78	269	77	66	61	65
acyclische ethers en halogeene-, sulfo-, nitro- en nitrosoderivaten daarvan, excl. diethylether	24.14.63.19	x	x	x	x	x	x	x
2,2'-oxydiëthanol (diëthyleenglycol)	24.14.63.33	x	x	63	13	14	17	20
etheralcoholen en halogeene-, sulfo-, nitro- en nitrosoderivaten daarvan, excl. diëthyleenglycol	24.14.63.39	280	54	271	63	63	68	77
olie en andere olieproducten, uit de distillatie van steenkoolteer, excl. benzeen, toluen, xyleen, naftaleen, creosootolie en mengsels van aromaten	24.14.73.67	116	23	113	22	22	31	37
<i>Kunstmeststoffen en stikstofverbindingen</i>	24.15	2034	434	1792	517	442	410	423
w.o.								
ammoniak, watervrij (100% N)	24.15.10.75	301	59	260	54	62	71	74
meststoffen van dierlijke of van plantaardige oorsprong	24.15.60.00	x	x	x	x	x	x	x
meststoffen met stikstof, fosfor en kalium, met meer dan 10 gewichtspercenten stikstof (100% effectieve stof)	24.15.80.23	253	59	228	90	32	49	56
<i>Kunststoffen in primaire vormen</i>	24.16	13899	3152	13291	3104	3285	3224	3679
w.o.								
copolymeren van styreen en acrylonitril (SAN), in primaire vormen	24.16.20.50	x	x	x	x	x	x	x
copolymeren van acrylonitril, butadien en styreen (ABS), in primaire vormen	24.16.20.70	478	104	391	106	97	87	101
polymeren van stureen, in primaire vormen, excl. polystyreen, SAN en ABS	24.16.20.90	442	88	390	98	98	94	100
polyethyleenglycolen en andere polyetheralcoholen, in primaire vormen	24.16.40.15	794	x	815	185	185	214	232
verzadigde polyester n.e.g., in primaire vormen	24.16.40.90	664	168	595	150	155	130	160
acrylpolymere, in primaire vormen, excl. polymethylmethacrylaat	24.16.53.90	437	97	450	113	125	107	106
polyamide-6, -11, -12, -6,6, -6,9, -6,10 of -6,12, in primaire vormen	24.16.54.50	715	147	500	128	139	114	118
polyamiden in primaire vormen, excl. polyamide-6, -11, -12, -6,6, -6,9, -6,10 of -6,12	24.16.54.90	x	x	x	x	x	x	x
polyurethanen in primaire vormen	24.16.56.70	x	x	x	x	x	x	x
<i>Synthetische rubber in primaire vormen</i>	24.17	421	101	395	107	117	81	90
<i>Verdelingsmiddelen en andere chemische producten voor de landbouw</i>	24.2	444	78	470	129	149	97	96
<i>Verf, vernis e.d., drukinkt en mastiek</i>	24.3	3180	722	3575	859	898	931	886
w.o.								
verf en vernis op basis van acryl- of vinylpolymeren, in waterige systemen	24.30.11.50	379	85	392	94	104	100	94
verf en vernis in waterige systemen, op basis van synthetische polymeren, excl. op basis van acryl- of vinylpolymeren	24.30.11.70	98	22	98	25	25	25	23
verf en vernis oplossingen van polyester met max. 50 gew. % oplosmiddel, niet-waterige systemen	24.30.12.29	471	97	518	132	134	141	111
verf en vernis oplossingen op basis van acryl- of vinylpolymeren, met max. 50 gew. % oplosmiddel, niet-waterige systemen	24.30.12.50	156	41	150	35	37	37	41
verf en vernis oplossingen op basis van synth. polymeren met max. 50 gew. % oplosmiddel, niet-waterige systemen, excl. op basis van acryl- of vinylpolymeren	24.30.12.90	499	107	490	132	121	126	110
bereide pigmenten, opacificeermiddelen en verfstoffen, bijv. voor keramiek	24.30.21.30	143	35	130	32	33	34	30
zwarte drukinkt	24.30.24.50	70	10	44	11	11	11	11
drukinkt, excl. zwarte drukinkt	24.30.24.70	380	97	420	101	100	107	113
<i>Farmaceutische grondstoffen</i>	24.41	1305	343	1304	305	320	319	359
<i>Farmaceutische producten</i>	24.42	8424	2029	9059	2201	2225	2130	2503
w.o.								
geneesmiddelen met penicillinen of streptomycinen in afgemeten hoeveelheden, dan wel opgemaakt voor de verkoop in het klein	24.42.11.60	142	38	152	44	39	32	38
geneesmiddelen met antibiotica, in afgemeten hoeveelheden, dan wel opgemaakt voor de verkoop in het klein, excl. met penicillinen of streptomycinen	24.42.11.80	83	20	95	25	23	21	25
geneesmiddelen zonder antibiotica met hormonen uit de bijnierschors, in afgemeten hoeveelheden, dan wel opgemaakt voor de verkoop in het klein	24.42.12.70	81	20	89	21	21	22	25

Tabel 5.3 (vervolg)

Industriële verkopen: chemische producten en producten van rubber of kunststof

Code	1998		1999					
	totaal	4e kw.	totaal ¹⁾	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw. ¹⁾	
	<i>mln gld</i>							
Farmaceutische producten (vervolg)	24.42							
w.o.								
geneesmiddelen, niet op basis van penicillinen, hormonen, antibiotica, alkaloiden of provitaminen, opgemaakt voor de verkoop in het klein	24.42.13.80	x	x	x	x	x	x	x
vaccins voor mensen	24.42.21.40	208	63	212	45	51	57	59
Glycerol, zeep en wasmiddelen, poets- en reinigingsmiddelen	24.51	1452	355	1594	385	387	396	426
w.o.								
niet-ionische organische tensioactieve producten, excl. zeep	24.51.20.50	101	25	102	25	25	28	23
was- en reinigingsmiddelen, opgemaakt voor de verkoop in het klein	24.51.32.50	398	92	421	105	103	107	105
was- en reinigingsmiddelen, niet opgemaakt voor de verkoop in het klein	24.51.32.70	233	53	237	54	58	57	68
preparaten voor het parfumeren van of het neutraliseren van geuren in vertrekken	24.51.41.00	87	26	98	25	21	23	29
Parfums en cosmetische artikelen	24.52	469	112	532	124	136	138	134
w.o.								
schoonheids- en verzorgingsmiddelen, excl. voor het opmaken van lippen en ogen, de verzorging van handen of voeten, poeder voor cosmetisch gebruik	24.52.15.00	83	21	108	22	27	32	27
haarshampoo	24.52.16.30	30	6	32	9	8	8	8
haarverzorgingsmiddelen, excl. shampoo, lak, preparaten voor het permanent-haargolven of ontkrullen	24.52.17.00	54	x	62	15	17	14	16
Kruit en springstoffen	24.61	x	x	x	x	x	x	x
Lijm en gelatine	24.62	589	146	471	118	119	114	119
w.o.								
lijmen opgemaakt voor de verkoop in het klein; kleefmiddel opgemaakt voor de verkoop in het klein, verpakking max. 1 kg	24.62.10.70	99	27	-	-	-	-	-
Lijm, excl. op basis van caseïne, caseïnaten, albuminen, albuminaten, gelatine, beenderen of zetmeel	24.62.10.95	-	-	256	65	64	63	64
Etherische oliën	24.63	742	163	823	203	208	209	202
w.o.								
mengsels van reukstoffen voor de voedingsmiddelen- en drankenindustrie	24.63.10.75	526	115	594	143	154	149	147
Fotochemische producten	24.64	1674	323	1790	389	479	x	x
w.o.								
fotografische film en film voor "direct-klaar fotografie", op rollen, lichtgevoelig en onbelicht	24.64.11.50	774	x	x	x	x	x	x
Informatiedragers waarop niets is opgenomen	24.65	x	x	x	x	x	x	x
Overige chemische producten, zoals smeermiddelen, dopes, remvloeistof, antivriespreparaten, peptonen, residuen, proteïnestoffen, bereide bindmiddelen, appreteermiddelen, alkylbenzenen	24.66	2292	512	2305	537	536	595	638
w.o.								
reageermiddelen van gemengde samenstelling, voor diagnose of laboratorium, incl. geïmpregneerd of bekleed papier	24.66.42.10	99	27	105	25	24	27	29
reactie-initiatoren, -versnellers en katalytische preparaten, n.e.g.	24.66.46.60	306	76	378	x	x	x	105
chemische producten en preparaten n.e.g., zoals niet-gedoopt lithium, mengsels van aminen uit gedimeriseerde vetzuren met een mol. gew. >250 en <=550	24.66.48.90	561	116	-	-	-	-	-
Producten van rubber of kunststof	25	9690	2309	9797	2388	2498	2394	2517
w.v.								
Producten van rubber	25.1	1070	279	966	235	227	231	274
w.o.								
gegoten artikelen van niet-geharde ge vulcaniseerde rubber, excl. voor motorvoert.	25.13.73.60	160	38	116	33	22	27	35
Platen, vellen, buizen en profielen van kunststof	25.21	3771	885	3852	925	999	953	975
w.o.								
stijve buizen en slangen van polyethyleen	25.21.21.53	138	30	151	35	44	38	33
stijve buizen en slangen van polyvinylchloride	25.21.21.57	282	62	308	76	81	76	77
niet-versterkte buizen en slangen van kunststof, verkregen door herschikking of additie, zonder hulpstukken	25.21.22.35	x	x	x	x	x	x	x
niet-versterkte buizen en slangen van kunststof, versterkt of op andere wijze gecombineerd met andere stoffen, excl. flexibele met drukweerstand <27,6 Mpa	25.21.22.50	114	28	109	27	29	21	32
hulpstukken voor buizen en slangen van kunststof	25.21.22.70	290	66	314	82	86	71	75
platen, foliën e.d. van kunststof zonder celstruct., niet versterkt met andere stoffen, van polyethyleen, dikte max. 0,1 mm, niet vezelversterkt	25.21.30.10	434	112	493	118	118	120	137
platen, foliën e.d. van polyurethanen met celstructuur	25.21.41.50	315	78	342	82	90	85	86
platen, foliën e.d. van kunststoffen, met celstructuur, excl. van polystyreen, polyvinylchloride, polyurethanen of geregenereerde cellulose	25.21.41.80	159	34	155	39	39	36	41
platen, foliën e.d. van kunststof zonder celstruct., versterkt of gecombineerd, excl. van polymerisatieproducten door herschikking, condensatie of additie	25.21.42.80	128	30	121	27	29	32	33
Verpakkingsmateriaal van kunststof	25.22	1819	425	1878	462	468	462	485
w.o.								
vuilniszakken, draagtassen en andere zakken van polyethyleen	25.22.11.00	435	98	463	108	111	130	113
vuilniszakken, draagtassen en andere zakken van kunststof, excl. van polyethyleen	25.22.12.00	100	25	88	23	22	21	23
dozen, bakken, kisten en dergelijke artikelen van kunststof	25.22.13.00	465	112	511	125	131	120	135
flessen, flacons en dergelijke artikelen van kunststof, max. 2 l	25.22.14.50	205	47	220	55	57	53	55
flessen, flacons en dergelijke artikelen van kunststof, meer dan 2 l	25.22.14.70	66	15	62	16	17	15	15
stoppen, deksels en andere sluitingen van kunststof	25.22.15.27	97	24	91	23	23	22	23
vaten, containers of pallets voor vervoer, opslag of verpakking van kunststof	25.22.15.40	-	-	-	-	-	-	-

Tabel 5.3 (slot)

Industriële verkopen: chemische producten en producten van rubber of kunststof

Code	1998		1999					
	totaal	4e kw.	totaal ¹⁾	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw. ¹⁾	
	<i>mln gl</i>							
<i>Kunststofartikelen voor de bouw</i>	25.23	1004	235	976	242	254	227	252
w.o.								
bidets, closetpotten, stortbakken en dergelijke sanitaire artikelen van kunststof	25.23.12.90	81	x	x	x	x	18	20
garnituren, beslag en coating van kunststof, om blijvend te worden bevestigd in of op deuren, vensters, trappen, muren en andere delen voor gebouwen	25.23.15.50	64	16	77	16	21	20	21
uitrustingsstukken van kunststof voor gebouwen, zoals kabelgoten of rawl- en andere pluggen, excl. garnituren en beslag	25.23.15.90	148	36	117	31	32	27	27
geprefabriceerde bouwwerken van kunststof	25.23.20.00	83	23	97	20	25	22	30
<i>Producten van kunststof, excl. platen, vellen, foliën, buizen, profielen, verpakkingsmiddelen en producten voor de bouw</i>	25.24	2026	485	2126	524	549	521	531
w.o.								
tafelkleden, bakjes voor levensmidd. en andere keuken- en tafelgerei van kunststof	25.24.23.20	182	45	197	47	54	52	45
huish. en toiletartikelen van kunststof, excl. van geregenereerde cellulose, excl. keuken- of tafelgerei	25.24.23.70	205	50	210	57	57	49	47
art. van kunststof en van fysisch gewijzigde natuurlijke harsen, niet uit vellen, excl. kleding (toebehoren), beslag voor meubelen, beeldjes, schoolbehoeften	25.24.28.70	680	163	803	199	205	198	201
onderdelen van kunststof voor optische, fotografische, cinematografische, medische, chirurgische apparaten of voor meet- en precisietoestellen	25.24.90.97	63	14	60	16	15	13	16

¹⁾ Voorlopige cijfers.

Metaal-, elektrotechnische en transportmiddelenindustrie

In het eerste kwartaal van dit jaar blijft de productie wat achter. De omzet laat in deze periode wel enige groei zien. Toch is de orderontvangst flink hoger dan in het eerste kwartaal van vorig jaar. Net zoals in voorgaande maanden blijkt ook uit de Conjunctuurtest van april dat de ondernemers tevreden zijn met de gang van zaken. Voor de periode mei tot en met juli verwachten ze een toename van de bedrijvigheid.

Productie daalt licht

In het eerste kwartaal van 2000 ligt het volume van de gemiddelde dagproductie 0,6% lager dan in het eerste kwartaal van vorig jaar. Per maand bekeken, verschillen de ontwikkelingen nogal. Terwijl het volume in januari ruim 5% lager en in februari juist 3% hoger ligt, blijft het in maart met 0,4% nagenoeg gelijk aan dat van de overeenkomstige maand van verleden jaar.

Al met al blijft de branche wat achter bij de totale industrie, die het volume van de gemiddelde dagproductie met ruim anderhalf procent ziet groeien in het eerste kwartaal. Vooral de aardolie- en de chemische industrie en de voedings- en genotmiddelenindustrie trekken in dit kader de kar.

Omzet stijgt

Ten opzichte van maart vorig jaar stijgt de omzet in maart 2000 met ruim 3%. Hiermee is de omzetgroei gelijk aan de toename van de afzetprijzen. Dit betekent dat het volume van de gemiddelde dagomzet ook gelijk gebleven is. Overigens vertonen de binnenlandse en de buitenlandse markt wat dit betreft tegengestelde ontwikkelingen. In Nederland daalt het volume van de gemiddelde dagomzet met 3%, terwijl het op de exportmarkten juist met 3% stijgt.

Op kwartaalbasis groeit de omzet van de branche nog met ruim 7%, bij een prijsstijging van 2,5%. Op de binnenlandse markt neemt de omzet, maar ook de afzetprijs, wat minder toe dan op de buitenlandse markt. Rekening houdend met het verschil van twee werkdagen komt de volumegroei van de gemiddelde dagomzet uit op 0,3% voor het binnenland en 2,8% voor het buitenland. Voor het totale afzetvolume betekent dit een groei van anderhalf procent ten opzichte van het eerste kwartaal van vorig jaar.

Orderontvangst is hoger

De waarde van de orderontvangsten van maart 1999 steekt in vergelijking met die van maart 2000 gunstig af. Vooral uit het buitenland neemt de orderontvangst flink toe. De waarde ligt één vijfde hoger dan een jaar geleden. Maar ook die uit Nederland laat nog een plus van 10% zien.

In het eerste kwartaal ligt de waarde van de orderontvangst gemiddeld 11% hoger dan in hetzelfde kwartaal van verleden jaar. Dit geldt zowel voor de orders uit het binnenland als uit het buitenland.

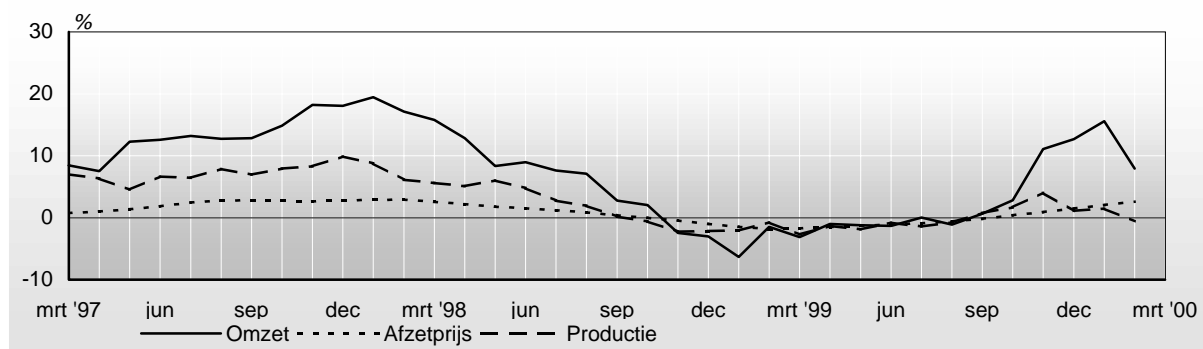
Orders en bedrijvigheid blijven op peil

Na de gebruikelijke toename van de bedrijvigheid in maart blijft de bedrijvigheid in april op dit hogere peil stabiel. Voor de waarde van de orderontvangst geldt hetzelfde beeld. Zowel de waarde van de binnenlandse als die van de buitenlandse orderontvangst zijn in april nagenoeg gelijk aan die van maart. Ook het oordeel van de ondernemers over hun orderontvangst wijzigt nauwelijks. Volgens de Conjunctuurtest zijn ze net zo tevreden als in maart. Hoewel de orderpositie iets terugloopt, zijn de fabrikanten over de orderpositie zeer tevreden. Vooral over de buitenlandse orderpositie zijn ze goed te spreken.

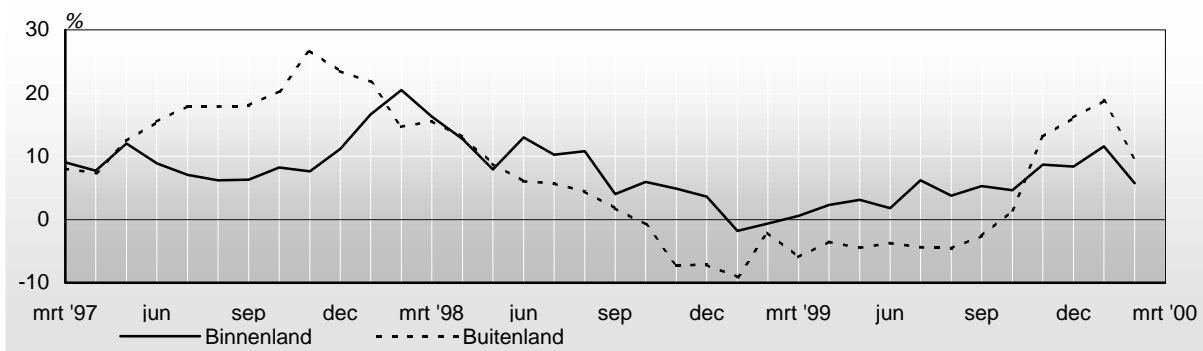
Verwachtingen

Mede door de goedgevulde orderportefeuille blijven de producenten over de nabije toekomst redelijk positief. Zo verwachten ze dat in de periode mei tot en met juli de bedrijvigheid zal toenemen. Een klein percentage ondernemers verwacht nog hogere afzetprijzen.

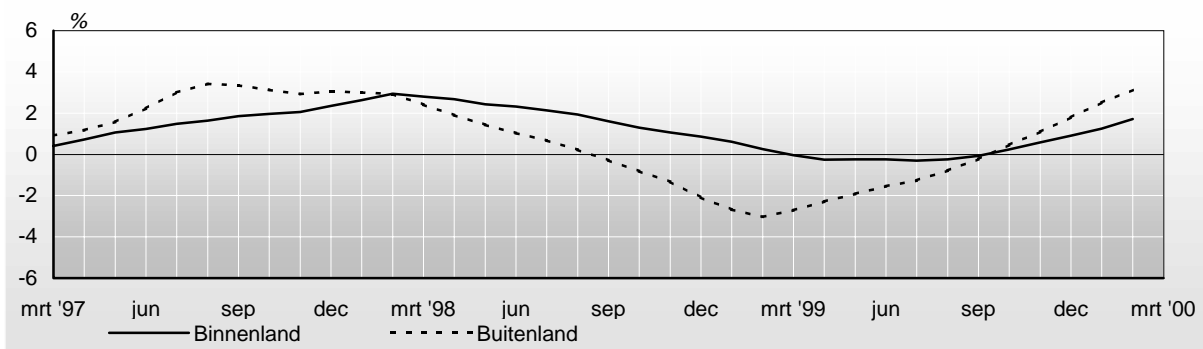
Omzet, afzetprijs en productie

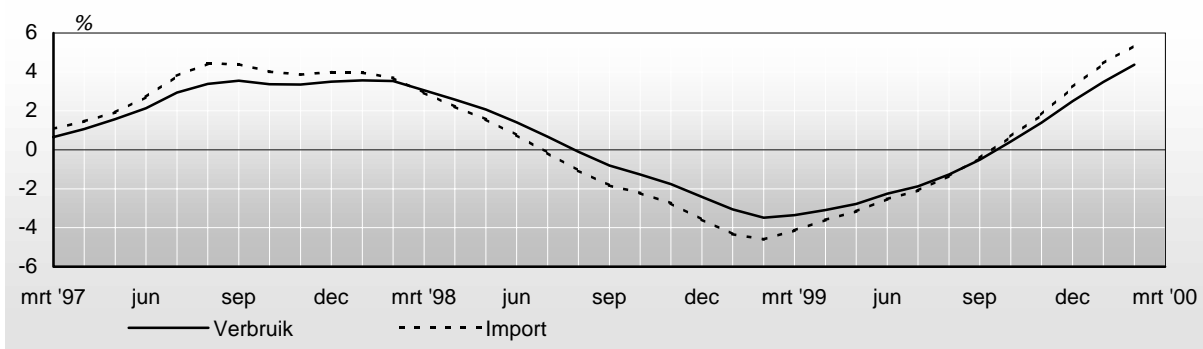
Omzet

Afzetprijs

Verbruiks- en importprijs

Tabel 6.1

Kerngegevens: Metaal-, elektrotechnische en transportmiddelenindustrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand			Ontwik- keling ¹⁾		
		1998	1999	1999			2000		1999				
				1e kw.	2e kw.	4e kw.	1e kw.	feb.	mrt.	jan.		feb.	mrt.
1995=100												%	
Omzet (waarde)		123,9	126,4	118,0	125,2	145,1	126,8	107,3	139,2	111,0	125,7	143,6	3,2
binnenland		127,7	132,5	124,2	134,4	147,3	130,5	111,8	147,4	113,9	131,7	145,9	-1,0
buitenland		121,2	121,9	113,4	118,3	143,5	124,0	104,0	133,1	108,9	121,3	142,0	6,7
Ontvangen orders (waarde)		117,8	124,4	116,9	119,3	146,7	129,9	113,3	123,1	118,7	127,5	143,4	16,5
binnenland		124,3	125,9	119,5	128,3	137,7	132,7	117,1	131,4	122,1	132,0	144,1	9,7
buitenland		112,9	123,3	115,0	112,7	153,4	127,7	110,5	116,9	116,2	124,1	142,9	22,2
Afzetprijs		103,0	102,2	101,6	101,9	102,9	104,2	101,6	101,6	103,7	104,2	104,8	3,2
binnenland		103,6	103,6	103,6	103,4	103,9	105,3	103,7	103,1	105,1	105,2	105,6	2,4
buitenland		102,6	101,4	100,5	101,0	102,3	103,6	100,4	100,7	102,9	103,6	104,3	3,6
Verbruiksprijs		102,0	100,4	99,5	100,0	101,6	103,9	99,6	99,6	103,4	103,8	104,5	4,9
import		101,5	99,7	98,4	99,3	101,0	103,7	98,4	98,9	103,0	103,6	104,4	5,6
Productie (volume gemiddelde dag)		111,9	112,1	112,9	116,3	116,4	112,2	111,2	116,0	105,6	114,6	116,6	0,4
Bruto Toegevoegde Waarde (fk, volume)		111,9	113,6	112,6	114,5	121,8	.						6,4
Aantal bedrijven ²⁾	1000	16,6	16,8										
Uitgesproken faillissementen	1	191	146	35	47	39	48						
Aantal werkdagen	1	255	256	63	61	66	65	20	23	21	21	23	
Energieverbruik	PJ	193	194	51	46	52	.						

¹⁾ Laatst gepubliceerde maand t.o.v. vergelijkbare maand voorgaand jaar. Kwartaalcijfers laatst gepubliceerde kwartaal t.o.v. kwartaal voorgaand jaar.

²⁾ Stand per 1 januari.

Tabel 6.2

Conjunctuurtest ¹⁾ gegevens: Metaal-, elektrotechnische- en transportmiddelenindustrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand				Gemidd. laatste 12 mnd.	
		1998	1999	1999			2000		1999		2000		
				1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.	mrt.	apr.	mrt.		apr.
Orderontvangst t.o.v. vorige maand		0	4	2	3	5	5	8	4	-2	15	-1	5
binnenlandse markt		1	3	1	6	1	2	4	8	4	11	-4	3
buitenlandse markt		-1	2	-1	-1	7	5	9	-1	-9	18	1	6
Bedrijvigheid t.o.v. vorige maand		2	2	2	0	2	5	7	9	-3	11	0	4
Bezettingsgraad ²⁾	%	83,2	82,4	83,0	82,1	82,3	82,2	82,5					82,3
Productiebelemmeringen ³⁾													
geen	%	83	82	85	82	79	80	83					81
stagnatie a.g.v.													
onvoldoende vraag	%	6	8	7	8	8	7	6					7
tekort aan arbeid	%	6	6	4	5	8	8	7					7
te geringe productiecapaciteit	%	3	2	2	2	2	2	1					2
overige belemmeringen	%	3	3	2	3	3	3	3					3
Orderpositie	⁴⁾	96,6	95,9	96,1	95,8	95,4	96,5	98,4	96,1	96,3	99,4	98,2	96,7
Beoordelingen:													
orderontvangst		-1	-8	-6	-10	-8	-6	1	-4	-9	4	-1	-5
orderpositie totaal		4	-1	-1	-1	-1	1	6	0	-1	8	7	2
orderpositie buitenland		5	0	0	-2	0	2	7	0	0	9	11	3
productiecapaciteit		-1	1	1	1	0	2	3					2
voorraden gereed product		2	3	4	4	3	2	1	4	4	0	1	2
Concurrentiepositie t.o.v. kw t-1													
binnenlandse markt		2	1	0	0	0	2	1					1
buitenlandse markt													
binnen Europese Unie		5	0	1	-1	-4	5	1					0
buiten Europese Unie		0	0	-2	-1	0	4	4					2
Verwachting													
buitenlandse afzet komende 3 mnd		6	9	6	8	13	7	21					12
bedrijvigheid komende 3 mnd		8	6	8	2	10	2	14	6	0	16	13	8
verkoopprijs komende 3 mnd		-2	3	-1	1	3	9	9	0	1	7	6	6
personeelssterkte komende 6 mnd		4	2	2	0	4	1	5					3
toe- of afname personeelssterkte	%	-0,1	0,0	0,0	-0,2	0,0	0,1	0,2					0,0

¹⁾ De vragen zoals ze in de Conjunctuurtestenquête worden gesteld, zijn te vinden in de alfabetische begrippenlijst.

²⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-), tenzij anders vermeld.

³⁾ Het kwartaalcijfer heeft betrekking op de laatste maand (verslagmaand) van het betreffende kwartaal.

⁴⁾ Indices: maart 1996=100.

Tabel 6.3

Industriële verkopen: metaalproducten, elektrotechnische producten, transportmiddelen

Code	1998		1999					
	totaal	4e kw.	totaal ¹⁾	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw. ¹⁾	
	: mln gld							
Metalen in primaire vorm en metaalproducten uit eerste verwerking	27	.	.	.	.	.	.	.
w.o.								
Buizen en hulpstukken (fittings) van gietijzer	27.21	x	x	x	x	x	x	x
Buizen en hulpstukken (fittings) van staal	27.22	629	153	622	165	159	136	161
Getrokken draad uit ijzer of staal	27.34	145	35	150	35	39	39	37
Aluminium en werken van aluminium	27.42	2720	624	2662	622	658	678	705
w.o.								
ruw aluminium (blokken e.d.) van gelegeerd secundair aluminium	27.42.11.55	320	73	274	67	68	67	72
staven en profielen, incl. holle profielen, van gelegeerd aluminium	27.42.22.50	615	132	594	149	150	144	151
Lood, tink en zink en werken daarvan	27.43	x	x	x	x	x	x	x
Werken van koper	27.44	551	135	501	120	118	113	150
Gieten van ijzer	27.51	461	116	452	111	113	99	128
Gieten van lichte metalen	27.53	353	87	329	84	85	73	86
w.o.								
gegoten onderdelen van lichte non-ferro metalen, excl. voor voertuigen, machines, aandrijvingselementen, kussenblokken of assen	27.53.10.90	228	54	206	53	54	46	54
Producten van metaal, excl. machines en apparaten	28	18701	4867	19089	4296	4854	4588	5351
w.o.								
Metalen constructiewerken en delen daarvan	28.11	7491	2090	7977	1712	2033	1836	2396
w.o.								
geprefabriceerde bouwwerken van ijzer of staal	28.11.10.30	767	215	917	192	240	220	265
geprefabriceerde bouwwerken van aluminium	28.11.10.50	239	64	311	58	86	82	84
bruggen en brugdelen van ijzer of staal	28.11.21.00	135	42	179	23	28	36	92
steiger-, bekistings- en stutmateriaal, materiaal voor pijler- en galerij-ondersteuning, van ijzer of staal	28.11.23.10	76	17	61	16	14	13	18
constr. werken hoofdz. bestaand uit plaatmat. van ijzer of staal, met isolerende tussenlaag, zoals puien, vloeren of scheidingswanden, excl. waterb.constr.werken	28.11.23.40	390	105	482	89	95	132	166
constr.werken, hoofdz. bestaande uit plaatmateriaal zonder isolerende tussenlaag	28.11.23.50	342	87	335	67	85	87	96
constr. werken en delen hiervoor, van ijzer of staal, vrijwel geen platen, zoals luchtkanalen, pijp- en transportleidingen, skeletten, e.d., excl. waterbk.constr.werken	28.11.23.60	4278	1214	4311	962	1130	944	1275
constr.werken en delen van constr.werken, van aluminium	28.11.23.70	1091	299	1187	265	316	280	326
Metalenconstructiewerken voor de bouw	28.12	814	215	853	196	211	201	244
w.o.								
deuren en ramen, alsmede kozijnen daarvoor en drempels, van ijzer of staal	28.12.10.30	352	93	353	83	92	81	98
deuren en ramen, alsmede kozijnen daarvoor en drempels, van aluminium	28.12.10.50	461	122	500	114	119	121	147
Tanks, reservoirs en bergingsmiddelen van metaal	28.21	594	159	576	110	170	155	141
w.o.								
gashouders, -tanks e.d. bergingsmidd., inhoud >300 l, voor opslag van gassen, van ijzer of staal, excl. gecomprimeerd of vloeibaar gemaakt gas	28.21.11.10	28	8	x	x	x	x	x
kuipen, reservoirs, tanks, inhoud >300 l, inw. bekleed of voorzien van warmte-isolerende bekleding, van ijzer of staal, voor vloeistoffen, excl. vloeibare gassen	28.21.11.20	82	26	x	x	x	x	x
kuipen, reservoirs, tanks, inh. >300 l, niet inw. bekleed of voorzien van warmte-isolerende bekleding, van ijzer of staal, voor vloeistoffen, excl. vloeibare gassen	28.21.11.30	174	41	113	34	24	33	22
kuipen, reservoirs, tanks, silo's, inhoud >300 l, voor vaste stoffen, van ijzer of staal	28.21.11.50	53	12	95	x	28	27	x
Radiatoren en ketels voor centrale verwarming	28.22	987	273	1063	226	236	272	329
w.o.								
radiatoren, convectoren, panelen en delen daarvan, van ijzer of staal, excl. voor elektrische verwarming en excl. steunen, afsluiters, buizen e.d.	28.22.11.50	226	57	205	48	48	55	53
verwarmingketels voor centrale verwarming, lagedrukstoomketels e.d.	28.22.12.00	713	204	816	169	180	208	259
Stoomketels, excl. warmwaterketels voor centrale verwarming	28.3	458	116	473	71	91	207	104
Smeden, persen, stampen en profielwalsen van metaal; poedermetallurgie	28.4	1968	513	1834	490	444	405	495
w.o.								
pers-, trek- en stansdelen van staal voor voertuigen voor vervoer over land	28.40.13.10	634	167	559	168	133	114	144
pers-, trek- en stansdelen van staal voor elektrotechnische producten	28.40.13.40	124	38	128	32	31	29	36
pers-, trek- en stansdelen van staal, excl. voor landvoertuigen, machines of elektrotechnische producten	28.40.13.50	644	169	586	152	145	132	157
pers-, trek- en stansdelen van non-ferrometalen	28.40.13.70	168	40	159	41	38	37	43
Oppervlaktebehandeling van metaal	28.51	936	225	791	161	206	198	225
w.o.								
metallische laag (dompel)	28.51.11.30	184	47	140	29	38	34	39
het aanbrengen van metallische lagen d.m.v. elektro-chemisch verchromen, vernikkelen, incl. hardverchromen, verkoperen, cadmeren e.d.	28.51.11.90	109	30	120	28	29	30	33
het aanbrengen van niet- metallische lagen: lak- en poederspuiten, moffelen, email.	28.51.22.30	415	92	329	59	91	89	90
Algemene metaalbewerking	28.52	613	164	700	163	196	156	185
w.o.								
gedraaide, geslepen, gelaste e.d. metaalproducten, zoals delen voor kernreactoren, stoomketels, machines, toestellen of mechanische werktuigen	28.52.10.33	171	48	221	44	80	42	54
gedraaide, geslepen, gelaste e.d. metaalproducten, zoals delen voor optische, foto-								

Tabel 6.3 (vervolg)

Industriële verkopen: metaalproducten, elektrotechnische producten, transportmiddelen

Code	1998		1999					
	totaal	4e kw.	totaal ¹⁾	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw. ¹⁾	
	<i>mln gld</i>							
Scharen, messen en bestek	28.61	x	x	x	x	x	x	
Gereedschap	28.62	423	102	425	103	114	96	112
w.o.								
stamp-, pers- en stanggereedschappen voor metaalbewerking	28.62.50.33	127	27	148	32	43	32	41
Hang- en sluitwerk	28.63	x	x	x	x	x	x	
w.o.								
cilindersloten voor deuren van gebouwen van onedel metaal, mech. of elektrisch	28.63.12.30	114	30	110	27	x	x	x
garnituren, beslag e.d. artikelen voor gebouwen van onedel metaal	28.63.14.40	99	22	92	21	25	23	24
Stalen vaten e.d.	28.71	253	53	228	58	59	55	56
w.o.								
reservoirs, vaten, bussen e.d. verpakkingsmidd., inhoud 50 t/m 300 l, al dan niet bekleed of geïsoleerd, van ijzer of staal, excl. voor gecompriëerd of vloeibaar gas	28.71.11.00	209	44	x	x	x	x	x
Bergingsmiddelen van lichtmetaal	28.72	1140	264	1119	276	286	282	275
w.o.								
blikken door solderen of felzen gesloten, inhoud minder dan 50 l, voor verpakkingsdoeleinden van ijzer of staal, excl. conservenblikken voor voeding en drank	28.72.11.50	217	48	234	61	60	54	59
Artikelen van draad	28.73	710	145	725	168	198	177	182
Bouten, schroeven, moeren, kettingen en veren	28.74	297	74	283	78	73	64	68
(Overige) metaalproducten, zoals kastjes (berg-, kaarten-, brand-), scheepsschroeven, tafel-, keukengerie, sluitingen, geldkistjes, safeloketten, lijsten, spiegels	28.75	1607	374	1677	393	444	396	444
w.o.								
werken van ijzer/staal, zoals zonwering, troggen voor kneden/mengen, looprekken, gereedschappkisten, botaniseertrommels, contactverb. voor optische vezelkabel	28.75.27.49	156	31	185	34	57	49	45
werken van aluminium, zoals kettingen, lijstwerkprofielen, afvoerbuizen, binnen- en buitenzonwering, excl. van gegoten alum. en excl. spijkers, nagels e.d.	28.75.27.55	379	76	394	87	119	96	91
Machines, apparaten en werktuigen, n.e.g.	29	22173	6088	24348	5206	6038	5564	7540
w.o.								
Motoren en turbines, excl. voor luchtvaartuigen, motorvoertuigen en bromfietsen	29.11	1216	297	1067	255	298	300	214
w.o.								
revisie, reparatie en onderhoud van verbrandingsmotoren en turbines, excl. voor luchtvaartuigen, motorvoertuigen en motorrijwielen	29.11.92.00	460	126	411	94	108	105	104
Pompen en compressoren	29.12	1816	491	1787	443	457	382	506
w.o.								
hydraulische motoren en krachtmach., rechtlijnig werkend, excl. hydraul. systemen	29.12.11.35	202	67	195	44	43	41	67
delen van pompen en elevatoren voor vloeistoffen	29.12.42.00	210	54	174	52	53	32	37
delen van lucht- en vacuümpompen, compressoren, ventilatoren en afzuigkappen, waarvan de langste horizontale zijde maximaal 120 cm is	29.12.43.00	95	25	111	21	28	30	32
revisie, reparatie en onderhoud van hydraulische en pneumatische motoren en systemen, pompen en compressoren	29.12.92.00	197	61	236	60	55	48	74
Kranen en dergelijke artikelen	29.13	683	167	686	181	167	164	174
w.o.								
vlinderkleppen	29.13.13.75	201	48	174	46	41	43	44
kranen, excl. sanitaire, voor C.V., regel-, schuif-, klep- en kogelafsluiters, plugkranen, vlinderkleppen of membraanafsluiters	29.13.13.80	112	29	109	28	30	26	25
Lagers, getande overbrengingen en drijfwerkelementen	29.14	302	86	330	80	79	80	90
Hijs-, hef- en transportwerktuigen	29.22	3120	936	3332	809	819	767	937
w.o.								
kranen, hijsmach. en -toest., voor montage op wegvoertuig (hoog en laagwerkers)	29.22.14.60	138	45	205	52	55	44	53
elektrisch aangedreven personen- en goederenliften, incl. bakkenliften	29.22.16.30	241	66	296	67	76	59	94
continu werkende transportinrichtingen met banden voor stort- en stukgoederen, excl. pneumatisch werkend of speciaal ontworpen voor ondergronds gebruik	29.22.17.70	243	68	265	59	60	68	79
continu werkende transportinrichtingen met rollenbanen/castors, excl. pneumatisch werkend of speciaal ontworpen voor ondergronds gebruik	29.22.17.93	123	24	108	26	25	27	31
continu werkende transportinrichtingen, excl. met bakken, banden en rollenbanen/castors of pneumatisch werkend of speciaal ontworpen voor ondergronds gebruik	29.22.17.95	219	63	248	74	61	50	62
hef-, hijs-, laad- en losmachines en -toestellen, incl. laadtoestellen voor hoogovens en manipulatoren voor smeedinrichtingen	29.22.18.70	394	119	370	90	86	x	x
delen van hefwerktuigen, heftrucks en transportwagentjes met hef- en hanteer-inrichting, transport-, laad- en losinrichtingen of toestellen	29.22.19.30	246	65	265	66	67	62	70
revisie, reparatie en onderhoud van hef-, hijs- en transportwerktuigen (incl. goederen- en personenliften)	29.22.92.00	438	131	488	118	118	115	139
Machines en apparaten voor de koeltechn. en klimaatregeling, voor niet- huish. gebr.	29.23	1714	429	1836	369	484	459	524
w.o.								
warmtewisselaars	29.23.11.30	168	38	176	34	45	43	53
toestellen voor het filteren of zuiveren van lucht	29.23.14.10	145	34	161	40	41	38	43
centrifugale ventilatoren, vermogen meer dan 125 Watt	29.23.20.50	133	18	84	20	22	16	27
installeren van machines en apparaten voor de industr. koeltechn. en klimaatregel.	29.23.91.00	412	121	452	92	123	116	120
revisie, reparatie en onderhoud van machines en apparaten voor de industriële koeltechniek en klimaatregeling	29.23.92.00	186	47	213	40	52	55	66

Tabel 6.3 (vervolg)

Industriële verkopen: metaalproducten, elektrotechnische producten, transportmiddelen

Code	1998		1999					
	totaal	4e kw.	totaal ¹⁾	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw. ¹⁾	
<i>mln gld</i>								
<i>(Overige) machines, apparaten en onderdelen voor algemeen gebruik, zoals weegtoestellen, verkoopautomaten, distill., zuiverings-, heetwatertoestellen (voor vloeistoffen), spuit- en blusapparatuur</i>	29.24	2550	686	2853	666	693	698	797
w.o.								
toestellen voor het filteren en zuiveren van water	29.24.12.30	264	65	340	104	69	82	85
verpakkingsmach., excl. voor het vullen, sluiten, capsuleren of etiketteren van verpakkingen en het persen van koolzuur in dranken	29.24.21.70	428	119	413	90	101	100	123
thermische apparaten, inrichtingen en systemen voor de industrie	29.24.40.70	196	55	277	55	62	73	87
onderdelen voor filters en toestellen voor het filteren of zuiveren van vloeistoffen, lucht en andere gassen	29.24.52.50	108	31	115	26	28	26	34
onderdelen voor machines en toestellen van metaal, excl. elektrische of voorzien van elektrische onderdelen, n.e.g.	29.24.54.00	724	196	768	180	200	168	219
revisie, reparatie en onderhoud van ov. machines en apparaten voor alg. gebruik, n.e.g.	29.24.92.00	353	97	430	81	104	132	113
<i>Machines en werktuigen voor de land- of bosbouw, excl. tractoren</i>	29.32	1400	375	1644	415	477	389	363
w.o.								
machines voor het reinigen of sorteren van eieren, vruchten of andere landbouwproduct	29.32.61.00	-	-	248	57	69	60	62
machines en toestellen voor het bereiden van veevoeder, excl. pletmolens en machines voor het bereiden van veevoeder	29.32.63.36	-	-	99	21	28	25	24
machines en toestellen voor de land-, bosbouw en bijenteelt, excl. voor veevoederbereiding, pluimveeteelt en automatische drinkbakken	29.32.65.50	123	32	120	27	31	31	32
onderdelen voor oogst-, dorst-, pers-, maai-, reiniging- en sorteermachines	29.32.70.50	90	21	119	30	35	28	26
<i>Gereedschapswerktuigen</i>	29.4	809	264	769	164	176	190	239
<i>Machines voor de winning van delfstoffen en voor de bouw</i>	29.52	352	111	388	82	96	97	113
w.o.								
onderdelen voor bulldozers, schrapers, walsen, hijskranen, takelwagens, heimachines, sneeuwruimers, kolenploegen, machines voor grond, mineralen, ertsen e.d.	29.52.61.50	141	39	178	38	42	45	53
revisie, reparatie en onderhoud van machines voor de delfstoffenw. en de bouw	29.52.92.00	42	10	32	7	6	6	12
<i>Machines voor de productie van voedings- en genotmiddelen</i>	29.53	1407	418	1583	347	386	371	478
w.o.								
machines en toestellen voor zuivelbedrijven, excl. melkontromers	29.53.12.00	111	37	x	x	8	x	x
machines en toestellen voor het industrieel vervaardigen van deegwaren	29.53.16.15	128	37	134	28	35	38	33
machines en toestellen voor het industrieel bewerken of verwerken van vlees	29.53.16.50	364	117	389	72	104	72	142
machines voor de industriële behandeling of bereiding van koffie, thee, dranken en voedingsmiddelen, excl. brouwerijen	29.53.16.70	123	29	138	36	41	31	31
onderdelen voor machines en toestellen voor de voedingsmiddelen- en drankenindustrie, brood- en banketbakkerijen, excl. voor bewerking van vetten en oliën	29.53.22.50	206	51	263	61	60	66	75
<i>Machines voor de productie van textiel, kleding en leer</i>	29.54	191	54	180	39	40	39	62
<i>(Overige) machines, apparaten en werktuigen voor specifieke doeleinden zoals zet-, offsetdruk-, diepdruk-, spuitgiet-, spinmachines, matrijzen, droogtoestellen, machines voor mengen, malen</i>	29.56	4653	1267	5592	914	1383	1025	2270
w.o.								
vormen (matrijzen) voor het spuit- of persgieten van rubber of kunststof	29.56.24.70	164	43	157	36	41	38	41
machines voor het mengen, kneden, breken, malen, ziften, homogeniseren, emulgeren of roeren, excl. robots	29.56.25.65	146	34	158	35	40	41	42
(Montage)machines, mech. toest., zoals voor luchtverfrissen via verdampen, prod. van diverse soorten schakelingen, systemen voor openen van garagedeuren e.d.	29.56.25.90	2458	720	3320	403	x	520	x
onderd. voor mach. met eigen functie, zoals mach. voor uitvoeren van openb.- en bouwwerken, voor kneden/breken/roeren, persen van spaanplaat, ind. robots	29.56.26.70	x	x	x	x	x	x	x
revisie, reparatie en onderhoud van speciaal machines, -apparaten en -werktuigen voor specifieke industriële activiteiten	29.56.92.00	247	60	230	53	52	58	67
<i>Niet-elektrische huishoudapparaten</i>	29.72	336	101	366	87	80	84	115
w.o.								
luchtverhitters en/of luchtverspreiders voorzien van ventilator of blaasinrichting met motor, excl. met elektrische warmtebron	29.72.13.00	148	49	159	38	30	38	53
Kantoomachines en computers	30	5348	1819	5026	1369	1135	1128	1394
w.v.								
<i>Kantoomachines, alsmede delen daarvan</i>	30.01	x	x	x	x	x	x	x
<i>Computers en andere informatieverwerkende machines</i>	30.02	x	x	x	x	x	x	x
(Ov.) elektrische mach. en apparaten, incl. delen, zoals elektromotoren, transformatoren, schakel- en verdeelinr. geïsoleerde kabel en draad, accumulatoren, lampen, buizen	31	7019	1875	6726	1582	1674	1580	1890
w.o.								
<i>Elektromotoren, elektrische generatoren en elektrische transformatoren</i>	31.1	1075	285	1160	273	265	284	338
w.o.								
statische omvormers, zoals gelijkrichters voor lassen e.d., excl. voor laden van accumulatoren, voedingseenh. voor autom. gegevensverwerkende app., omzetzters	31.10.50.70	31	7	32	x	x	10	x
<i>Schakel- en verdeelinrichtingen</i>	31.2	1976	562	1824	405	445	446	527
w.o.								
schakelaars, spanning max. 1 kV, excl. vermogensschakelaars	31.20.25.00	292	72	300	75	74	74	77
borden, (installatie)panelen, schakelkasten, verdelers, meterbevestigingsplaten, voor elektrische bediening/verdeling van elektrische stroom, spanning max. 1 kV	31.20.31.70	484	139	442	102	113	107	120
<i>Geïsoleerd kabel en draad</i>	31.3	1246	311	1241	273	325	314	329
w.o.								
coaxiaalkabel en andere coaxiale geleiders van elektriciteit, data- en besturingskabel	31.30.12.00	117	29	112	26	27	31	29
draad en kabel voor telecommunicatie, spanning max. 80 V	31.30.13.30	191	48	161	44	42	38	38
draad en kabel, 80 V < spanning <= 1 kV	31.30.13.70	486	115	443	105	116	102	120

Tabel 6.3 (slot)

Industriële verkopen: metaalproducten, elektrotechnische producten, transportmiddelen

Code	1998		1999					
	totaal	4e kw.	totaal ¹⁾	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw. ¹⁾	
	<i>mln gld</i>							
<i>Geïsoleerd kabel en draad (vervolg)</i>	31.3							
w.o.								
draad en kabel, spanning meer dan 1 kV	31.30.14.00	138	31	158	25	50	42	40
optische vezelkabel voor datatransmissie	31.30.15.00	177	55	234	40	56	71	68
lichtreclames, verlichte aanwijzingsborden e.d. artikelen	31.50.24.00	244	52	201	51	50	46	53
luchters en andere elektrische plafond- en wandlampen voor huishoudelijk gebruik	31.50.25.30	238	80	235	59	65	46	65
elektrische toestellen voor buitenverlichting, openbare wegen, andere openbare plaatsen, bakenlichten voor zee-, binnen- of luchtvaart	31.50.34.30	64	x	58	x	x	x	19
elektrische mach. en toest. met een eigen functie, excl. deeltjesversnellers, signaalgen., toest. voor galvanotechniek, elektrolyse of elektroforese	31.62.13.90	229	61	293	82	74	62	76
Radio-, televisie- en telecommunicatieapparatuur	32	5215	1266	x	x	x	x	x
Medische apparatuur en instrumenten, precisie- en optische instrumenten	33	5781	1601	5975	1325	1469	1439	1742
w.o.								
<i>Medische apparatuur en instrumenten en orthopedische artikelen</i>	33.1	2753	717	3039	698	735	742	864
w.o.								
<i>Meet-, regel- en controleapparatuur (excl. voor de bewaking van industr. processen)</i>	33.2	2180	678	2027	426	509	468	624
w.o.								
elektronische doorstromingsmeters	33.20.52.35	225	52	210	47	58	54	51
installatie van meet-, regel-, controle- en besturingsapparatuur, excl. voor bewaking of besturing van industriële processen	33.20.91.00	x	x	227	53	53	58	63
w.o.								
<i>Optische instrumenten en foto- en filmapparatuur</i>	33.4	509	123	608	133	150	153	171
w.o.								
brillenglazen, afgewerkt aan beide zijden, voor verbetering van gezichtsstoornissen, excl. unifocale	33.40.11.59	104	27	118	28	28	31	31
Motorvoertuigen, aanhangwagens en opleggers	34	13770	3638	14138	3467	3604	3141	3925
w.o.								
<i>Motorvoertuigen</i>	34.1	9961	2629	10329	2518	2602	2265	2945
w.o.								
reinigings-, röntgen-, bibliotheek-, werkplaats-, winkelauto's e.d. auto's	34.10.54.90	163	41	137	34	35	29	38
<i>Carrosserieën voor motorvoertuigen; aanhangwagens en opleggers</i>	34.2	1849	518	1783	449	479	388	467
w.o.								
carrosserieën, incl. cabines voor auto's en andere motorvoertuigen, voor personenvervoer > 10 personen, incl. bestuurder	34.20.10.30	284	77	258	69	76	52	62
carrosserieën, incl. cabines voor auto's en andere motorvoertuigen, excl. voor personenvervoer voor minder dan 10 personen	34.20.10.50	464	123	407	109	102	94	103
containers en dergelijke laadkisten, incl. tankcontainers, ingericht en uitgerust voor het vervoer met ongeacht welk vervoermiddel	34.20.21.00	131	40	119	32	31	28	28
aanhangwagens en opleggers voor goederenvervoer	34.20.23.00	735	218	767	182	208	163	214
w.o.								
<i>Delen en toebehoren voor automobielen en motoren daarvan (excl. elektrische)</i>	34.3	1960	491	2026	501	524	488	513
w.o.								
delen voor zuigermotoren met vonkontsteking, excl. voor luchtvaartuigmotoren	34.30.11.00	131	30	136	34	34	34	33
delen en toebehoren voor tractors, automobielen en andere voert., zoals brandstoftanks, klimaatregelininstallaties en delen voor transmissie of ophanging	34.30.20.70	816	206	835	200	215	197	222
delen en toebehoren voor carrosserieën en cabines, excl. veiligheidsgordels	34.30.30.90	362	84	403	104	104	97	97
Transportmiddelen, excl. auto's, aanhangwagens, opleggers en onderdelen hiervan	35	6733	1579	7908	1696	2528	1327	2358
w.o.								
<i>Schepen</i>	35.11	3639	760	5150	977	1800	773	1601
w.o.								
nieuwbouw van zeegaande algemene ladingschepen, groter dan 100 GT	35.11.24.30	835	159	799	129	297	154	219
nieuwbouw van zeegaande containerschepen, groter dan 100 GT	35.11.24.40	118	x	x	29	x	x	x
reparatie, onderhoud en scheepsschilderwerken aan binnenvaart- en zeegaande schepen en ander drijvend materieel, excl. sport- en recreatievaartuigen	35.11.91.00	1089	259	1187	230	370	223	363
verbouw van binnenvaart- en zeegaande schepen, baggermolens en ander drijvend materieel, excl. sport- en recreatievaartuigen	35.11.92.00	96	9	81	11	15	9	46
w.o.								
<i>Plezier- en sportvaartuigen</i>	35.12	733	200	664	218	181	173	93
w.o.								
motorboten en -jachten, zeegaand, excl. met buitenboordmotor	35.12.13.30	450	132	474	186	129	109	49
<i>Rollend materieel voor spoor- en tramwegen</i>	35.2	176	38	170	48	49	39	34
w.o.								
delen van rollend spoor- en tramwegmaterieel	35.20.40.30	151	35	163	47	45	38	33
<i>Lucht- en ruimtevaartuigen</i>	35.3	1115	310	822	148	164	132	378
w.o.								
delen voor luchtvaartuigen met en zonder voortbewegingsmechanisme e.a. vlieg- en ruimtevaartuigen, excl. propellers, rotors en landingsgestellen	35.30.50.90	822	315	582	114	113	85	271
<i>Motorrijwielen</i>	35.41	65	18	81	19	23	22	17
<i>Rijwielen</i>	35.42	845	207	842	235	265	145	197
w.o.								
fietsen met kogellagers, zonder hulpmotor, incl. bakfietsen	35.42.10.50	752	189	741	209	236	123	174
<i>Invalidenwagens</i>	35.43	47	16	60	15	14	15	16
<i>Voertuigen zonder eigen beweegkracht, excl. aanhangwagens, opleggers, afvalcontainers, treinstellen, zweefvliegtuigen, fietsen, invaliden-, kruiwagens</i>	35.5	112	28	119	36	32	29	22

Hout-, bouwmaterialen- en overige industrie

Over het eerste kwartaal van 2000 is de volumegroei van de productie uitgekomen op ruim 5% en die van de omzet op bijna 7%. Het Conjunctuurtestpanel meldt voor april gunstige ontwikkelingen en de ondernemers blijven over het algemeen positief gestemd. Men voorziet in de komende maanden niet alleen nog meer productie maar ook een stijging van de afzetprijzen.

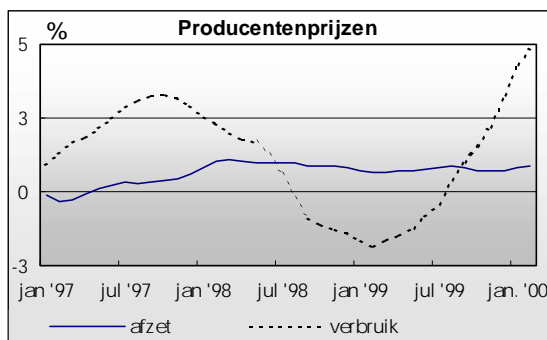
Groei omzet in maart minder uitbundig

De groei van het volume van de gemiddelde dag omzet bedraagt in maart op jaarbasis 7%. Daarmee is de groei in maart lager dan in februari maar hoger dan in januari.

Door de uiteenlopende groeivoeten van de omzet in de eerste drie maanden van 2000 komt de volumetoename van de omzet in het eerste kwartaal uit op 6,9%. Daarbij is rekening gehouden met de prijsstijging en twee extra werkdagen. De volumegroei van de productie in het corresponderende tijdvak bedraagt 5,4.

De volumegroei van de omzet in het eerste kwartaal in het binnenland is 8% en in het buitenland 2,4%, afgezet tegen het eerste kwartaal van 1999.

Sterkere groei verbruiksprijzen bestendigt

Al geruime tijd stijgen de verbruiksprijzen harder dan de afzetprijzen. In maart bedraagt op twaalfmaandsbasis de stijging van de verbruiksprijzen zo'n 5%, terwijl de groei van de verkoopprijzen onder de 1% blijft (zie bovenstaande grafiek). In de afgelopen maanden gaf een flink percentage ondernemers uit het Conjunctuurtestpanel aan dat de verkoopprijzen zouden stijgen. Deze verwachting wordt niet of nauwelijks weerspiegeld in de feitelijke ontwikkeling van de producentenafzetprijzen.

In april opnieuw vooral positieve ontwikkelingen

Het ondernemerspanel meldt in april, vergeleken met maart, dat de waarde van de orderontvangst in de branche is toegenomen. Daarbij zijn de orderontvangsten in de bouwmaterialen- en in de timmerindustrie flink groter, terwijl in de meubelverwerking deze aanzienlijk lager uitvallen.

Ook voor de productie geven de ondernemers aan dat van maart op april per saldo sprake is van een toename in de branche. Deze toename is de resultante van enerzijds meer bedrijvigheid in de timmerindustrie en anderzijds gelijkgebleven productie in de bouwmaterialen- en in de timmerindustrie.

Een gevolg van deze toename van de orders en de productie is dat de index van de orderpositie in de branche licht stijgt. Terwijl in de bouwmaterialen- en in de timmerindustrie de omvang van de werkvoorraad toeneemt, daalt de index van de orderpositie echter in de meubelindustrie. Dit is conform de ontwikkeling van de orderontvangsten in deze drie bedrijfsklassen.

Ondernemers over orderontvangst minder tevreden

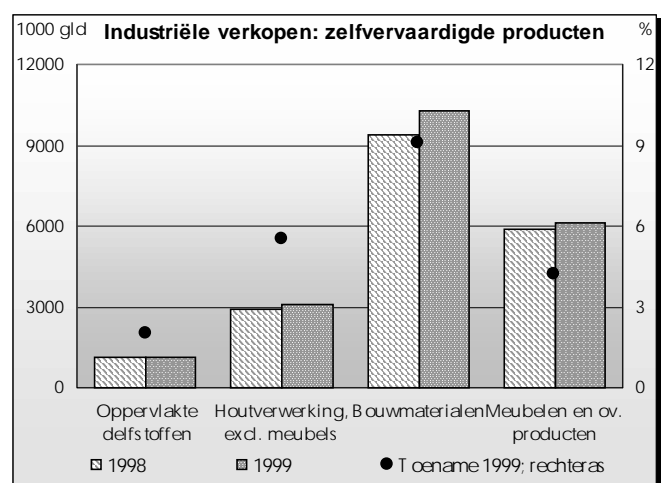
De tevredenheid over de orderontvangsten is in april flink afgenomen. Daarentegen zijn de ondernemers flink optimistischer over de totale orderpositie, met name ten aanzien van de buitenlandse orderpositie loopt in april de tevredenheid ras op. Ook is men in deze maand meer tevreden met de voorraden gereed product.

Verwachtingen

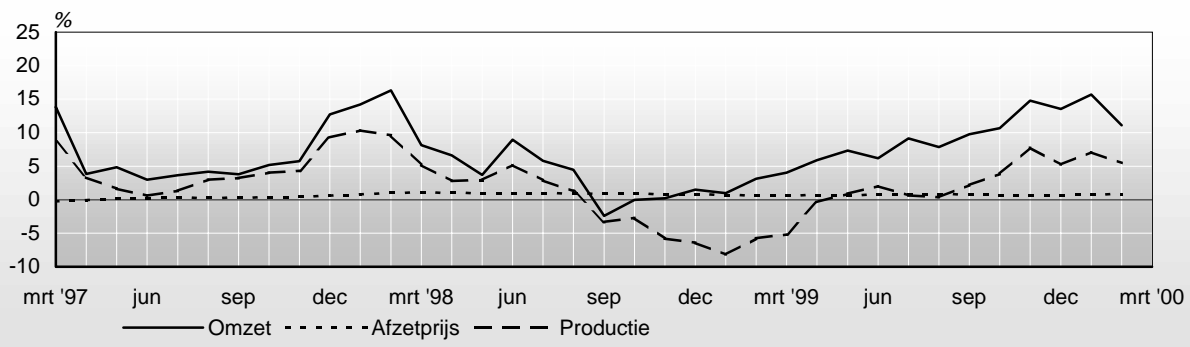
De vooruitzichten voor de periode mei tot en met juli met betrekking productie en producentenprijzen zijn positief: een flink percentage bedrijven verwacht meer bedrijvigheid en een stijging van de verkoopprijzen.

Verkopen industriële producten 1998 en 1999

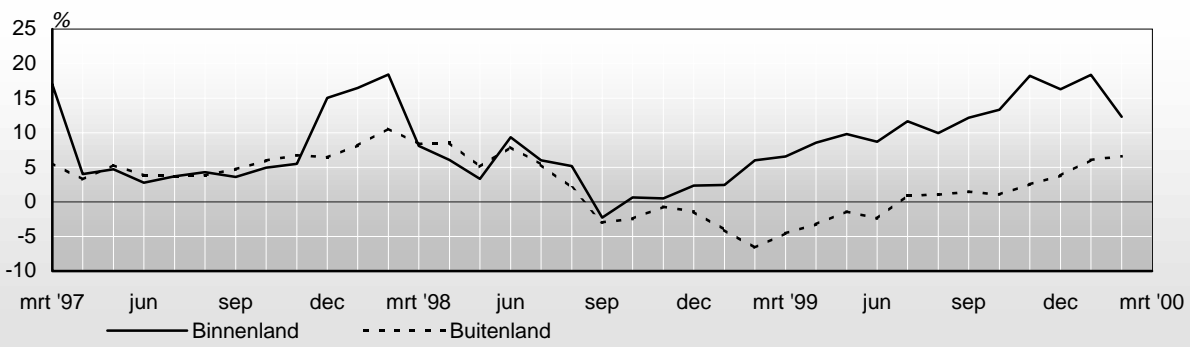
In alle bedrijfsklassen in de branche zijn in 1999 ten opzichte van 1998 meer zelfvervaardigde producten verkocht, met een forse uitschieter in de glas-, aardewerk-, cement-, kalk- en gipsindustrie (bouwmaterialen).

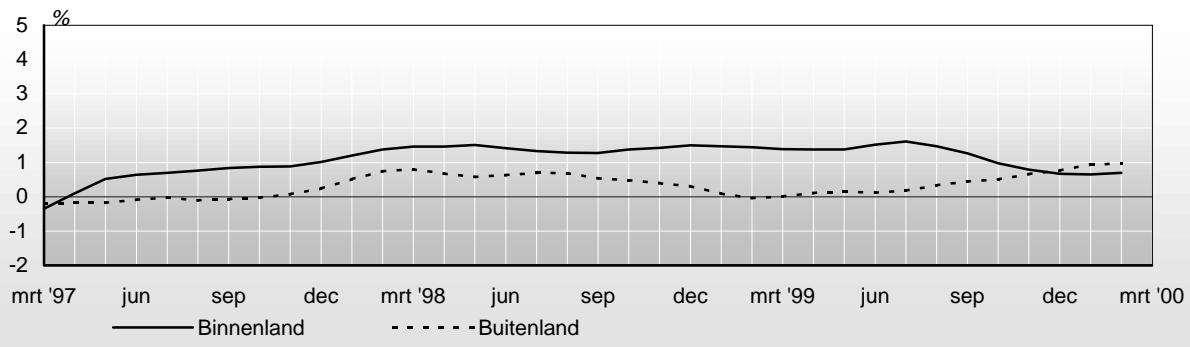
Omzet, afzetprijs en productie

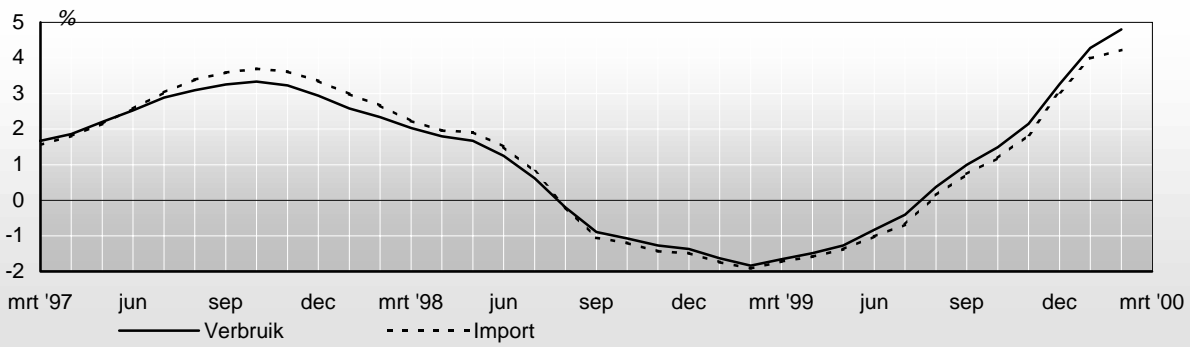
Omzet

Afzetprijs

Verbruiks- en importprijs

Tabel 7.1
Kerngegevens: Hout-, bouwmaterialen- en overige industrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand					Ontwik- keling ¹⁾
		1998	1999	1999			2000	1999		2000			
				1e kw.	2e kw.	4e kw.		1e kw.	feb.	mrt.	jan.	feb.	
<i>1995=100</i>													%
Omzet (waarde)		116,0	125,5	117,0	133,7	134,2	129,7	106,8	139,2	107,1	131,8	150,2	7,9
binnenland		118,0	130,9	121,5	140,2	141,6	136,0	110,4	145,8	110,7	139,3	158,0	8,4
buitenland		109,6	108,2	102,5	112,8	110,6	109,2	95,5	117,7	95,3	107,5	124,9	6,1
Afzetprijs		102,3	103,0	102,9	103,0	103,1	103,7	102,8	102,9	103,7	103,7	103,8	0,9
binnenland		103,7	105,0	104,9	105,2	104,9	105,6	104,8	104,9	105,7	105,6	105,6	0,6
buitenland		101,1	101,4	101,2	101,3	101,6	102,2	101,1	101,3	102,1	102,2	102,4	1,1
Verbruiksprijs		102,5	102,3	101,3	102,0	103,6	106,1	101,4	101,2	106,4	106,2	105,9	4,6
import		102,1	101,7	100,8	101,6	102,8	105,0	101,0	100,6	105,6	105,0	104,4	3,8
Productie (volume gemiddelde dag)		106,4	107,3	98,2	115,8	115,8	103,6	95,4	105,9	90,3	107,1	113,3	7,0
Bruto Toegevoegde Waarde (fk, volume)		106,4	109,6	97,9	119,4	117,8	.						8,1
Aantal bedrijven ²⁾	1000	10,6	10,9										
Uitgesproken faillissementen	1	86	81	32	14	14	20						
Aantal werkdagen	1	255	256	63	61	66	65	20	23	21	21	23	
Energieverbruik	PJ	41	.	11	10	.	.						

¹⁾ Laatste gepubliceerde maand t.o.v. vergelijkbare maand voorgaand jaar. Kwartaalcijfers laatste gepubliceerde kwartaal t.o.v. kwartaal voorgaand jaar.

²⁾ Stand per 1 januari.

Tabel 7.2
Conjunctuurtest ¹⁾ gegevens: Hout- en bouwmaterialen- en overige industrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand				Gemidd. laatste 12 mnd.	
		1998	1999	1999				2000	1999		2000		
				1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.		1e kw.	mrt.	apr.		mrt.
Orderontvangst t.o.v. vorige maand		1	5	13	6	5	-3	14	15	8	7	9	6
binnenlandse markt		1	6	13	8	6	-3	14	17	11	7	12	6
buitenlandse markt		-4	6	16	1	-2	8	13	16	2	7	9	5
Bedrijvigheid t.o.v. vorige maand		3	6	6	8	6	2	7	19	7	11	3	5
Bezettingsgraad ²⁾	%	86,8	86,4	86,1	86,7	86,5	86,2	86,8					86,6
Productiebelemmeringen ³⁾													
geen	%	79	76	79	73	74	76	72					74
stagnatie a.g.v.													
onvoldoende vraag	%	7	6	6	7	4	5	4					5
tekort aan arbeid	%	8	11	7	8	15	13	14					13
te geringe productiecapaciteit	%	2	4	2	7	4	3	5					5
overige belemmeringen	%	4	4	6	5	3	3	5					4
Orderpositie	⁴⁾	104,3	104,8	103,0	104,9	104,8	106,3	108,9	104,0	104,2	109,2	110,4	106,8
Beoordelingen:													
orderontvangst		-5	-2	-3	-3	0	-1	4	-3	-4	7	0	0
orderpositie totaal		-3	1	-2	-2	5	4	5	-3	-2	6	5	4
orderpositie buitenland		-8	-2	-4	-10	6	2	-6	-1	-9	-9	8	-1
productiecapaciteit		1	-3	2	-3	-7	-5	-7					-6
voorraden gereed product		5	10	15	14	6	4	5	16	15	7	4	6
Concurrentiepositie t.o.v. kw t-1													
binnenlandse markt		2	8	2	7	8	13	17					11
buitenlandse markt													
binnen Europese Unie		-7	-5	-10	1	-8	-1	-2					-3
buiten Europese Unie		-7	-9	-16	-4	-7	-8	2					-4
Verwachting													
buitenlandse afzet komende 3 mnd		8	7	20	-9	0	16	19					7
bedrijvigheid komende 3 mnd		8	12	19	11	14	3	20	15	15	16	19	12
verkoopprijs komende 3 mnd		5	11	8	4	5	25	20	9	7	17	17	15
personeelssterkte komende 6 mnd		0	3	3	3	0	7	7					4
toe- of afname personeelssterkte	%	0,1	0,2	0,3	-0,1	0,2	0,5	0,3					0,2

¹⁾ De vragen zoals ze in de Conjunctuurtestenquête worden gesteld, zijn te vinden in de alfabetische begrippenlijst.

²⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-), tenzij anders vermeld.

³⁾ Het kwartaalcijfer heeft betrekking op de laatste maand (verslagmaand) van het betreffende kwartaal.

⁴⁾ Indices: maart 1996=100.

Tabel 7.3

Industriële verkopen: producten van hout en bouwmaterialen, meubels en overige

Code	1998		1999					
	totaal	4e kw.	totaal ¹⁾	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw. ¹⁾	
	: mln gld							
Delfstoffen, excl. metaalertsen, aardolie, aardgas en turf	14	1105	292	1127	271	293	264	299
w.o.								
kiezelzand, kwartzand of industrieel zand	14.21.11.50	164	42	140	33	35	33	39
zand voor de bouw, excl. metaalhoudend	14.21.11.90	98	24	87	19	24	21	23
grind, keistenen, vuurstenen en rolstenen	14.21.12.10	105	27	93	19	26	22	25
minerale stoffen, zoals tuinaarde, potgrond, mergel, teelaarde als grondverbeteraar, meerschuur, amber, stukken en scherven van aardewerk	14.30.13.90	154	33	167	41	51	37	38
Hout en producten van hout en kurk (excl. meubelen), artikelen van riet	20	2922	735	3082	724	810	727	821
w.o.								
Hout, gezaagd, geschaafd of geïmpregneerd	20.1	71	19	92	25	25	19	24
Fineer, duplex-, triplex- en multiplexhout, meubelplaat, spaanplaat, vezelplaat en andere panelen of platen	20.2	133	33	125	32	32	29	33
Schrijn- en timmerwerk voor bouwwerken	20.3	1937	481	2086	488	562	482	554
w.o.								
ramen en raamkozijnen van hout	20.30.11.10	743	178	816	194	212	192	217
deuren van hout en houtvezelplaat, incl. kozijnen en drempels	20.30.11.50	458	120	445	106	118	102	119
timmerwerken voor bouwwerken, zoals panelen, wanden, trappen, hout- en dakconstructies e.d., excl. deuren, ramen, kozijnen e.d.	20.30.13.00	325	80	389	85	103	92	109
geprefabriceerde bouwwerken van hout	20.30.20.00	271	68	302	72	91	64	75
Houten emballage	20.4	564	148	519	118	124	133	145
w.o.								
pallets, opzetframes voor pallets	20.40.11.33	353	89	327	76	82	81	88
Artikelen van kurk; riet en van vlechtwerk; (overige) artikelen van hout, excl. primaire houtbewerking, fineer- en plaatmateriaal, timmerwerk, houten emballage	20.5	218	54	259	62	67	65	66
w.o.								
houtwaren, zoals graf- en crematiekisten, kleeerhangers, spoelen, clossen, gordijnen en jaloezierollen, heften voor tafelmessen, excl. opzetframes voor pallets	20.51.14.50	188	46	221	52	57	57	55
Glas, aardewerk, cement-, kalk- en gipsproducten	26	9402	2293	10254	2299	2747	2518	2690
w.o.								
Glas en producten van glas	26.1	1983	480	2120	469	525	514	612
w.o.								
vlakglas	26.11	236	53	252	57	58	63	74
gevormd en bewerkt vlakglas	26.12	497	133	544	119	140	132	153
w.o.								
geharde glasplaten (veiligheidsglas), excl. voor vervoermiddelen	26.12.12.30	117	31	132	31	32	32	37
meerwandig glas voor isolatiedoeleinden	26.12.13.30	269	72	291	62	78	70	82
glasvezels	26.14	475	112	458	111	x	x	x
Niet-voorstavende keramische producten, excl. die voor de bouw	26.2	244	58	237	65	48	62	62
Keramische tegels en plavuizen	26.3	213	50	212	56	52	50	53
Bakstenen, tegels en andere bouwmaterialen, van gebakken klei	26.4	772	177	853	186	246	220	201
w.o.								
bakstenen (niet vuurvast)	26.40.11.10	581	129	639	144	187	159	149
Cement, kalk en gips	26.5	x	x	x	x	x	x	x
Werken van beton, gips en cement	26.6	4316	1029	4934	1115	1362	1215	1242
w.o.								
blokken en stenen van cement, beton, kalk e.d.	26.61.11.30	403	83	410	103	120	95	92
producten van beton voor woning- en utiliteitsbouw, grond-, weg- en waterbouw en agrarische toepassingen, excl. bouwblokken en stenen van beton	26.61.11.50	816	178	947	191	277	258	221
geprefabriceerde bouwelementen van beton, zoals heipalen en oplangers, etc.	26.61.12.00	1797	451	2126	491	580	508	547
buizen van beton of kunststeen	26.61.13.00	113	24	120	26	34	29	30
werken van gips voor de bouw	26.62	144	x	152	41	41	38	32
stortklare beton, niet vuurvast	26.63.10.00	772	208	894	198	235	216	245
niet-voorstavende mortel en beton, excl. stortklaar beton	26.64.10.00	126	29	147	32	42	35	37
Steen en werken daarvan	26.7	x	x	x	x	x	x	x
schuur-, slijp- en polijstmiddelen	26.81	x	x	x	x	x	x	x
(overige) niet-metaalhoudende minerale producten, zoals producten van asbest, bitumen, mica, grafiet, koolstof, kunstmatig korund, slakken, steenwol	26.82	1063	300	1027	209	276	251	291
w.o.								
bedekkingsmateriaal van asfalt, bitumen, teer en dergelijke producten, op rollen	26.82.12.53	112	25	110	20	33	32	25
bitumineuze mengsels van natuurlijk asfalt, natuurlijk nitumen, petroleumbitumen, minerale teer, teerpek of koudasfalt	26.82.13.00	250	63	175	23	63	46	43
Meubelen en ov. producten, zoals muziekinstr., (imitatie)sieraden, munten, sportart., spellen, speelgoed, kaarsen, borstelwaren, pijpen, paraplu's, feestart.	36	5872	1569	6117	1519	1574	1380	1645
w.o.								
stoelen, banken en andere zitmeubelen	36.11	1339	346	1448	366	409	301	372
w.o.								

Tabel 7.3 (slot)
Industriële verkopen: producten van hout en bouwmaterialen, meubels en overige

Code	1998		1999					
	totaal	4e kw.	totaal ¹⁾	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw. ¹⁾	
	<i>mln gld</i>							
<i>stoelen, banken en andere zitmeubelen (vervolg)</i>	36.11		.	.	.	.	.	
w.o.			.	.	.	.	.	
zitmeubelen met houten romp of geheel van hout, opgevuld	36.11.12.50	520	144	527	136	140	113	138
zitmeubelen met kunststof onderstel of geheel van kunststof	36.11.13.00	120	19	127	47	53	9	18
			.	.	.	.	.	
<i>kantoor- en winkelmeubilair</i>	36.12	1343	376	1470	370	366	320	414
w.o.			.	.	.	.	.	
bureaus (compleet, incl. ladeblok) met metalen onderstel of geheel van metaal, hoogte max. 80 cm	36.12.11.30	250	68	258	69	64	52	73
kantoormeubilair, met metalen onderstel of geheel van metaal, hoogte max. 80 cm, excl. bureaus	36.12.11.50	134	38	139	36	33	30	39
kantoormeubilair, met metalen onderstel of geheel van metaal en hoogte meer dan 80 cm, deurkasten, rolluikkasten en kasten met kleppen	36.12.11.73	161	43	156	41	38	33	44
meubels en interieurs met houten onderstel of volledig van hout en betimmeringen van hout, voor bedrijven, café's, winkels, schepen e.d.	36.12.13.00	637	185	750	181	190	167	212
			.	.	.	.	.	
<i>keukenmeubelen</i>	36.13	497	130	534	135	137	120	142
w.o.			.	.	.	.	.	
keukenelementen met houten onderstel of volledig van hout	36.13.10.50	450	119	473	120	122	102	129
			.	.	.	.	.	
<i>Meubelen, excl. zit-, bedrijfs-, keukenmeubelen en interieurbouw</i>	36.14	1279	333	1273	319	327	293	334
w.o.			.	.	.	.	.	
meubelen met metalen onderstel of volledig van metaal, excl. zitmeubelen, kantoormeubelen e.d.	36.14.11.00	551	143	521	122	134	121	145
slaapkamermeubelen met houten onderstel of volledig van hout	36.14.12.30	161	41	158	41	40	36	41
woonkamermeubelen met houten onderstel of volledig van hout, zoals tafels, bergmeubelen en kleinmeubelen	36.14.12.50	223	58	256	65	66	58	68
meubelen met kunststof onderstel of volledig van kunststof, excl. zitmeubels	36.14.14.30	105	30	103	34	33	18	18
delen voor meubelen van hout, excl. voor zitmeubelen	36.14.15.50	153	40	157	38	36	41	43
			.	.	.	.	.	
<i>matrassen</i>	36.15	303	82	316	84	77	71	84
w.o.			.	.	.	.	.	
springbakken, spiraalmatrassen en andere bedbodems	36.15.11.00	110	30	119	31	28	27	32
matrassen met binnenvering	36.15.12.70	113	32	122	32	30	27	32
			.	.	.	.	.	
<i>Sieraden en munten</i>	36.2	118	34	124	22	26	32	44
			.	.	.	.	.	
<i>Muziekinstrumenten</i>	36.3	43	13	51	13	13	10	15
			.	.	.	.	.	
<i>Sportartikelen</i>	36.4	82	24	88	17	22	24	25
			.	.	.	.	.	
<i>Spellen en speelgoed</i>	36.5	74	13	66	16	15	16	18
			.	.	.	.	.	
<i>(Overige) producten, zoals kaarsen, imitatiesieraden, borstelwaren, schrijfgerei, pijpen, aanstekers, paraplu's, knopen, kunstbloemen, stempels, treksluitingen</i>	36.6	794	218	748	176	181	193	197
w.o.			.	.	.	.	.	
kaarsen	36.63.75.00	200	x	x	x	x	x	x

¹⁾ Voorlopige cijfers.

Gepubliceerde artikelen

In de Industriemonitor verschijnen maandelijks één of meer artikelen over de industrie. Onderstaande artikelen zijn reeds gepubliceerd.

Artikel	Auteur(s)	Maand
Bouwen en bouwmaterialen	Willem Heijnen	juni 2000
De top vijf van de industrie in 1999	Willem Heijnen	mei 2000
Export, groei en winstgevendheid	Robert Goedegebuure	april 2000
Innovatie en provincie	Hans Langenberg	maart 2000
Investeringsverwachtingen industrie 1999 en 200	André Meurink	februari 2000
De auto-industrie	Willem Heijnen	januari 2000
Industrie: economie en arbeidsmarkt	Roberto Wekker	december 1999
Uitgaven voor riolering en afvalwaterzuivering, 1985–1999	Egon Dietz Cor van Bruggen	november 1999
Het belang van onderzoek en innovatie voor bedrijfsresultaten	Luuk Klomp George van Leeuwen	oktober 1999
De bouwmaterialenindustrie	Willem Heijnen	augustus 1999
Seizoencorrectie en 'nowcasting' van producentenprijzen 1990–1997	Narly Rambharos	juli 1999
Industriële bedrijfsafvalstoffen, 1984-1996	Paul Klein	juni 1999
Banencreatie bij het Klein-, Midden- en Grootbedrijf	Ron van Dijk Ben van der Eijken Henry Nieuwenhuijsen	juni 1999
Winstgroei bij kleine ondernemingen	Erik Smeets	mei 1999
Hoge investeringen ondanks tanend ondernemersvertrouwen	André Meurink	april 1999
De industrie in 1998: afvlakking na een forse groei in 1997	Willem Heijnen	maart 1999
Het producentenvertrouwen: conjunctuur aanwijzer van de CBS-koersindex?	Roberto Wekker	februari 1999
Meer onderzoek en innovatie in Nederland	Luuk Klomp	januari 1999
Internationalisering van de industrie	Robert Goedegebuure	januari 1999
Vijf jaar PRODCOM in Nederland	Jos Smeets	november 1998
Nederland en de industrie: werkloosheid, werkgelegenheid en arbeidstekort	Roberto Wekker	oktober 1998
De cacaoonverwerkende industrie: een dwerg of een reus?	Willem Heijnen	september 1998
Investeren in de toekomst	Gerhard Meinen	augustus 1998
Gevaarlijk afval 1993–1996	Harrie Meeuwissen	juli 1998
De statistiek van CV-ketels	Willem Heijnen Tjakko Tol	juni 1998
De top vijftig Nederlandse export in de jaren negentig	Vick Smeets	mei 1998
De economie en het weer, de kalender en incidenten	Roberto Wekker	april 1998
Nijverheid verwacht ook in 1998 fors te investeren	Gerhard Meinen	maart 1998
Industrie regionaal	Jeroen Reijnders	februari 1998
Forse conjunctuuropleving in de industrie in 1997	Roberto Wekker	februari 1998
De Nederlandse voedings- en genotmiddelenindustrie	Tjakko Tol	januari 1998

Gepubliceerde producttabellen

Hieronder staat een overzicht van in de Industriemonitor opgenomen producttabellen (tabellen x.3).

De producttabellen bevatten een systematische opsomming van de meest recente productgegevens per branche. Verkopen in waarden worden per kwartaal gepubliceerd. De verkopen in hoeveelheden worden jaarlijks opgenomen in de Industriemonitor. Omdat bij publicatie van het meest recente kwartaal de voorgaande kwartalen worden geactualiseerd, kunnen deze cijfers afwijken.

Het nummer van de Industriemonitor wat hieronder vermeld staat, betreft het meest recente exemplaar waarin de productgegevens over de betreffende verslagperiode zijn opgenomen.

Periode	Waarde / hoeveelheid	Industriemonitor
1999	jaar	juni 2000
	4 ^e kw	juni 2000
	3 ^e kw	juni 2000
	2 ^e kw	juni 2000
	1 ^e kw	juni 2000
1998	jaar	juli 1999
	jaar	juni 2000
	4 ^e kw	juni 2000
	3 ^e kw	februari 2000
	2 ^e kw	november 1999
	1 ^e kw	september 1999
1997	jaar	juli 1999
	jaar	juli 1999
	4 ^e kw	juni 1999
	3 ^e kw	februari 2000
	2 ^e kw	november 1999
	1 ^e kw	september 1999
1996	jaar	september 1998
	jaar	september 1998
	4 ^e kw	april 1997
	3 ^e kw	februari 2000
	2 ^e kw	november 1996
	1 ^e kw	september 1999
1995	jaar	juli 1998
	jaar	juni 1997
	4 ^e kw	juni 1997
	3 ^e kw	februari 1999
	2 ^e kw	november 1997
	1 ^e kw	november 1998
1994	jaar	juli 1998
	jaar	juni 1997
	3 ^e kw	februari 1998
	2 ^e kw	november 1997
	1 ^e kw	september 1997
1993	jaar	juli 1998
	jaar	februari 1997

Andere CBS-publicaties

Statistisch Jaarboek

Dit boek bevat cijfers over alle aspecten van de Nederlandse samenleving: bevolking, inkomen, economie, prijzen, financiële markten, milieu en vele andere onderwerpen. Het verschijnt jaarlijks in januari.

Jaarlijks, 588 blz., f 49,95 / € 22,66.
ISSN 0924-2686. Kengetal A-26.

Statistisch bulletin

Het Statistisch bulletin verschijnt wekelijks met de meest recente uitkomsten van alle statistische onderzoeken van het CBS. Het abonnement omvat tevens het maandelijks Conjunctuurbericht. Hierin wordt de actuele stand van zaken in de Nederlandse economie met behulp van korte en krachtige analyses en grafische presentaties getoond.

- *Statistisch Bulletin: wekelijks, circa 10 blz.*
ISSN 0166-9680.
- *Conjunctuurbericht: maandelijks, 4 blz.*
ISSN 0920-9743. f 131,00 / € 59,45 per jaar.
Kengetal A-1.

Tweehonderd jaar statistiek in tijdreeksen

Deze publicatie geeft historische reeksen waarmee de lange termijn ontwikkelingen in ons land in de periode 1800-1999 nauwkeurig kunnen worden gevolgd. Deze historisch-statistische database is een aanrader voor onderzoekers en andere gebruikers van historische tijdreeksen. De publicatie zal in december 1999 verschijnen.

Eenmalig, f 55,00 / € 24,96.
ISBN 90.6861.175.5, + Cd-rom.

INDEX

Het CBS-magazine met een geheel eigen vormgeving. INDEX geeft vanuit de statistische optiek een brede kijk op de vele economische en sociale aspecten van de samenleving. Veel themanummers met daarnaast een aantal gevarieerde onderwerpen.

Jaarlijks 10 nummers, circa 32 blz., f 129,50 / € 58,76 per jaar.
ISSN 1380-7447. Kengetal A-152/2000.

Samenvattend overzicht van de industrie

Het samenvattend overzicht geeft een overzicht van de belangrijkste variabelen van de afzonderlijke productiestatistiek van bedrijven. De publicatie bevat ook informatie over de verkopen van zelfvervaardigde producten.

Jaarlijks, 96 blz., f 37,50 / € 17,02.
ISSN 0168-5546. Kengetal K-160/1997/1998.

De Nederlandse Economie

Met deze publicatie beoogt het CBS op prettig leesbare een breed en samenhangend overzicht te geven van de

economie in Nederland. Behalve financieel-economische ontwikkelingen komen ook de arbeidsmarkt, bevolking, welzijn, milieu en regionale onderwerpen aan de orde. Door Nederland te spiegelen aan het buitenland, wordt bovendien de internationale positie van ons land belicht.

Jaarlijks, 204 blz., f 32,50 / € 14,75. Kengetal P-19.
ISSN 1386 - 1042.

Maandstatistieken

Het CBS publiceert naast de Industriemonitor nog een aantal andere maandelijks periodieken. Enkele zijn:

- *Maandstatistiek Internationale handel*
Maandelijks, ca. 30 blz., f 158,00 / € 71,70 per jaar.
ISSN 1384-6981. Kengetal M-11.
- *Sociaal-Economische Maandstatistiek*
Maandelijks, ca. 80 blz., f 210,00 / € 95,29 per jaar.
ISSN 0168-549X. Kengetal V-4/1999.
- *Maandstatistiek van de Prijzen*
Maandelijks, ca. 100 blz., f 205,00 / € 93,02 per jaar.
ISSN 0166-9486. Kengetal U-2/1999.
- *Maandstatistiek Detailhandel*
Maandelijks, ca. 50 blz., f 163,00 / € 73,97 per jaar.
ISSN 1385-0105. Kengetal L-10/1999.
- *Maandstatistiek Bouwnijverheid*
Maandelijks, ca. 40 blz., f 140,00 / € 63,53 per jaar.
ISSN 0166-9338. Kengetal K-3/1999.
- *Financiële Maandstatistiek*
Maandelijks, ca. 50 blz., f 173,00 / € 78,50 per jaar.
ISSN 1381-6780, Kengetal O-1/1999.

CBS-wijzer, recente cijfers en producten

Een systematisch overzicht van alle publicaties die het CBS heeft uitgebracht. Deze is op aanvraag gratis verkrijgbaar (telefoon 045 - 570 70 70). Kengetal A-102.

Diskettes

Veel gegevens zijn ook op diskette verkrijgbaar. Er zijn onder meer maandelijks en jaarlijkse diskettes met alle beursindices. Bestellen: telefoon 045 - 570 70 70.

Teletekst

Conjunctuurinformatie en de meest recente CBS-persberichten staan op pagina 506 en 507 van NOS-Teletekst.

Internet

Het CBS heeft een website. Deze is te bereiken via <http://www.cbs.nl>. De site bevat statistische kerncijfers over de Nederlandse samenleving. Actuele statistische uitkomsten staan in persberichten die kunnen worden gedownload.

Voor bestellingen van CBS-publicaties kunt u terecht bij de infoservice van de sector Marketing en Verkoop van het CBS, tel. 045 - 570 70 70, fax 045 - 570 62 68 of e-mail verkoop@cbs.nl, of via de boekhandel. Alle publicaties zijn ter inzage of kunnen in bruikleen worden verkregen in onze bibliotheken. Tevens is in beide vestigingen een boekwinkel waar alle publicaties tegen contante betaling kunnen worden gekocht. De CBS-wijzer met CBS-publicaties is op aanvraag gratis verkrijgbaar (tel. 045 - 570 70 70).

Informatieservice

Het CBS: betrouwbare informatie voor u

De Nederlandse overheid vindt het belangrijk dat u over betrouwbare en onafhankelijke informatie kunt beschikken. Het Centraal Bureau voor de Statistiek zorgt hier al bijna 100 jaar voor. Het CBS verzamelt, bewerkt en analyseert gegevens over alle aspecten van de Nederlandse samenleving. Hieruit publiceren wij informatie over bijvoorbeeld de Nederlandse economie maar ook over de leefsituatie van de bevolking en over het milieu. Tevens garanderen wij dat individuele gegevens van personen of bedrijven niet zijn af te leiden uit de gepubliceerde cijfers.

Veelzijdige en flexibele dienstverlening

CBS-informatie is voor iedereen toegankelijk. Vooral beleidsmedewerkers, markt- en bedrijfstakanalisten, onderzoekers en studenten maken hier veelvuldig gebruik van. Ook op de CBS-site op Internet is veel informatie te vinden. Hier vindt u StatLine, de voor het publiek toegankelijke databank van het CBS. Deze is gevuld met actuele cijfers, persberichten, tijdreeksen etc. Vraagt u informatie bij ons aan dan verstrekken wij die in de vorm die u wenst: per post, fax, e-mail, diskette of bij eenvoudige inlichtingen telefonisch. Alle informatie kan zowel incidenteel als op basis van een abonnement geleverd worden.

Onze informatie is in principe gratis. Dat houdt in dat telefonische inlichtingen gratis worden verstrekt en dat publicaties gratis toegankelijk zijn bij de CBS-bibliotheken in Voorburg en Heerlen en bij vele openbare en universiteitsbibliotheken. Voor het ontvangen van bijvoorbeeld publicaties of diskette betaalt u slechts de kosten van de informatiedrager en het verzenden. Als de door u gewenste informatie niet direct voorhanden is, kan het CBS maatwerk leveren. U betaalt dan de extra arbeidskosten.

De Infogroepen

Het CBS beschikt echter over veel meer, en meer gedetailleerde informatie dan er in een publicatie zoals de Industriemonitor wordt opgenomen. Die informatie is op aanvraag verkrijgbaar bij onze Infogroepen. Van de onderwerpen die in de Industriemonitor staan zoals de productie, omzet, prijzen, in- en uitvoer en de conjunctuurtest zijn meer gedetailleerde gegevens beschikbaar voor specifieke branches en bedrijfstakken zoals de zuivelindustrie en de landbouwmachine-industrie. Kortom: voor alles wat u wilt weten over de industrie kunt u terecht bij onze Infogroep Industrie.

Branchepublicaties vervangen Productiestatistieken industrie

De publicaties Productiestatistieken industrie zoals ze tot en met het verslagjaar 1995 zijn verschenen, bestaan niet meer. Ze zijn vervangen door branchepublicaties die een actueel en totaal overzicht geven van de bij het CBS beschikbare informatie van de diverse branches in de industrie. In deze publicaties worden naast de uitkomsten van de productiestatistieken ook gegevens uit andere enquêtes over de desbetreffende branche opgenomen, zoals de afzet van producten, maandelijkse omzetcijfers, investeringen, producentenprijzen, in- en uitvoer, energieverbruik en gegevens uit de Milieustatistieken. De uitkomsten worden in hun onderlinge samenhang besproken zodat een actueel en totaal beeld wordt gegeven van de branche. De informatie zoals die in de Productiestatistieken industrie was opgenomen, blijft echter wel beschikbaar in de vorm van tabellen, gebundeld per bedrijfstak (SBI 2 digit), bedrijfsgroep (SBI 3 digit) of bedrijfssubgroep (SBI 4 digit). Voor bestellingen kunt u contact opnemen met het CBS Heerlen, telefoon 045 - 5 70 76 17, fax 045 - 5 70 62 77.

Omgaan met vertrouwelijke gegevens

Als gebruiker van de statistiek word je regelmatig geconfronteerd met storende kruisjes in tabellen. Daar zijn dan gegevens weggekruist die om een of andere reden vertrouwelijk zijn. Als het goed is, zijn de gegevens achter dergelijke kruisjes ook niet langs omwegen te berekenen. Anders zou het betreffende kruisje immers geen zin hebben. Misschien hebt u zich ook wel eens afgevraagd hoe de juiste plaats van de kruisjes is bepaald.

Het Centraal Bureau voor de Statistiek zet die kruisjes niet voor de lol. Ze vormen een impliciet uitvloeisel van de zogenaamde 'Wet van 1936', waarin niet alleen de verplichting van bedrijven en instellingen is vastgelegd om cijfers aan het CBS te verstrekken, maar ook de door het CBS te leveren contraprestatie, dat individueel herkenbare gegevens niet afleidbaar zijn uit de gepubliceerde tabellen. Ook niet als verschillende tabellen met elkaar gecombineerd worden.

Wanneer gegevens op veel verschillende niveaus naar verschillende inzichten worden gepubliceerd, is het omgaan met de vertrouwelijkheid een lastig probleem. Het codestelsel van de branches omvat acht verschillende niveaus in 2600 rijen. Als dat wordt gecombineerd met de grootteklassen van de bedrijven (naar 3 niveaus in 16 rijen) en met regio (naar 5 niveaus in meer dan 630 rijen), ontstaat zomaar een driedimensionale tabel met 25 miljoen cellen. Het doorrekenen van alle noodzakelijke combinaties daarvan was altijd een groot probleem. Dit was dan ook de reden dat veel gegevens nooit op regionaal niveau werden verstrekt: het risico op onthulling was te groot.

Sinds kort beschikt het CBS over een programma, 'Geheimhoudingsmodule 2000' genaamd, dat in enkele minuten een dergelijke tabel op alle niveaus consistent doorrekent en van de juiste kruisjes voorziet. Niet alleen scheelt dit veel tijd, maar ook kunnen binnenkort voorheen onpubliceerbare regionale cijfers worden vrijgegeven. In een van de volgende Industriemonitors wordt een artikel gepubliceerd dat de gevolgde methode in het kort behandelt.

Alfabetische begrippenlijst

Bedrijfsinvesteringen in vaste activa

Tot de investeringen in vaste activa worden gerekend de goederen die worden aangeschaft (of in eigen beheer zijn voortgebracht) met het doel ze als kapitaalgoed in het productieproces aan te wenden. In het algemeen gaat het om goederen met een levensduur van meer dan een jaar bijvoorbeeld gebouwen, machines en vervoermiddelen. De toevoeging 'bruto' geeft aan dat de investeringen zowel de vervangings- als uitbreidingsinvesteringen omvatten. Het gaat hier om volumeontwikkelingen, dus gecorrigeerd voor prijsmutaties. Informatie: 070-337 47 95.

Bruto Binnenlands Product (BBP)

Het BBP is de som van de in het binnenland gevormde toegevoegde waarde inclusief de afschrijvingen. Deze indicator wordt veel gebruikt om de economische groei weer te geven. Bij het samenstellen van deze indicator gebruiken wij gegevens over zowel de productie als de bestedingen. Voor totaal Nederland is alleen de volumeontwikkeling opgenomen, dat wil zeggen voor prijsontwikkelingen.

BBP (mp)

Bruto Binnenlands Product tegen marktprijzen. Dit is inclusief het saldo van de indirecte belastingen en de prijsverlagende subsidies.

BBP (fk)

Bruto Binnenlands Product tegen factorkosten. Dit is exclusief het saldo van de indirecte belastingen en de prijsverlagende subsidies. Informatie: 070-337 47 95.

Bruto Toegevoegde Waarde

De bruto toegevoegde waarde is gedefinieerd als de waarde van de productie minus de waarde van het verbruik (inclusief afschrijvingen); het gaat hier om de waarde die wordt toegevoegd aan de goederen (en/of diensten) die in het productieproces worden gebruikt. Tot het verbruik behoren niet de diensten van de ingezette arbeid en kapitaal. Informatie: 070-337 47 95.

CBS-Koersindex

De CBS-Koersindex geeft de ontwikkeling weer van het gemiddelde koersniveau van gewone aandelen. De index wordt eenmaal per dag berekend op basis van de slotkoersen. In deze berekening worden alle op de beurs genoteerde Nederlandse gewone aandelen betrokken met uitzondering van aandelen van vastgoedfondsen, beleggings- en houdstermaatschappijen. Bij de berekening wordt wel gecorrigeerd voor kapitaalmutaties (bijvoorbeeld emissies), maar niet voor dividenduitkeringen. Het maandcijfer is het rekenkundig gemiddelde van de dagcijfers. Informatie: 070-3374627.

Conjunctuurtest

Elke maand houdt het CBS onder circa 1 700 ondernemingen uit de industrie een conjunctuurenquête. Deze enquête –de Conjunctuurtest– heeft tot doel binnen vier weken na een verslagmaand actuele informatie te verschaffen over de economische ontwikkelingen in de bedrijfstak industrie en de daaronder vallende bedrijfsklassen en -groepen. Het gaat daarbij met name om de richting waarin een aantal conjunctuurindicatoren zoals bedrijvigheid, orderontvangst, voorraden, orderpositie etc. zich van

maand op maand ontwikkelt. Met het oog hierop zijn de vragen eenvoudig gehouden. Er wordt niet naar exacte, kwantitatieve gegevens gevraagd. De cijfermatige presentatie van de resultaten over de vragen met een drieledige antwoordstructuur vindt plaats in de vorm van saldering van de positieve (gestegen; groot) en negatieve (gedaald; klein) antwoorden (in %). De saldi geven informatie over de richting waarin de variabelen zich hebben ontwikkeld. Bij de ontwikkelingsvragen geeft het saldo op zich al direct de richting aan. Bij de beoordelingsvragen, die een momentopname weergeven, is daartoe vergelijking met het saldo van de voorafgaande maand nodig. De gegevens worden verzameld bij bedrijven met minstens 10 werknemers.

Variabele in de tabel in de Industriemonitor met daaronder de vraagstelling op het enquêteformulier van de Conjunctuurtest.

Bedrijvigheid t.o.v. de vorige maand

Het niveau van de productie is, vergeleken met de vorige maand (de invloed van feest- en vakantiedagen buiten beschouwing gelaten): toegenomen / vrijwel gelijk gebleven/ afgenomen.

Beoordeling orderontvangst

De totale orderontvangst¹ in de afgelopen maand beoordelen wij, gelet op de tijd van het jaar, als: groot / normaal / klein.

Beoordeling orderpositie

De orderportefeuille¹ beoordelen wij, gelet op de tijd van het jaar, als: groot / normaal / klein.

Beoordeling productiecapaciteit

De huidige productiecapaciteit achten wij, gelet op de te verwachten afzetontwikkeling, als (te): groot / normaal / klein.

Beoordeling voorraden gereed product

Onze voorraden eindproduct beoordelen wij, gelet op de te verwachten afzetontwikkeling, als (te): groot / normaal / klein.

Bezettingsgraad

De bezettingsgraad² van de beschikbare productie-installaties bedroeg in de verslagmaand ca. ....%

Concurrentiepositie t.o.v. kw t-1

De concurrentiepositie³ van ons bedrijf is in de afgelopen 3 maanden op de markt: verbeterd / vrijwel gelijk gebleven / verslechterd.

Vervolg van variabele in de tabel in de Industriemonitor met daaronder de vraagstelling op het enquêteformulier van de Conjunctuurtest.

Orderontvangst t.o.v. de vorige maand

De waarde van de orderontvangst¹ is vergeleken met de vorige maand uit het buitenland / uit het binnenland / in

¹ Indien u uitsluitend levert uit voorraad en de orderportefeuille is vrijwel nihil, dan kunt u voor 'orderontvangst' lezen 'omzet/verkoop'. Bij de beoordelingsvragen over de orderportefeuille geeft u vervolgens een oordeel over de huidige afzetontwikkeling van het bedrijf (gunstig = groot; ongunstig = klein).

² Bij incidentele toepassing van een meerploegenstelsel of overwerk, kan de bezettingsgraad meer dan 100% bedragen. Groot onderhoud kan tot een verlaging van de bezettingsgraad leiden.

³ De verhouding van de afzetprijs en/of kwaliteit van uw producten met die van andere aanbieders op de markt.

totaal: toegenomen / vrijwel gelijk gebleven / afgenomen.

Orderpositie

Onze totale orderportefeuille⁴ vertegenwoordigt, bij normale werktijden, aan maanden werk ca.. mnd.

Productiebelemmeringen

Onze productie ondervindt thans: a) geen belemmeringen, b) wel belemmeringen als gevolg van onvoldoende vraag / tekort aan arbeidskrachten / te geringe capaciteit van de productie-installaties / andere oorzaken, nl. ....

Verwachting bedrijvigheid

Vergeleken met de afgelopen maand zal het gemiddelde productieniveau in de komende 3 maanden (de invloed van feest- en vakantiedagen buiten beschouwing gelaten): toenemen / gelijk blijven / afnemen.

Verwachting buitenlandse afzet

De buitenlandse afzet zal in het komende kwartaal: toenemen / vrijwel gelijk blijven / afnemen.

Verwachting personeelssterkte

Onze personeelssterkte zal in het komend halfjaar naar verwachting: toenemen / vrijwel gelijk blijven / afnemen.

Verwachting toe- of afname personeelssterkte

Bij toe- of afnemen (van de personeelssterkte) het percentage vermelden: ca. ...%.

Verwachting verkoopprijs

Onze verkoopprijzen zullen in de komende 3 maanden: stijgen / vrijwel gelijk blijven / dalen.

Producentenvertrouwen

Het producentenvertrouwen is een samengestelde stemmingsindicator opgebouwd uit antwoorden op drie vragen van de Conjunctuurtest industrie. Het betreft hier de vragen over de door de ondernemers te verwachten bedrijvigheid in de komende drie maanden, hun oordeel over de orderpositie en hun oordeel over de voorraden gereed product. Om dit in één kengetal naar buiten toe te kunnen brengen en daarnaast het verloop van de ontwikkeling van de industriële productie zo goed mogelijk te benaderen, wordt eerst het verschil tussen het percentage positieve en negatieve antwoorden zowel voor het seizoen als voor de lange termijn trend gecorrigeerd. Over de afgelopen 15 jaar heeft het CBS per vraag het vooruitlopen op de feitelijke ontwikkelingen gemeten. Op basis van deze gegevens worden de recente uitkomsten gewogen. De hieruit berekende uitkomst (producentenvertrouwen) geeft in één kengetal de stemming onder de ondernemers aan. Informatie: 070-337 43 62.

Consumentenprijsindex

De consumentenprijsindex heeft betrekking op alle goederen en diensten die huishoudens voor consumptie aanschaffen, excl. de verzekerde medische zorg. Zowel dagelijkse boodschappen als aankopen die minder vaak gedaan worden, zoals auto's en wasmachines horen hiertoe. Ook betalingen aan de overheid voor verleende diensten (schoolgeld, secretarieleges) en zogenaamde consumptiegebonden belastingen zijn in de index opgenomen. De voor deze index gevolgde prijzen zijn de contante prijzen, inclusief BTW. Informatie 045 – 570 74 87.

Consumentenvertrouwen

In het Consumentenconjunctuuronderzoek worden aan 1 000 respondenten vijf vragen gesteld over de algemene economische situatie en de eigen financiële situatie. Van iedere vraag wordt het saldo van positieve en negatieve antwoorden in procenten van het totaal aantal antwoorden bepaald. Het Consumentenvertrouwen wordt uitgedrukt als het rekenkundig gemiddelde van deze vijf saldi. De minimale waarde is dus -100; de maximale +100.

Economisch klimaat

De ontwikkeling van het economisch klimaat wordt bepaald door twee vragen uit het Consumentenconjunctuuronderzoek over de algemene economische situatie in Nederland.

Koopbereidheid

De ontwikkeling van de koopbereidheid wordt ontleend aan de antwoorden op drie vragen uit het Consumentenconjunctuuronderzoek naar de eigen financiële situatie, waaronder de vraag of de tijd gunstig wordt geacht grote aankopen te doen. Informatie: 045-570 74 87.

Energieverbruik

De som van aanvoer, winning en voorraadonttrekking, minus de afleveringen van energiedragers. Onder PJ (petajoule= 10¹⁵ joule) wordt een energiehoeveelheid verstaan die overeenkomt met 31,6 miljoen m³ aardgas. Informatie: 070-337 43 31.

Faillissementen

Het gaat bij de reeks Faillissementen om alle uitgesproken faillissementen, zowel van natuurlijke als van rechtspersonen. De cijfers worden niet gecorrigeerd voor faillietverklaringen die later ten gevolge van verzet, hoger beroep of cassatie worden vernietigd. Informatie: 070-3375642.

Geregistreeerde werklozen

Onder de geregistreeerde werklozen worden de bij een arbeidsbureau ingeschreven personen verstaan van 15-64 jaar die niet meer dan twaalf uur per week werken, twaalf uur of meer willen werken en daarvoor beschikbaar zijn. Er is niet gecorrigeerd voor seizoensinvloeden. Informatie: 070-337 54 49.

Gezinsconsumptie

De reeksen van de gezinsconsumptie geven de bestedingen weer van gezinnen. Dit is inclusief de aankopen van buitenlandse toeristen in Nederland en exclusief de aankopen van Nederlanders in het buitenland. De bestedingen betreffen aankopen van voedings- en genotmiddelen, duurzame consumptiegoederen en overige goederen en diensten. Het gaat in de Industriemonitor om volumeontwikkelingen, dus gecorrigeerd voor prijs-mutaties. De maandcijfers van de gezinsconsumptie laten soms grote fluctuaties zien doordat de cijfers niet voor koopdagen en seizoensinvloeden gecorrigeerd zijn. Het is verstandig hier bij de interpretatie van de ontwikkelingen rekening mee te houden. Informatie: 070-337 47 95.

Invoer van goederen en diensten

De invoer is gewaardeerd tegen cif-prijzen (cost, insurances, freight). Dat wil zeggen inclusief alle vracht- en assurantiepremies die op het vervoer tot het punt van inkleding in Nederland betrekking hebben en exclusief invoerrechten, accijns op invoer en bijzondere verbruiksbelasting op auto's. Informatie: 070-337 47 95.

⁴ Orderportefeuille excl. Het reeds gerealiseerde deel aan onderhanden werk; incl. eventueel werk verbonden aan het op peil brengen van voorraden.

Omzet

Omzet betreft de factuurwaarde van de aan derden verkochte zelfvervaardigde of geassembleerde goederen en opbrengsten van diensten (exclusief: BTW, aan afnemers in rekening gebrachte accijnzen, verbruiksbelastingen, BPM op auto's en statiegelden). De gegevens worden verzameld bij bedrijven met minstens 20 werknemers. Informatie: 045-570 63 33.

Producentenprijzen industrie

De Statistiek producentenprijzen meet de prijzen die de producent of de importeur in rekening brengt aan de afnemers. De gevolgde prijzen zijn de gemiddelde maandprijzen exclusief BTW, af-fabriek, van de afgezette goederen. Voor de importprijzen is gebruik gemaakt van prijzen op cif-basis (cost, insurance, freight). Informatie: 070-337 47 10.

Productie-index

De productie-index geeft de volume-ontwikkeling van de bruto toegevoegde waarde tegen factorkosten weer. De cijfers zijn voor prijsinvloeden gecorrigeerd. Tevens vindt er een correctie plaats voor het aantal werkdagen in de betreffende maand. De cijfers betreffen dus de ontwikkeling van de gemiddelde dagproductie. Er wordt rekening gehouden met continudiensten. Voor de maandelijkse productie-ontwikkelingen zijn ook seizoengecorrigeerde gegevens beschikbaar. Informatie: 070-337 47 88.

Uitvoer van goederen en diensten

De uitvoer van goederen is gewaardeerd tegen fob-prijzen (free-on-board). Dit is de waarde af-producent, vermeerderd met de handels- en vervoersmarges tot aan de Nederlandse grens. Onder de export zijn de goederen opgenomen die uit het Nederlandse vrije verkeer worden gebracht. Goederen die aan het buitenland zijn verkocht, maar nog niet geleverd, zijn niet als export beschouwd. Informatie: 070-337 47 95.

Vacatures

Vacatures zijn arbeidsplaatsen waarvoor personeel wordt gezocht dat op korte termijn kan worden geplaatst. Tot en met het derde kwartaal van 1993 is het door het CBS gepubliceerde aantal vacatures van geheel Nederland exclusief die bij de overheid, het onderwijs, sociale werkplaatsen, uitzendbureaus en uitleenbedrijven. Vanaf het vierde kwartaal 1993 zijn alleen de vacatures bij de

overheid en het onderwijs nog uitgesloten. Bij het aantal vervulde vacatures worden de vervallen vacatures meegeteld. Informatie: 070-337 54 49.

Werkdagen

Aantal dagen in de maand verminderd met zaterdagen en zondagen alsmede algemeen erkende feestdagen.

Standaard bedrijfsindeling

In vrijwel alle economische statistieken van het CBS worden de gegevens geordend naar economische activiteit. Dit gebeurt op basis van de standaard bedrijfsindeling. De industrie is onderverdeeld in verschillende bedrijfsklassen. De totale industrie omvat SBI 15 tot en met 37. Hieronder staan de bedrijfsklassen genoemd behorend bij de verschillende branches zoals ze gegroepeerd zijn in de Industriemonitor. Informatie: 045-570 69 33.

SBI	Rubriek in Industriemonitor
15	Voedings- en genotmiddelenindustrie
16	Tabakverwerkende industrie
	<i>Textiel-, kleding- en lederindustrie</i>
17	Textielindustrie
18	Kleding- en bontindustrie
19	Leer-, lederwaren- en schoenindustrie (excl. kleding)
	<i>Papier- en grafische industrie</i>
21	Papier(waren)- en karton(waren)industrie
22	Uitgeverijen, drukkerijen, reproductie van opgenomen media
	<i>Aardolie-, chemische-, rubber- en kunststofverwerkende industrie</i>
23	Aardolie-, steenkoolverwerkende industrie
24	Chemische industrie
25	Rubber- en kunststofverwerkende industrie
	<i>Metaal- elektrotechnische en transportmiddelenindustrie</i>
27	Basismetalaalindustrie
28	Metaalproductenindustrie
29	Machine- en apparatenindustrie
30	Kantoormachine- en computerindustrie
31	Elektrische machines en apparatenindustrie
32	Audio-, video- en telecommunicatie- apparatenindustrie
33	Overige machines en apparatenindustrie (incl. medische apparatuur)
34	Industrie van auto's, aanhangwagens en opleggers
35	Overige transportmiddelenindustrie
	<i>Hout-, bouwmaterialen en overige industrie</i>
20	Hout-, kurk-, rietwarenindustrie (excl. meubels)
26	Glas-, aardewerk-, cement-, kalkindustrie
36	Meubel- en overige industrie